

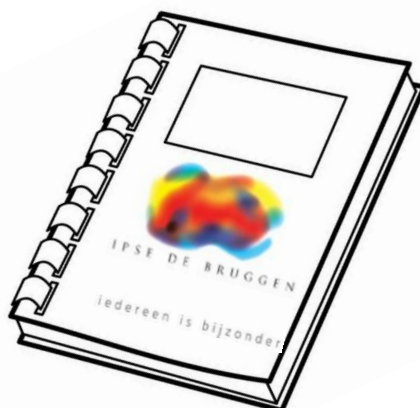
Bachelorproef

Sociaal Pedagogische Hulpverlening

2011-
2012

‘Beweegredenen’

‘De wijze waardoor groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd kunnen raken om met het ‘Draaiboek Bewegen op het KDC’ te gaan werken’



Onderzoeksrapport

Academie:	Sociale Professies
Opleiding:	Sociaal Pedagogische Hulpverlening
Student:	Sanne Kalter
Studentnummer:	09043713
Klas:	4 e verkorte leerroute
In opdracht van:	Het Regionaal Expertise Centrum Schiedam, Ipse de Bruggen
Opdrachtgever:	Wenda Sleenwenhoek
Begeleider:	Anne- Marije Hogenhout
Beoordelaar:	Janjaap van Elst
Plaats:	Den Haag
Datum:	08/ 05/ 2012



DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoeksrapport, dat is geschreven ter afsluiting van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Haagsche Hogeschool te Den Haag. Gedurende het afgelopen half jaar heb ik in opdracht van de Haagsche Hoge School en het Regionaal Expertise Centrum (REC) Schiedam, onderdeel van Ipse de Bruggen een onderzoek gedaan. In dit onderzoeksrapport staat centraal, op welke wijze groepsbegeleiders van het Kinder Diensten Centrum (KDC) Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd kunnen raken, om het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' te gaan gebruiken.

Zonder de support en hulp van een aantal personen, zou ik deze bachelorproef niet hebben kunnen realiseren. Mijn dank gaat uit naar Wenda Sleenwenhoek, de manager van het REC Schiedam. Zij heeft ervoor gezorgd, dat ik in aanmerking ben gekomen voor deze afstudeeropdracht. Ook wil ik haar bedanken voor de motiverende gesprekken en de toestemming die zij heeft gegeven voor dit onderzoek.

Daarnaast wil ik de locatiemanager, Sonja de Koning en de fysiotherapeut Ellen Arensman van het KDC Zonnehof Vlaardingen, hartelijk bedanken voor de samenwerking. Zij hebben de mogelijkheid gegeven om het onderzoek op het KDC Zonnehof Vlaardingen te laten plaatsvinden. Door hun medewerking ben ik meer te weten gekomen over het onderwerp en ben ik in contact gekomen met de groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen en met Sander van Akkeren, de bewegingsagoog van Craeyenburch. Ook hen wil ik bedanken voor de medewerking tijdens het onderzoek.

Ook wil ik mijn ouders en vrienden bedanken voor het ondersteunen tijdens het onderzoek. Zij hebben voor mij klaargestaan, wanneer ik weer eens aan het stressen was en voor het doorlezen van het onderzoeksrapport.

Tevens wil ik Jan Jaap van Elst, de docent beoordelaar bedanken, voor het beoordelen van het tussentijdse en het uiteindelijke onderzoeksrapport en eindproduct.

Tot slot wil ik mijn docent begeleidster Anne- Marije Hogenhout bedanken voor haar kritische blik, gericht op het onderzoek en de begeleiding gedurende de rest van het onderzoek. Mede dankzij haar betrokkenheid ben ik tot dit resultaat gekomen.

Sanne Kalter
Den Haag
2012

Inhoudsopgave

<u>Voorwoord</u>	2
------------------	---

<u>Inhoudsopgave</u>	3
----------------------	---

Inleiding

Iperse de Bruggen	5
REC Schiedam	5
KDC Zonnehof Vlaardingen	6
De maatschappelijke actualiteit	6
Tabel 1. De Nederlandse Norm Gezond Bewegen	6
Projectplan 'Kind en Bewegen'	6
Het praktijkprobleem	7
De afstudeeropdracht	7
De keuze voor de student als onderzoeker	7
Leeswijzer	7

Hoofdstuk 1. De onderzoeksopdracht

<i>Inleiding</i>	9
1.1 De probleemstelling	9
1.2 De vraagstelling	9
1.3 De hoofdvraag	9
1.4 De deelvragen	9
1.5 De doelstelling	9

Hoofdstuk 2. De methodische verantwoording

<i>Inleiding</i>	10
2.1 Literatuuronderzoek	10
2.2 Dataverzamelingstechnieken	10
2.3 De geïnterviewden	11
2.4 De plaats en omstandigheden tijdens de interviews	11
2.5 De bruikbaarheid en relevantie van het onderzoek	11
2.6 De betrouwbaarheid	12
2.7 Validiteit	12

Hoofdstuk 3. Het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'

<i>Inleiding</i>	13
3.1 Het draaiboek	13
3.2 Het gebruik	13
3.3 De doelstellingen van het draaiboek	14
3.4 Een financiële doelstelling	14
3.5 Voorbeeld van een lvf uit het draaiboek	14
3.6 <i>Opvallende punten uit het hoofdstuk</i>	15
<i>Conclusie</i>	15

Hoofdstuk 4. Het theoretisch kader

<i>Inleiding</i>	16
4.1 Motivatie	16
4.1.1 Definities van motivatie	16
4.2 Beïnvloedende factoren	16
4.3 Een tweedeling	17
4.3.1 Inhoudstheorieën	17
4.4 Motivatietheorieën	17
4.5 De 'Motivatie- hygiënetheorie' van Herzberg	18
4.6 <i>Model van de Motivatie- hygiënetheorie</i>	18
4.7 Intrinsieke en extrinsieke factoren	19
4.8 Het Stadiamodel volgens Prochaska en DiClement	19
4.9 <i>Het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente</i>	19
4.10 De stadia	20
4.11 <i>Opvallende punten uit het hoofdstuk</i>	21

Conclusie	21
<u>Hoofdstuk 5. De resultaten</u>	
<i>Inleiding</i>	22
5.1 De weergave	22
Belang van beweegmomenten	22
Introductie draaiboek	22
Ondersteuning tijdens de pilot	22
Manier van motiveren	23
Positieve ervaringen	23
Mindere ervaringen	24
De vormgeving en inhoud	24
Verbeterpunten	24
Gebruik van het draaiboek	25
5.2 <i>Opvallende punten uit het hoofdstuk</i>	25
Conclusie	26
<u>Hoofdstuk 6. De analyse</u>	
<i>Inleiding</i>	27
Belang van beweegmomenten	27
Introductie draaiboek	27
Ondersteuning tijdens de pilot	27
Manier van motiveren	28
Positieve ervaringen	28
Mindere ervaringen	29
De vormgeving en inhoud	29
Verbeterpunten	29
Gebruik van het draaiboek	30
<u>Hoofdstuk 7. De conclusie + aanbevelingen</u>	
<i>Inleiding</i>	31
7.1 De conclusies	31
7.2 De aanbevelingen	33
<i>Inleiding</i>	33
Aanbevelingen	33
<u>Hoofdstuk 8. De discussie</u>	
<i>Inleiding</i>	35
8.1 Verloop van het onderzoek	35
8.2 Literatuuronderzoek	35
8.3 De gehouden interviews	36
8.4 Een verantwoording	37
8.5 De betrouwbaarheid	37
8.6 De bruikbaarheid	37
8.7 Een vervolgonderzoek	37
Eindconclusie	38
<u>Hoofdstuk 9. De verantwoording van het product</u>	
<i>Inleiding</i>	39
9.1 Het product	39
9.2 Het doel	39
9.3 Een afweging	39
9.4 Het adviesrapport	39
9.5 Beperkingen	41
9.6 Toepassing voor andere werksituaties	41
9.7 De gemaakte 'voorbeeld- instructiebladen'	41
<u>Literatuurlijst</u>	42
<u>Bijlagen</u>	
Bijlage I Globale beschrijving van de inhoud van het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'	44
Bijlage II Uitwerking van de interviews	50

Inleiding

In dit gedeelte wordt de opdrachtgevende instelling en de instelling waarbij het onderzoek is gehouden beschreven. Er volgt een algemeen beschreven beeld, over de maatschappelijke actualiteit van het onderwerp 'overgewicht'. Daarna zal het onderwerp aansluiten op het projectplan 'Kind en Bewegen' en het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'. Dan volgen het praktijkprobleem en de afstudeeropdracht. Er wordt beschreven waarom de student voor dit onderzoek is gekozen en als laatste volgt er een leeswijzer.

Ipse de Bruggen

In opdracht van het REC Schiedam, onderdeel van Ipse de Bruggen, is dit onderzoek uitgevoerd. Op de site van Ipse de Bruggen (z.d.) wordt beschreven dat Ipse de Bruggen één van de grootste zorgorganisaties van Zuid- Holland is. De organisatie is er voor mensen met een (licht) verstandelijke tot een (ernstig) meervoudige beperking.

Volgens de site van Ipse de Bruggen (z.d.) is de missie een opdracht om liefdevolle zorg op maat voor deze mensen te creëren. Door daar kennis, liefde en levenslust aan toe te voegen, geeft dat vertrouwen en bevestiging aan de cliënten. Daarnaast luidt de visie, dat Ipse de Bruggen met respect, een passend aanbod wil bieden aan de cliënten, waardoor de meest betekenisvolle wijze van bestaan voor een individuele cliënt verworven of in stand gehouden wordt.

REC Schiedam

De afstudeeropdracht is gevormd door de manager van het REC Schiedam. Het REC is volgens het intranet (z.d.) een centrum, waar kennis en kunde over behandelen voor mensen met beperkingen samenkomen. Dit wordt gedaan door de medici, paramedici, tandheelkundigen, agogen, gedragsdisciplines en vaktherapeuten die in het centrum georganiseerd zijn. Deze specialisten creëren op basis van de behoefte uit de praktijk, hulpmiddelen en kennis waarmee men in instellingen van Ipse de Bruggen, aan de slag kan gaan. Zij proberen te zorgen voor preventieve en oplossende maatregelen.

KDC Zonnehof Vlaardingen

De uitvoering van het onderzoek heeft plaatsgevonden op het KDC Zonnehof Vlaardingen, organisatie Ipse de Bruggen. Dit KDC is één van de acht gespecialiseerde centra, waar een kind zich omringd door deskundigen kan ontwikkelen. Op de site van Ipse de Bruggen (z.d.) komt naar voren, dat er bij dit KDC, kinderen in de leeftijd van twee tot twaalf jaar komen, die een verstandelijke en/ of (ernstig) meervoudige beperking (EMB) hebben. Zij kunnen naast een vertraagde verstandelijke ontwikkeling, tevens een stoornis in het autistisch spectrum of motorische problemen hebben. Daarnaast kunnen zij verstorend gedrag vertonen en/ of epilepsie hebben. De beperkingen kunnen de ontwikkeling van het kind sterk beïnvloeden.

Op het KDC worden kinderen in kleine groepen door de groepsbegeleiders begeleid. Per dag staan er twee groepsbegeleiders op een groep van zes tot acht kinderen. Volgens Pauptit (2008) dienen de groepsbegeleiders lichamelijk welbevinden, veiligheid, structuur en aandacht aan de kinderen te bieden. Ook bieden zij dagelijkse verzorging (voeding en verschooning) en activiteiten die de individuele hulpvraag en de ontwikkeling van de kinderen stimuleren. Dit vraagt om betrokken en gemotiveerde groepsbegeleiders, die zich dagelijks voor de beschreven taken inzetten.

De ontwikkeling van het kind wordt stap voor stap weergegeven met behulp van een 'ik volg je systeem'. Op de site van stichting Partoer Instituut voor zorg en welzijn (z.d.) wordt benoemd, dat het functioneren (het ontwikkelen) van de kinderen, met dit systeem gericht wordt beoordeeld. Ouders/ verzorgers kunnen hierdoor de ontwikkeling van hun kind volgen.

De maatschappelijke actualiteit

Volgens van Wijck (2009) komt er vanuit Amerika, een zwaarlijvigheid richting Nederland. Ook kinderen gaan een alarmerende hoeveelheid overgewicht ontwikkelen. In het rapport van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, van den Berg et al (2006) wordt aangegeven dat er een stijging is te zien in het aantal kinderen in Nederland met overgewicht en het dreigt zorgwekkend te worden. Op de site van het Centraal Bureau voor de statistiek (2012) staat beschreven, dat dertien procent van kinderen tussen de twee en twintig jaar kampt met overgewicht, wat tot bepaalde gezondheidsrisico's kan leiden, zoals hart- en vaatziekten en diabetes. Ook kinderen met een verstandelijke en/ of lichamelijke beperking behoren tot deze groep. Dit kunnen dus kinderen van de KDC's zijn.

Paumen (2008) benoemt dat 80 procent van de mensen met een verstandelijke beperking te weinig beweegt. Dit heeft nadelige effecten op het gewicht en de gezondheid, met als gevolg een lage conditie, snellere veroudering, een hoge bloeddruk, botontkalking en overgewicht.

Om in actie te komen tegen deze maatschappelijke actualiteit, spant de overheid zich volgens de site van de Rijksoverheid (2012) in, om overgewicht te voorkomen en tegen te gaan. Wat betreft de lichaamsbeweging voor de gezondheid, is er een richtlijn gesteld. De universiteiten Amsterdam (VU), Maastricht (UM), Groningen (RUG) en Utrecht (UU) samen met het RIVM, TNO en NOC*NSF, hebben normen vastgesteld voor gezond bewegen. Deze normen staan bekend als de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Omdat het bij kinderen op het KDC gaat om kinderen tussen de twee en twaalf jaar, is de tabel ingekort tot de doelgroep: jongeren onder achttien jaar. *Zie tabel 1.*

Tabel 1. De Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Doelgroep

Jongeren (onder 18 jaar)

Norm

Dagelijks één uur tenminste matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie).

(Bron: Kemper et al, 2008)

Het projectplan 'Kind en Bewegen'

Volgens de fysiotherapeut van het KDC, Arensman (2011) wordt er naar aanleiding van de maatschappelijke actualiteit (het overgewicht), de gezondheidsrisico's en door de norm die is gesteld met de kinderen van het KDC bewogen tijdens groepsfysiotherapie. Het bewegen wordt ook gedaan, om bijkomende problemen door hun beperkingen te verlichten en/ of te voorkomen. Daarnaast is volgens Arensman bewegen, sport en spel is voor ieder belangrijk en noodzakelijk om fit en gezond te blijven en voor kinderen is het belangrijk, omdat zij nog in ontwikkeling zijn. Alles wat zij aan conditie en vaardigheden opbouwen in de jeugd, nemen zij mee de volwassenheid in.

Arensman (2011) vertelde dat niet alle kinderen van het KDC een directe indicatie voor groepsfysiotherapie hebben. Dit zou kunnen betekenen dat de kinderen die wel een indicatie hebben, alleen tijdens fysiotherapie gaan bewegen en de andere kinderen, zonder directe indicatie niet. Volgens Arensman en de locatiemanager de Koning (2011) zou het bewegen (op een KDC) een continuïteit moeten krijgen en niet alleen moeten plaatsvinden wanneer een kind fysiotherapie krijgt, maar ook wanneer er bewegingsmomenten zijn met de groep, gegeven door de groepsbegeleiders.

Er is toen een verzoek gekomen, om de wijze van het bewegen op een KDC te stimuleren. Hierdoor is het projectplan 'Kind en Bewegen' ontstaan.

Voor het project is er gebrainstormd en uiteindelijk zijn er uitgewerkte beweeglessen ontwikkeld. Deze zijn gebundeld in het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'. In het draaiboek zit variatie van bewegingsvormen en een duidelijke lijn. Het draaiboek biedt groepsbegeleiders handvatten, voor het geven van bewegingslessen gedurende een weekprogramma. De

groepsbegeleiders kunnen hieruit zelf de juiste activiteiten halen om aan de kinderen aan te bieden. In hoofdstuk drie wordt er verder ingegaan op het draaiboek en welke doelstellingen eraan verbonden zijn. Daarnaast wordt er verwezen naar Bijlage I, daar wordt globaal beschreven hoe de inhoud van het draaiboek er verder uitziet.

Het praktijkprobleem

Het ontwikkelde draaiboek is een jaar als pilot op het KDC Zonnehof Vlaardingen gedraaid. Hierbij werd getest wat de werkbaarheid van het draaiboek was. Tijdens een themabijeenkomst kregen de groepsbegeleiders informatie over het belang van het bewegen. Hier werd uitgelegd wat er in het draaiboek stond, hoe er mee gewerkt moest worden en hoe de groepsbegeleiders begeleid zouden gaan worden.

In de eerste week werd de les gegeven door een bewegingsagoog of fysiotherapeut. In de tweede week hebben de groepsbegeleiders zelf de les gegeven. In week drie werd de les door de groepsbegeleiders gegeven, met daarbij feedback van de bewegingsagoog en/ of fysiotherapeut en in week vier werd de les zelfstandig door de groepsbegeleiders gegeven.

Na de pilot heeft er een evaluatie plaatsgevonden. Daaruit is gebleken dat de groepsbegeleiders het een nuttig project vonden, maar dat weinig groepsbegeleiders gemotiveerd zijn, om met het draaiboek te werken (Evaluatie pilot Project 'Kind en Bewegen', 2010).

De afstudeeropdracht

Door het minder bewegen, het overgewicht en de daarbij komende gezondheidsrisico's, wil de manager van het REC Schiedam dat het draaiboek op meerdere KDC's geïmplementeerd gaat worden. Door gebruik te maken van het draaiboek zou het bewegen met de kinderen een dagelijks terugkomende continuïteit zijn. Maar voordat het draaiboek geïmplementeerd gaat worden, wordt door middel van dit onderzoek bekeken waardoor groepsbegeleiders gemotiveerd kunnen raken om met het draaiboek te gaan werken.

De keuze voor de student als onderzoeker

De reden dat ik voor dit afstudeeronderzoek ben gevraagd is, omdat ik bekend ben met een KDC van Ipse de Bruggen. In mijn derde jaar heb ik stage gelopen bij het KDC Zonnehof Naaldwijk. Tijdens de stage ben ik werkzaam geweest als groepsbegeleider. Dit hield in dat ik tien maanden bezig ben geweest met het begeleiden en verzorgen van kinderen met een ernstig meervoudig complexe beperking (EMCB). In mijn stageperiode heb ik genoten van het werk met de kinderen.

Tevens ben ik voor dit onderzoek aangesproken, omdat ik de MBO opleiding Sport en Bewegen heb afgerond. Mijn opleidingsrichting (bewegingsagogie), de huidige opleiding SPH en mijn stage in het derde jaar, sluiten aan bij de organisatie en onderwerpen van dit onderzoek. Deze onderwerpen komen in de loop van het onderzoeksrapport naar voren.

De leeswijzer

Dit onderzoeksrapport is opgedeeld in verschillende hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk wordt duidelijk hoe de hoofdvraag is ontstaan, welke deelvragen er zijn en wat de doelstelling van dit onderzoek is. In hoofdstuk twee wordt beschreven op welke manier het onderzoek is verricht en waarom het onderzoek bruikbaar, betrouwbaar en valide is. Dan volgt hoofdstuk drie. Hierin wordt het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' en de doelstellingen ervan beschreven. Hoofdstuk vier is het theoretische kader. Hier gaat het over de motivatie en motivatietheorieën. In hoofdstuk vijf worden de resultaten van de interviews beschreven. Deze worden in hoofdstuk zes gekoppeld en er vindt een analyse plaats tussen de verschillende resultaten en de literatuur. In hoofdstuk zeven komen de conclusie en aanbevelingen naar voren en in hoofdstuk acht de discussie, waarbij het verloop van het

onderzoek wordt beschreven. Daarna wordt in hoofdstuk negen de verantwoording van het eindproduct gegeven. Ten slotte volgen de literatuurlijst en de bijlagen met daarin een globale beschrijving van het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' en de uitgewerkte interviews.

Hoofdstuk 1. De onderzoeksopdracht

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt er ingegaan op de onderzoeksopdracht van de opdrachtgever. Uit de probleemstelling en vraagstelling is een hoofdvraag ontstaan, die onderverdeeld is in deelvragen. Als laatste wordt in dit hoofdstuk, de doelstelling van het onderzoek beschreven.

1.1 De probleemstelling

In de inleiding van het onderzoeksrapport, is al wat beschreven over het praktijkprobleem. Uit de pilot- evaluatie is gebleken, dat de groepsbegeleiders het project 'Kind en Bewegen' een nuttig project vonden, maar dat er weinig gebruik wordt gemaakt van het draaiboek. Dit is ook door de manager van het REC Schiedam en de fysiotherapeut van het KDC Zonnehof Vlaardingen geconstateerd. Zij zien dat het gebruik van het draaiboek niet in voldoende mate wordt gedaan.

Wanneer er door de fysiotherapeut of bewegingsagoog geen duidelijke praktische tips, bij de beweeglessen tijdens de pilot werden gegeven, merkte men dat groepsbegeleiders niet verder gingen met het werken vanuit het draaiboek, maar terugvielen in een oud patroon. Het terugvallen gaat vooral ten koste van de variatie, de goede bewegingsvormen en een duidelijke lijn (die terugkomen in het draaiboek).

Het te weinig of niet gebruik maken van het draaiboek, zou volgens de manager en de fysiotherapeut te maken kunnen hebben met de motivatie van de groepsbegeleiders.

1.2 De vraagstelling

De manager van het REC Schiedam zou graag willen dat het draaiboek op meerdere KDC's geïmplementeerd gaat worden. Maar wanneer er uit de evaluatie naar voren komt dat de groepsbegeleiders het draaiboek te weinig of niet gebruiken, zal er onderzocht moeten worden hoe de groepsbegeleiders gemotiveerd kunnen raken, om wel of intensiever met het draaiboek te gaan werken.

1.3 De hoofdvraag

'Op welke wijze kunnen de groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd raken om met het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' te gaan werken?'

1.4 De deelvragen

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, is deze opgedeeld in deelvragen. Hierbij zijn een aantal die beantwoord kunnen worden door middel van literatuur en/ of door praktijk.

De deelvragen die zijn geformuleerd om tot een antwoord op de hoofdvraag te komen zijn:

- 1. Wat houdt het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' in en wat zijn de doelstellingen ervan?*
- 2. Hoe verloopt het proces van motivatie, volgens de literatuur?*
- 3. Wat zijn de ervaringen van de groepsbegeleiders omtrent het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'?*
- 4. Wat zijn de ervaringen van de ontwikkelaars: de fysiotherapeut en de locatiemanager van het KDC Zonnehof Vlaardingen en de bewegingsagoog van het Craeyenburch omtrent het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'?*
- 5. Wat hebben groepsbegeleiders volgens zichzelf, de ontwikkelaars en de literatuur nodig om met het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' te gaan werken?*

1.5 De doelstelling

De uitkomst van dit onderzoek zou een bijdrage kunnen leveren voor het motiveren van groepsbegeleiders, zodat zij met het draaiboek gaan werken. Er kan naar voren komen of aanpassing van inhoud en/ of vormgeving van het draaiboek dit bewerkstelligd en/ of dat er andere factoren zijn, die een rol spelen bij de motivatie. Dit kan tevens een bijdrage leveren bij het implementeren van het draaiboek op andere KDC's.

Hoofdstuk 2. De methodische verantwoording

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de verantwoording voor het onderzoek gegeven. Er wordt beschreven op welke manieren er aan informatie is gekomen en in hoeverre deze bruikbaar, betrouwbaar en valide zijn.

2.1 Literatuuronderzoek

Er is gebruik gemaakt van diverse bronnen zoals boeken, artikelen en internetbronnen. Door het lezen van de bronnen ontstond er een sneeuwbal effect. De literatuur bevatte andere bronnen, waaruit weer informatie gehaald kon worden.

Om antwoord te geven op welke wijze groepsbegeleiders gemotiveerd kunnen raken, is er gezocht naar literatuur over het begrip motivatie. Er zijn verschillende bronnen geraadpleegd. Deze worden in hoofdstuk vier weergegeven. Eén van de theorieën die is uitgewerkt, is de Motivatie- Hygiënetheorie van Herzberg. Daarnaast is de theorie over het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente uitgewerkt. Onder andere deze theorieën zijn bruikbaar bij het onderzoek.

De Motivatie- hygiënetheorie van Herzberg speelt een rol bij de motivatie, de werktevredenheid en werkontevredenheid van medewerkers. Er kan met deze theorie worden gezocht op welke wijze groepsbegeleiders gemotiveerd (tevreden) of juist ontevreden raken, om wel of niet met het draaiboek te werken.

Het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente is bruikbaar voor het onderzoek, omdat het model een aantal stadia (processen) om gedrag te veranderen en gemotiveerd te raken onderscheidt. Met deze theorie kan worden onderzocht, welke stadia de groepsbegeleiders hebben doorlopen en/ of in welke zij zijn blijven zitten.

Literatuur over het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' en het projectplan 'Kind en Bewegen' was niet in boeken of andere bronnen terug te vinden. Dit komt doordat het draaiboek en het projectplan nog niet zo lang geleden zijn ontwikkeld en zelf geschreven zijn. De literatuur is uit het draaiboek en het projectplan zelf gehaald.

2.2 Dataverzamelingstechnieken

Voor dit onderzoek zijn er interviews gehouden. Volgens Migchelbrink (2009) is er bij een interview sprake van persoonlijk contact, benadering en een onderlinge communicatie. De interviews zijn afgenomen met één individu tegelijk. Deze variant wordt ook wel 'het individuele en- of single-interview' genoemd. De kracht ligt in de mogelijkheid om dieper in te gaan op redeneringen van de geïnterviewde. Het interview werd mondeling afgenomen en vond door middel van een face to face ondervraging plaats. Deze vorm biedt de mogelijkheid om de non-verbale informatie van de geïnterviewde mee te nemen in het onderzoek. Een voordeel van een mondelinge interview is, dat de interviewer de vragen toe kan lichten wanneer dit nodig mocht zijn. Bovendien kan er dieper op de antwoorden van de geïnterviewden in worden gegaan. Een nadeel van een mondelinge interview is, dat het meer tijd vergt.

Tijdens de interviews werd er gebruik gemaakt van half gestructureerde interviews. Het gaat hierbij om open vragen die anders geformuleerd kunnen worden, wanneer de vraag niet goed begrepen is of wanneer er een half of ontwijkend antwoord wordt gegeven. De lijst met interviewvragen is ontstaan op basis van elementen uit het theoretische kader en de onderzoeksvraag (de hoofdvraag).

Er is actief geluisterd en doorgevraagd om de communicatie te stimuleren. Volgens Baarda et al (2007) is doorvragen een vaardigheid die essentieel is voor de voortgang van een interview.

2.3 De geïnterviewden

Voor het afnemen van interviews, is er met elf mensen contact opgenomen. Dit zijn:

- De locatiemanager van het KDC Zonnehof Vlaardingen. Zij is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de zorg, die aan de kinderen op het KDC wordt verleend en alle taken en zaken op en rondom het KDC. Tevens is zij medebedenker/ ontwikkelaar van het projectplan en het draaiboek.
- De fysiotherapeut van het KDC Zonnehof Vlaardingen. Zij behandelt kinderen met hulpvragen op het motorisch gebied en heeft het draaiboek ontwikkeld en meegedraaid met de pilot.
- De bewegingsagoog van Craeyenburg. Zijn taken zijn het geven van sport- en bewegingsactiviteiten aan cliënten van Ipse de Bruggen. Hij heeft het draaiboek mede ontwikkeld en heeft meegedraaid met de pilot.
- Er is met acht groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen contact opgenomen. Dit zijn de personen bij wie het draaiboek is geïntroduceerd en zij hebben er tijdens de pilot mee gewerkt.

Na het contact hebben de locatiemanager, de fysiotherapeut en de bewegingsagoog gereageerd en met hen is een interview gehouden. Dit komt, naar aanleiding vanuit de interviews, doordat zij het belang van het gebruik van het draaiboek inzien en graag willen dat groepsbegeleiders er mee gaan werken.

Na het opgenomen contact met de acht groepsbegeleiders hebben er drie gereageerd. Bij de vijf die niet mee wilde werken, gaf een aantal aan dat de pilot al een tijd geleden is geweest en dat ze het weer even 'naar boven moesten halen'. Ook gaf er één aan, dat zij er geen tijd voor had.

Met de drie groepsbegeleiders die wel hebben gereageerd, is een interview afgenomen. Uit de reacties tijdens het contact kwam naar voren, dat zij enthousiast zijn over het bewegen met de kinderen. Ook zijn zij enthousiast over het onderzoek en hopen dat er resultaten naar buiten komen, waarmee iets gedaan kan worden.

De geïnterviewden hebben vrij heldere en uitgebreide antwoorden gegeven tijdens de interviews. Voor de uitgewerkte interviews wordt verwezen naar Bijlage II.

2.4 De plaats en omstandigheden tijdens de interviews

De interviews zijn afgenomen op het KDC. Dit gebeurde in een klaslokaal of kantoor, waar geen kinderen en/ of collega's aanwezig waren. Soms was er wel eens geluidsoverlast, doordat er kinderen op de gang langsliepen. Er werd tijdens twee interviews gestoord, doordat er collega's binnen kwamen om iets terug te brengen of iets te zeggen. Dit onderbrak het interview even.

2.5 De bruikbaarheid en relevantie van het onderzoek

Een bruikbaar onderzoek vergt volgens Migchelbrink (2009) een nauwgezette afstemming van de onderzoeksvraag, op de wensen die leven bij de betrokkenen. Er is georiënteerd op het praktijkprobleem. Tijdens het onderzoek is voortdurend geluisterd naar de opvattingen en wensen van de mensen die hebben meegewerkt aan het onderzoek.

2.6 De betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid treft volgens Migchelbrink (2009) het vertrouwen in de nauwkeurigheid en zorgvuldigheid, in de wijze van werken tijdens het onderzoek. Er is op een gedegen, eerlijke en inzichtelijke wijze gewerkt.

Aan de betrouwbaarheid is gewerkt doordat de hoofdlijnen van de interviews vaststonden. Met de geïnterviewden zijn dezelfde onderwerpen besproken. Tevens zijn tijdens de interviews notulen gemaakt en er is een recorder gebruikt, om geen informatie te missen of misverstanden over deze informatie teweeg te brengen. Dit gebeurde uiteraard nadat hier toestemming voor was gegeven. De opgenomen interviews zijn grondig beluisterd en uitgewerkt. De uitgewerkte interviews zijn te vinden in Bijlage II.

Voor de interviews is er ruim de tijd genomen, ongeveer 45 minuten. Hierdoor hebben de interviews op een rustige manier kunnen plaatsvinden.

2.7 De validiteit

De validiteit oftewel geldigheid betreft volgens Migchelbrink (2009) het vertrouwen in de inhoud van gegevens. Dit is gebeurd door gebruik te maken van wetenschappelijke- en vakliteratuur. Deze bronnen worden volgens de APA methode vermeld en zijn terug te vinden in de literatuurlijst van dit onderzoeksrapport.

Het onderzoek is geldig, omdat ik heb gemeten wat ik wilde meten. Er is gezocht naar wat zich in de praktijk heeft afgespeeld, wat invloed heeft (gehad) op de motivatie van groepsbegeleiders.

Hoofdstuk 3. Het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het draaiboek eruit ziet, wat het inhoudt en welke doelstellingen er aan verbonden zijn. Ook wordt er een les uit het draaiboek, in dit hoofdstuk bij (3.5) weergegeven.

Voor meer inhoud van het draaiboek, wordt verwezen naar Bijlagen I. Hierin wordt het draaiboek globaal beschreven en wordt er een beeld gegeven door middel van foto's.

3.1 Het draaiboek



Volgens het Draaiboek Bewegen op het KDC (2009), is het draaiboek vanuit wetenschappelijke artikelen en praktijkervaring van de bewegingsagoog en fysiotherapeut opgesteld. Het is een ingebonden boekwerk, met daarin een in thema's uitgeschreven lessenreeks. Deze lessen zijn zelfstandig uitvoerbaar door de groepsbegeleiders. Zij kunnen hieruit de juiste activiteiten aanbieden tijdens de bewegingsmomenten.

(Bron: Een eigen gemaakte foto van het Draaiboek Bewegen op het KDC, 2009).

Het draaiboek is opgebouwd met een thematische aanpak van betekenisgebieden, die om de vier weken wisselt. De lessen zijn per betekenisgebied uitgeschreven. Dit zijn onder andere: over en weer inplaatsen, inblijven en uitmaken, wedstrijdvormen en bewegen op muziek.

De lessen zijn op vier verschillende niveaus uitgewerkt op een lesvoorbereidingsformulier (lvf). Hiermee is geprobeerd om voor alle niveaus van kinderen op het KDC, een passend aanbod in bewegen te creëren. In een lvf staat:

- Het doel beschreven
- De bewegingsvorm/ activiteit beschreven
- De organisatie (en materiaal) geïllustreerd
- Begeleiding met daarbij didactische werkvormen beschreven

3.2 Het gebruik

Het is de bedoeling dat een les één keer in de week wordt uitgevoerd. Wanneer het betekenisgebied, in die maand bijvoorbeeld over en weer inplaatsen betreft, moeten de groepsbegeleiders lezen, op welk van de vier niveaus de kinderen van de groep zitten en deze les uitvoeren. Er kan elke week iets nieuws (een nieuwe les op een hoger niveau) aangeboden worden, zodat in week vier een compleet spel gespeeld kan worden. Wanneer een niveau niet gehaald wordt, kan men een niveau lager blijven aanbieden en oefenen. Daarnaast worden er in het draaiboek algemene begeleidingstips en uitleg over grondmotorische eigenschappen gegeven (zie *Bijlage I*). Aan deze grondmotorische eigenschappen kan gewerkt worden tijdens een les.

In het Draaiboek Bewegen op het KDC (2009) wordt beschreven dat de lessen aan de gehele groep gegeven worden. Kinderen kunnen dit als plezierig ervaren, terwijl hun conditie in stand wordt gehouden en/ of verbeterd. In een groep, kunnen kinderen elkaar stimuleren en motiveren om meer te bewegen (Bronzwaer-Prick & Rameckers, 2006).

Na de gegeven lessen worden groepsbegeleiders geacht de lessen te evalueren en te rapporteren, op een rapportageformulier. Deze zit achterin het draaiboek en kan gekopieerd en ingevuld worden. De punten die op het formulier staan zijn:

- Wat ging goed tijdens de les
- Wat ging minder goed tijdens de les

- Specifieke gebeurtenissen/bijzonderheden (Draaiboek Bewegen op het KDC, 2009).

3.3 De doelstellingen van het draaiboek

Volgens het Draaiboek Bewegen op het KDC (2009) is het hoofddoel, om ieder kind ongeacht zijn (motorische) beperking dagelijks te laten bewegen zodat:

1. Overgewicht (op latere leeftijd) voorkomen kan worden.
2. Andere ziektes voorkomen kunnen worden zoals diabetes, hart en vaatziekten enz.
3. De algemene conditie verbeterd wordt.
4. Risico op botontkalking (osteoporose) verkleind kan worden.
5. Energie toeneemt zodat een kind zich optimaal kan ontwikkelen.

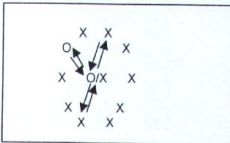
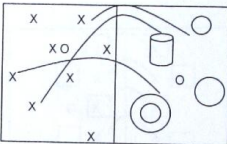
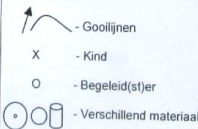
Daarnaast komt er in het Draaiboek Bewegen op het KDC (2009) naar voren, welke problemen er kunnen ontstaan bij de kinderen op een KDC, die te weinig mogelijkheden tot bewegen aangeboden krijgen. Dit zijn onder andere:

- Vergroeiingen in rug en/ of van gewrichten in armen benen.
- Grotere kans op ontsteking in de luchtwegen.
- Verminderde alertheid.
- Achteruitgang van de conditie en daarmee de gezondheid en de conditie van spierkracht.

3.4 Een financiële doelstelling

Tevens wordt er in de evaluatie van de pilot (2010) een financieel doel beschreven. Namelijk dat wanneer er een bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen, voornamelijk gericht op het voorkomen van lichamelijke aandoeningen, de kwaliteit van leven verbeterd zou kunnen worden. Hierdoor kunnen de kosten, die nodig zijn om deze aandoeningen te behandelen verminderd worden.

3.5 Voorbeeld van een lvf uit het draaiboek

Mondriaan onderwijsgroep		Sport en Bewegen		
LESVOORBEREIDINGS- EN EVALUATIEFORMULIER		NAAM: Viola Bredius	Betekenisgebied: Over en weer inplaatsen	
		DATUM: 29-10-2009	Spel: Lijnbal	
Les 3 van de 4				
Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie	Begeleiding / didactische werkvormen
	Het gevoel krijgen om gericht te gooien naar iemand.	Maak een kring en een van de begeleid(st)ers staat in het midden. Er worden een aantal simpele oefeningen gedaan zoals overgooien en over stuleren enz. Later wordt de begeleid(st)er in het midden vervangen door een kind. Laat iedereen zo een rondje aan de beurt komen.		- Laat de kinderen in een hoepel staan zodat ze duidelijk weten waar ze moeten staan. - Laat iedereen die het aankan in het midden aan de beurt komen. - Help de kinderen waar nodig. - Varieer ook wanneer de kinderen het aankunnen. Ga bijvoorbeeld de andere kant op met het rondje. - Laat de kinderen altijd wel een bal goed gooien ook al gaat het eerst twee keer mis.
	Het leren omgaan met gerichte opdrachten in combinatie met de balbeheersing en het mikken op objecten	De zaal is verdeeld in twee delen door middel van een touw of toverkooft. De kinderen staan op een helft van de zaal en op de andere helft staan materialen waar ballen ingegooid kunnen worden. De kinderen gaan omstebeurt gooien en proberen de ballen in de objecten te gooien. Eerst oefenen daarna kan je er een wedstrijd van maken door objecten punten te geven.	 	- Let op de hoogte van het kooft. - Denk aan hoe ver de objecten staan. - Zorg voor genoeg spullen om te raken zodat ze in ieder geval een aantal keer raak gooien. - Geef objecten punten aan de hand van hoe moeilijk is erin of raak te gooien. - Hou de stand bij op papier en beloon iedereen. - 1 van de begeleiding helpt waar nodig met gooien. De ander zorgt dat de ballen blijven komen.

(Bron: Een eigen gemaakte foto van een lvf, in het Draaiboek Bewegen op het KDC, 2009).

3.6 Opvallende punten uit het hoofdstuk

- Wat mij opgevallen is, is dat het draaiboek vanuit wetenschappelijke artikelen en praktijkervaring van de fysiotherapeut en de bewegingsagoog (vakspecialisten) is opgesteld en door groepsbegeleiders (niet specialisten) gebruikt moet worden.
- Daarnaast valt op, dat er voor de lessen gebruik wordt gemaakt van een l.v.f. Een op papier uitgewerkte les met illustraties en didactische werkvormen, die meestal in de sport wordt gebruikt tijdens de lessen of trainingen. Dit zou voor 'niet specialisten' op dit gebied een probleem kunnen zijn.
- De groepsbegeleiders worden geacht de lessenreeks, de grondmotorische eigenschappen, de algemene begeleidingstips en de verschillende niveaus te lezen. Na het lezen kunnen de lessen worden gegeven. Daarna zou een evaluatie moeten volgen op een rapportageformulier. Deze punten zijn wat mij betreft belangrijk om mee te nemen in het onderzoek.

Conclusie

Terugkijkend wordt in dit hoofdstuk de eerste deelvraag beantwoord. Het wordt duidelijk wat het draaiboek inhoudt en wat de doelstellingen van het draaiboek zijn. Er komt naar voren op welke wijze het draaiboek tot stand is gekomen en hoe deze gebruikt dient te worden.

Na het doorlopen van dit onderzoek, wordt duidelijk wat de geïnterviewden van de inhoud en vorm van het draaiboek vinden. Tevens wordt duidelijk of de inhoud en vormgeving de factoren zijn en/ of het andere factoren zijn, die de motivatie voor het al dan niet werken met het draaiboek bepalen.

Hoofdstuk 4. Het theoretisch kader

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt er een theoretisch kader gevormd over 'motivatie'. Er bestaat veel literatuur over motivatie, vandaar dat er is gekozen om te beperken en alleen de voor dit onderzoek belangrijkste aspecten weer te geven. Als eerste worden er definities van motivatie beschreven, dan volgen factoren en processen van motivatie en daarna komen motivatietheorieën naar voren.

Tevens worden theorieën uit dit hoofdstuk, in hoofdstuk zes gebruikt, waar de analyse plaatsvindt.

4.1 Motivatie

Hoe komt het dat de mens zich inzet voor een bepaald doel en voor een ander doel niet? Hierbij kan het gaan over de motivatie van de mens, maar wat wordt er eigenlijk met het begrip bedoelt? Tijdens dit onderzoek, is er gekeken naar verschillende definities over het begrip motivatie.

4.1.1 Definities van motivatie

- Het woordenboek van Dale (2012) beschrijft dat de mo-ti-va-tie, een beweegreden en/ of drijfveer is.
- Vincke (1999) beschrijft dat motivatie zijn oorsprong kent, door het Latijnse woord 'movere', dat bewegen betekent.
- Volgens Altenburg et al (2003), is motivatie een kracht die mensen ertoe aanzet, om bepaalde acties te ondernemen.
- Volgens Kumar et al (2003), is the term 'motivation' an taker of our mind that moves or activates and energies our behaviour towards our goals.
- Volgens Rigter (2008) wordt er in de psychologie gesproken over motivatie in de term van drijfveren. De drijfveren achter het gedrag van de mensen.
- Zimbardo et al (2009) beschrijft dat motivatie een overkoepelende term is van processen die te maken hebben met de aanzet, de richting, de intensiteit en het volhouden ervan.
- Volgens Jansen (2002), is een kernachtige definitie van motivatie: intention to behavior. Het gaat bij gemotiveerd gedrag om condities en processen die verantwoordelijk zijn voor het opwekken, richting geven en het volhouden van inspanningen.

De meeste weergegeven definities gaan over een 'drijfveer' of 'beweegreden'. Deze zet mensen aan en geeft richting om een prestatie te leveren en/ of actie te ondernemen. Binnen dit onderzoek is gekozen voor de definitie van Jansen (2002). Hij beschrijft de definitie van motivatie als een 'intention to behavior'. Er wordt duidelijk weergegeven dat de wijze van gemotiveerd gedrag condities en processen zijn, die het gedrag opwekken, richting geven en volhouden.

Tevens beschrijft Jansen (2002) een definitie van een 'motivatieproces'. Daarbij is er sprake van verwijzingen naar gedrag in de termen opwekken, presteren, doorzetten en volhouden.

4.2 Beïnvloedende factoren

In een theorie over de verklaring en beïnvloeding van de motivatie om een taak uit te voeren, horen volgens Drenth et al (1984), drie sleutelvragen. Deze sleutelvragen kunnen een rol spelen in dit onderzoek. De drie vragen zijn:

- Wat trekt de aandacht van de mens en hoe wordt deze geactiveerd?
- Op welke wijze wordt motivatie in de richting gestuurd van het leveren van een prestatie?

- Hoe blijft het gedrag gemotiveerd, bijvoorbeeld wanneer de behoefte is bevredigd of wanneer een doel is behaald?

Jansen (2002) beschrijft dat het gemotiveerde gedrag niet alleen afhankelijk is van de persoonlijke inzet, maar ook van vaardigheden, de complexiteit van de taak en de aanwezigheid van ondersteunende en omgevingsfactoren. Deze wordt meegenomen in het onderzoek. Tijdens de interviews zal er naar gevraagd worden.

4.3 Een tweedeling

Volgens Jansen (2002) bestaat er binnen de motivatie een tweedeling. Het gaat hierbij om inhoudstheorieën en procestheorieën. Volgens Bruyninckx (2010) richten de inhoudstheorieën zich op het inhoudelijke aspect van motivatie. Zij zoeken een verklaring voor datgene wat de mens motiveert. Voorbeelden hiervan zijn de theorieën; de Behoeftehiërarchie van Maslow en de Motivatie- hygiënetheorie van Herzberg. Een procestheorie is bijvoorbeeld de verwachtingstheorie van Vroom. Deze stelt dat motivatie tot stand komt ten gevolge van de manier van verbinding tussen de verwachting en de instrumentaliteit van de mens op elkaar.

Dit onderzoek richt zich op de wijze, waardoor groepsbegeleiders gemotiveerd kunnen raken. Daarom is er meer interesse voor de inhoudstheorieën en worden deze nader beschreven.

4.3.1 Inhoudstheorieën

Het uitgangspunt van inhoudstheorieën is dat mensen niet zomaar in beweging komen om actie te ondernemen of om een prestatie te leveren (Jansen, 2002). Theorieën die in deze groep behoren, formuleren vaak een specifieke reeks van duw- of doelloorzaken van gedrag.

In dit onderzoek zal gekeken worden of het draaiboek aan de behoefte van groepsbegeleiders voldoet, aan de duw- of doelloorzaken, of dat er op een andere manier een beter resultaat geboekt kan worden.

4.4 Motivatietheorieën

Op welke wijze de motivatie van mensen beïnvloed kan worden, zal er volgens Steijn et al (2009) gekeken moeten worden naar de motivatietheorieën. Motivatietheorieën die tot de inhoudstheorieën behoren zijn, zoals eerder beschreven de 'klassieke' motivatietheorieën van Maslow, en Herzberg. Deze theorieën zoeken naar een verklaring voor datgene wat de mens kan motiveren.

Sigtenhorst (2003) beschrijft dat er door de jaren heen verschillende theorieën over motivatie zijn ontwikkeld. Er bestaan grote verschillen tussen deze theorieën, hoewel alle theorieën proberen te achterhalen waarom mensen zich gedragen zoals zij doen.

Vanuit een oriëntatie op de 'klassieke' motivatietheorieën is er voor dit onderzoek gekozen, voor de motivatietheorie van Herzberg. De motivatietheorie van Herzberg past bij dit onderzoek. Het gaat namelijk over het motiveren, de werktevredenheid en werkontevredenheid van werknemers.

4.5 De 'Motivatie- hygiënetheorie' van Herzberg

In 1959 heeft Herzberg de 'Motivatie- hygiëne theorie', ook wel de 'Two- factor theorie' samen met Snyderman en Mausner ontwikkeld (Drenth et al, 1984). De theorie heeft een grote bekendheid gekregen in zowel wetenschappelijke kring als in het bedrijfsleven. Herzberg onderscheidt hierbij de intrinsieke en extrinsieke motivatie. Deze worden verderop in het hoofdstuk beschreven.

Vinke (1999) beschrijft dat de theorie van Herzberg een rol speelt bij de motivatie en werktevredenheid van medewerkers. In de eerste plaats spelen de motiverende- factoren (satisfiers) een rol. Voorbeelden van deze factoren zijn:

- Ontwikkelen en ontplooien
- Verantwoordelijkheid, erkenning en waardering
- Succesvol en creatief zijn
- Het leveren van een prestatie
- Het realiseren van doelen

Deze factoren kunnen direct bijdragen aan werktevredenheid. Wanneer deze factoren niet werkzaam zijn, ontstaat er een neutrale toestand en geen ontevredenheid.

Daar tegenover staan de hygiëne- factoren (dissatisfiers). Deze kunnen wanneer ze niet worden vervuld, bijdragen aan werkontevredenheid. Als aan deze factoren wel is voldaan, ontstaat een neutrale toestand en geen tevredenheid. Voorbeelden zijn:

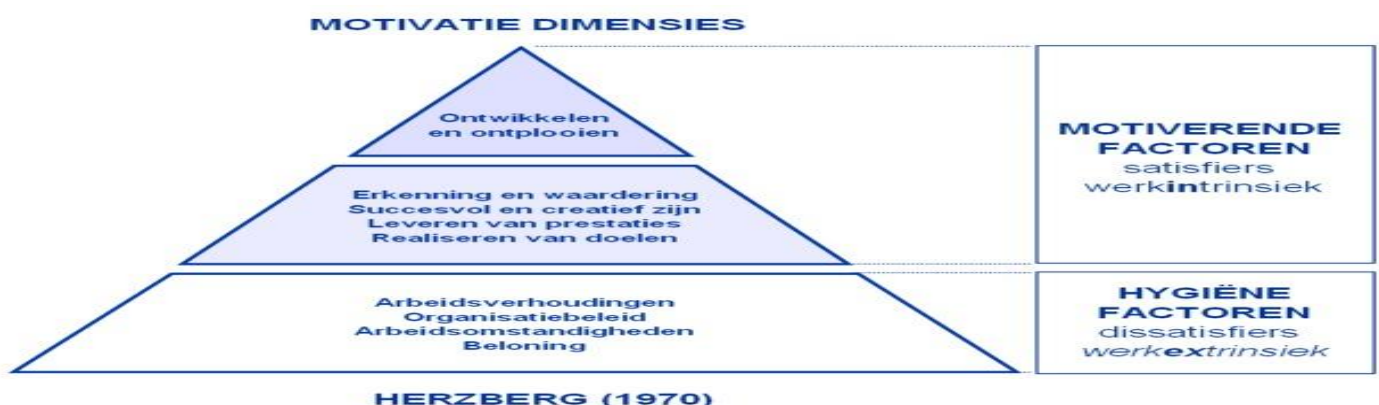
- Beloning en salaris
- Arbeidsomstandigheden
- Organisatiebeleid
- Arbeidsverhoudingen

Volgens Steijn et al (2009) zijn de hygiëne- factoren verantwoordelijk voor de demotivatatie en de motiverende- factoren kunnen leiden tot motivatie en tevredenheid. Om motivatie en uiteindelijk de prestatie te beïnvloeden, heeft het volgens Herzberg zin om de motiverende- factoren te beïnvloeden. Deze kunnen werknemers aanzetten tot het leveren van betere prestaties. Om te onderzoeken of de motiverende- factoren zijn beïnvloed, wordt hiernaar gevraagd tijdens de interviews.

Het beïnvloeden van hygiëne- factoren, is vooral van belang om ontevredenheid tegen te gaan. Maar ook wanneer er aan de hygiënefactoren voldoende aandacht is gegeven, zijn de motiverende factoren effectiever en kunnen ze mensen aanzetten tot beter presteren (Steijn et al, 2009).

4.6 Model van de Motivatie- hygiënetheorie

(Bron: www.gertjanschop.com).



De motiverende- factoren zijn aan te merken als zogeheten werkintrinsieke factoren. Deze kunnen werknemers aanzetten tot het leveren van prestaties. De hygiëne- factoren zijn werkextrinsieke factoren. Hierbij gaat het om de omstandigheden waaronder iemand het werk doet.

4.7 Intrinsieke en extrinsieke motivatie

Zoals hierboven beschreven, onderscheidt Herzberg de intrinsieke en extrinsieke motivatie. Intrinsieke motivatie komt volgens Brehm et al (2006) voort uit innerlijke factoren. Wanneer mensen intrinsiek gemotiveerd zijn, zullen zij een activiteit uitvoeren vanuit persoonlijke interesse, omdat het een uitdaging is en/ of omdat zij het leuk vinden. Tevens wordt beschreven dat de intrinsieke motivatie, na een goed geleverde prestatie, wordt versterkt of vergroot.

De extrinsieke motivatie gaat samen met externe factoren, die niet in de activiteit of persoon zelf gelegen zijn. Extrinsiek gemotiveerde mensen zullen een activiteit uitvoeren omwille van voordelen of beloningen.

Op de site van Bouts en Engelfriet (2002) wordt beschreven dat intrinsieke motivatie meestal wordt gestuurd door gevoelens van tevredenheid en voldoening. Bij extrinsieke motivatie wordt men gemotiveerd, door een van anderen afkomstige beloning.

De volgende uitgewerkte theorie is het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente. Het geeft de ontwikkeling (een proces) van motivatie (gedrag) weer.

4.8 Het Stadiamodel volgens Prochaska en DiClemente

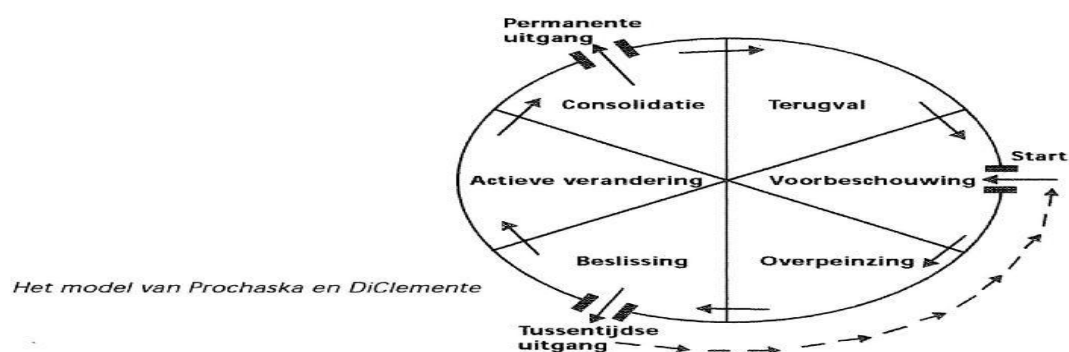
Volgens Broekaert et al (2010) hebben de Amerikaanse psychologen Prochaska en DiClemente, een transtheoretisch model ontwikkeld, die stadia van gedragsverandering onderscheidt. Wanneer iemand uiteindelijk gemotiveerd is om iets aan zijn gedrag te veranderen, is daar een proces aan voorafgegaan.

Rigter (2008) beschrijft dat met het model, de ontwikkeling van de motivatie wordt weergegeven. Er werd ontdekt dat de motivatie tot het veranderen van gedrag zich meestal geleidelijk ontwikkelt en niet in één keer tot stand komt. Met het model doorlopen mensen de zes stadia. Het geeft een overzicht wat er gebeurt met mensen die in een veranderingsproces zitten.

Het model werd in eerste instantie onderzocht met rokers en mensen met een alcoholprobleem. Gaandeweg werd duidelijk dat het model ook op andere vormen van gedragsverandering kon worden ingezet. Volgens Rigter (2008) zijn uitgangspunten van het model echter op meer gebieden van toepassing, dan alleen op moeilijke cliënten in de hulpverlening. Het model wordt volgens Broekaert et al (2010) tegenwoordig ook buiten het werkveld van de (drug)hulpverlening gebruikt.

4.9 Het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente

(Bron: www.ggzrichtlijnen.nl).



4.10 De stadia

Broekaert et al (2010) beschrijven de vijf stadia van verandering. Een terugval in oud gedrag is nog steeds mogelijk en kan als zesde stadium worden beschouwd.

- Het eerste stadium is de 'voorbeschouwing' (precontemplation). Hier zijn personen zich niet bewust, dat ze een probleem hebben of ze trekken het zich, op de één of andere manier niet aan.
Over het algemeen zijn andere mensen, zoals familie, vrienden en collega's wel bewust van het probleem en kunnen de persoon 'onder druk zetten', waardoor het gedrag effectief begint te veranderen.
- In het tweede stadium de 'overpeinzing' (contemplation) worden de personen zich bewust van het probleem. In het stadium, wordt er gekeken naar de voor- en nadelen van de situatie en het exploreren van de mogelijkheden om de nadelen van de situatie te verhelpen. Het ernstig overwegen om gedrag te veranderen, het zoeken naar een oplossing voor het probleem, is kenmerkend voor dit stadium. Mensen blijven veelal lang in overpeinzingen steken.
- Vervolgens wordt de gedragsverandering voorbereid. Dit is het derde stadium, de 'voorbereiding' (preparation). Oorspronkelijk werd dit de beslissingsfase genoemd. In deze fase zijn de voor- en nadelen afgewogen en wordt er een besluit genomen dat verschillende vormen kan aannemen: gewoon verder doen zoals men bezig is, enkele negatieve aspecten van de situatie oplossen of de situatie fundamenteel veranderen.
- Dan volgt het vierde stadium, de 'actieve verandering of actie' (action). Personen in deze fase hebben werkelijk beslist dat er verandering moet komen in de situatie en gaan actief stappen ondernemen om wijzigingen in het gedrag, ervaringen of omgeving aan te brengen. Een actieve gedragsverandering impliceert dat er zichtbare gedragsveranderingen zijn en vereist een tijdinvestering en inspanning. Mensen moeten in dit stadium overtuigd raken van hun mogelijkheden, om te veranderen. Omdat de veranderingen in deze fase het duidelijkste zichtbaar zijn, krijgen personen in deze fase de meeste erkenning.
- Het vijfde stadium is 'de stabilisatie' (maintenance). Hierbij worden de bereikte veranderingen geïntegreerd in het dagelijkse leven. Er worden inspanningen geleverd om verval te voorkomen en om zaken die in de voorgaande stadia zijn geleerd, te consolideren. In deze fase zijn er diverse mogelijkheden. Men slaagt er niet in de bereikte gedragsveranderingen te behouden en vervalt onmiddellijk of na een tijd terug in de oude situatie, of men slaagt erin de veranderingen te integreren in het dagelijkse leven. Stabilisatie wijst op een verdere zetting en niet op het afwezig zijn van verandering. Volgens Rigter (2008) volgt er na het vijfde stadium, een 'permanente uitgang' (permanent exit), om niet in het zesde stadium terecht te komen.
- Bij het zesde stadium 'terugval' (relapse) lukt het vaak niet om in één keer het nieuwe gedrag vol te houden en worden de stadia opnieuw doorlopen.

Rigter (2008) benoemd dat Prochaska en DiClemente de theorie in een cirkel hebben uitgebeeld en benadrukken hiermee, dat de verschillende stadia vaak meerdere keren doorlopen kunnen worden. Er kan bij deze theorie worden vastgesteld, in welk stadium de persoon of personen verkeren. Dit stadium kan weerstand en mislukking uitlokken.

4.11 Opvallende punten uit het hoofdstuk

- Volgens Jansen (2002) is er bij een motivatieproces sprake van opwekken, presteren, doorzetten en volhouden. Opvallend is dat deze termen ook terugkomen in de drie 'sleutelvragen' van Drent et al (1984). Dit zijn:
 - Wat trekt de aandacht en hoe wordt deze geactiveerd? (opwekken)
 - Op welke wijze wordt gemotiveerd in de richting? (presteren)
 - Hoe blijft het gedrag gemotiveerd? (doorzetten en volhouden)
- Ook benoemd Jansen (2002) dat gemotiveerd gedrag niet alleen afhankelijk is van de persoonlijke inzet, maar ook van vaardigheden, de complexiteit van de taak en de aanwezigheid van ondersteunende en omgevingsfactoren. Deze punten worden meegenomen in het onderzoek.
- Daarnaast valt mij op, dat er in de Motivatie- hygiënetheorie van Herzberg, factoren naar voren komen waardoor motivatie, maar ook waardoor demotivatie kan ontstaan. Hierbij wordt onder andere gezocht naar die 'omgevingsfactoren', of deze een rol spelen bij de motivatie.
- Een ander proces om gemotiveerd te raken is het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente. Met dit model worden stadia doorlopen, om gedrag te veranderen en gemotiveerd te raken.

Conclusie

Terugkijkend op de theorieën in dit hoofdstuk is de tweede deelvraag beantwoord. Er worden verschillende processen van motivatie vanuit de literatuur benoemd.

Wat in dit hoofdstuk vooral bruikbaar is voor het onderzoek, is om te bekijken op welke manier de motivatie van de groepsbegeleiders kan worden opgewekt, hoe het in de richting wordt gestuurd en op welke manier zij het kunnen volhouden. Op deze manier, wordt duidelijk op welke wijze groepsbegeleiders gemotiveerd kunnen raken.

Daarnaast is wat mij betreft de Motivatie- hygiënetheorie belangrijk voor dit onderzoek. Er komt na het doorlopen van dit onderzoek mogelijk naar voren, wat de motiverende factoren zijn, maar ook wat de mogelijke demotiverende factoren zijn, voor het gebruik maken van het draaiboek.

Tevens valt mij na het uitwerken van de theorie over het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente op, dat groepsbegeleiders ergens op weg tussen de voorbeschouwing (stadium één) en de stabilisatie (stadium vijf) zijn blijven steken, omdat zij niet of nauwelijks met het draaiboek werken.

Het betekent dat het na het onderzoek duidelijk wordt, in welk stadium het 'mis' gaat, om gemotiveerd te raken. Daarnaast zou uit het onderzoek kunnen komen op welke wijze de stadia wel doorlopen worden om uiteindelijk met het draaiboek te gaan werken.

Hoofdstuk 5. De resultaten

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de interviews weergegeven. Met de resultaten wordt geprobeerd, antwoord te vinden op de ervaringen van en rondom het draaiboek en wat men denkt nodig te hebben/ wat motiveert, om ermee te gaan werken.

5.1 De weergave

Om de verkregen informatie overzichtelijk te maken, zijn de interviewresultaten in kopjes onderverdeeld. Als eerste worden de resultaten van de groepsbegeleiders weergegeven. Deze groepsbegeleiders hebben meegedaan met de pilot en zijn bekend met het draaiboek. Dan komen de resultaten van de 'ontwikkelaars' van het projectplan en het draaiboek (de locatiemanager, de bewegingsagoog en de fysiotherapeut) naar voren. De resultaten worden aan de hand van citaten uit de interviews ondersteund.

Belang van beweegmomenten

Groepsbegeleiders

Alle drie de groepsbegeleiders geven aan, het belang van beweegmomenten te zien. Twee van de drie groepsbegeleiders geven aan dat zij gewichtsbeheersing belangrijk vinden. Groepsbegeleider één: *"kinderen worden steeds groter, in de zin van overgewicht. Daar helpen de bewegingsmomenten ook voor."*

Eén groepsbegeleider geeft aan dat plezier tijdens de beweegmomenten belangrijk is en dat ze ook wat leren. Groepsbegeleider drie: *"Het zijn die kleine dingetjes die het leuk en bijzonder maken."*

Ontwikkelaars

De ontwikkelaars hebben tijdens het interview antwoord gegeven op de vraag of groepsbegeleiders het belang van bewegen in zien. Daarbij zegt één van de drie ontwikkelaars, dat de groepsbegeleiders er alert op gemaakt moeten worden. Twee ontwikkelaars zeggen dat groepsbegeleiders wel het belang inzien, maar dat het uitvoeren ervan nog beter zou kunnen. De fysiotherapeut: *"De wil bij de groepsbegeleiders is er zeker (...) er kunnen nog wel wat puntjes op de i worden gezet."*

Introductie draaiboek

Groepsbegeleiders

De drie groepsbegeleiders geven aan dat de introductie (de themabijeenkomst en uitleg van het draaiboek) voldoende was.

Alle drie de groepsbegeleiders geven aan, door de bewegingsagoog en fysiotherapeut te zijn geholpen. Zij gaven les met de daarbij behorende uitleg. Daarna werden de groepsbegeleiders geacht zelf les te geven. Groepsbegeleider één: *"Hij gaf de ene week les en wij de andere week. In principe was dat wel voldoende."*

Ontwikkelaars

De drie ontwikkelaars vonden de introductie tijdens de pilot toen voldoende. De lessen werden voorgedaan en er werd veel herhaald. Er kon worden gekeken hoe de les in elkaar zat. De bewegingsagoog: *"Voor hen ook fijn om te zien hoe ik het deed en vervolgens zelf ervaren."*

Ondersteuning tijdens de pilot

Groepsbegeleiders

Hierbij geven twee van de drie groepsbegeleiders aan, tevreden te zijn over de ondersteuning van de voorbeeldlessen en dat zij daarvan geleerd en geprofitteerd hebben.

Groepsbegeleider drie: *“We zijn wel erg ondersteund. Het was allemaal vrij duidelijk en het gebeurde heel vriendelijk.”*

Ontwikkelaars

De ondersteuning gebeurde volgens de drie ontwikkelaars door middel van het volgen en begeleiden van de voorbeeldlessen. Eén geeft aan dat de voorbeeldlessen eerder door de groepsbegeleiders gekopieerd werden, dan dat zij zelf de les uit het draaiboek haalden. De fysiotherapeut: *“Er is ondersteund en gestimuleerd door de voorbeeldlessen. Daar leunden de groepsbegeleiders meer op en niet zozeer op het draaiboek.”*

Eén ontwikkelaar vertelde dat sommige lessen, die eigenlijk door groepsbegeleiders gegeven zouden moeten worden, overgenomen werden. De fysiotherapeut: *“Soms heb ik wel te makkelijk gezegd, nou dan geef ik de les wel.”*

Manier van motiveren

Groepsbegeleiders

Over de manier van motiveren door de ontwikkelaars om met het draaiboek te werken, geven twee van de drie groepsbegeleiders aan minder tevreden te zijn. Groepsbegeleider één: *“In het begin is wel eens gevraagd van goh, hoe gaat het en gaf hij ons wel tips hoe we het draaiboek moesten gebruiken. Maar verder niet (...).”*

Groepsbegeleider twee: *“Vaak werd het boek door de bewegingsagoog gepakt en zette hij de spullen neer. Maar verder niet echt gestimuleerd, zodat we er mee door zouden gaan, nee.”*

Ontwikkelaars

Over de manier van motiveren om gebruik te maken van het draaiboek, geven twee van de drie ontwikkelaars aan, dat daar meer mee gedaan had kunnen worden.

De bewegingsagoog: *“Misschien dat ik wat meer de nadruk had moeten leggen vanuit het draaiboek. Doordat ik vanuit mijn eigen ervaring de lessen kan geven en daardoor minder het draaiboek heb gebruikt, heb ik de groepsbegeleiders niet echt gestimuleerd om dan het draaiboek te gebruiken.”*

De fysiotherapeut geeft aan, dat de manier om het draaiboek te gaan gebruiken, beter geregeld had kunnen worden. Geciteerd: *“het draaiboek werd ingebonden en op de groep neergelegd. Deze zwierf ook wel eens door het KDC heen.”*

Positieve ervaringen

Groepsbegeleiders

Op de vraag om positieve ervaringen over het draaiboek, geven twee van de drie groepsbegeleiders aan dat het draaiboek leuk is, omdat er nieuwe ideeën over lessen en bewegingsvormen in staan en de variatie van de oefeningen fijn is. Groepsbegeleider één: *“daarna konden wij daarop voortbouwen.”* Ook wordt aangegeven dat de kinderen van de groep de nieuwe bewegingsvormen plezierig vonden. Groepsbegeleider twee: *“Je ziet dat de kinderen het leuk vinden en daar haal ik wel de voldoening uit.”*

Ontwikkelaars

Positieve ervaringen van het draaiboek zijn volgens drie ontwikkelaars, dat de lessen op vier niveaus, in een cyclus van vier lessen gegeven kunnen worden. De locatiemanager: *“dat er methodisch mee gewerkt kan worden.”*

Twee van de drie ontwikkelaars geven aan dat er een lopende lijn in het draaiboek zit die een houvast geeft voor een les en de verschillende vormen van beweging. De locatiemanager: *“Het draaiboek is een houvast en variatie voor het bewegen (...) en hoe een les eruit ziet etc.”*

Eén ontwikkelaar geeft aan dat het positief is dat het draaiboek vrij laagdrempelig is. De bewegingsagoog: *“er staan duidelijke en korte didactische aanwijzingen beschreven en de organisatie vorm is getekend.”*

Mindere ervaringen

Groepsbegeleiders

Alle drie de groepsbegeleiders hebben mindere ervaringen met het draaiboek. Twee geven aan dat de oefeningen soms te hoog gegrepen zijn. Groepsbegeleider drie: *“Zij functioneren soms op negen maanden tot twee en een half jaar”*. Er werd verteld dat er wel verschillende niveaus in het draaiboek staan, maar dat moet dan gelezen en daarna aangepast worden, wat tijd kost. Groepsbegeleider drie: *“Maar er zijn ook nog zoveel andere dingen.”*

Eén groepsbegeleider geeft aan dat er tijdens het verzamelen van materialen uit de les, negatieve ervaringen zijn ontstaan. Groepsbegeleider twee: *“Soms is het een rommeltje ergens en kunnen de spullen niet gevonden worden (..) dat is gewoon jammer”*. Daarnaast werd verteld, dat sommige materialen niet aanwezig waren.

Ontwikkelaars

Twee van de drie ontwikkelaars geven mindere ervaringen over het draaiboek. De bewegingsagoog geeft aan dat het een uitdaging is om de lessen te differentiëren op verschillende niveaus en dat dit als een minpunt ervaren kan worden.

De fysiotherapeut vertelde dat er meer niveaus in het draaiboek zouden kunnen staan.

Geciteerd: *“Ik wil graag zien dat het draaiboek allerlei facetten heeft qua bewegingsvormen. Van heel laag (..) tot het hogere niveau.”*

De vormgeving en inhoud

Groepsbegeleiders

Eén van de drie groepsbegeleiders vindt het boek wel duidelijk, maar geeft aan dat het wel goed gelezen moet worden.

Volgens twee groepsbegeleiders zijn de illustraties fijn, maar sommige zijn niet heel duidelijk of best ingewikkeld. Groepsbegeleider twee: *“er zitten een paar bij, dat ik denk, wat wordt daarmee bedoeld?!”*

Deze twee geven aan dat voor verduidelijking de tekst gelezen moet worden. Wat door één groepsbegeleider als tijdsinvestering wordt gezien. Groepsbegeleider twee: *“Het hele draaiboek lezen kost ook wel tijd.”*

Ontwikkelaars

Twee van de drie ontwikkelaars vinden de vormgeving, de inhoud en de lesvoorbereidingen duidelijk. De locatiemanager: *“Het zou voor de groepsbegeleiders moeten kunnen om het te begrijpen.”*

Eén ontwikkelaar geeft aan dat de terminologie soms niet erg duidelijk is. De fysiotherapeut: *“Er is informatie in gezet (..) ik moet zeggen dat vind ik zelf ook soms lastig.”*

Verbeterpunten

Factoren die nodig zijn om het draaiboek makkelijker te maken, zodat men geactiveerd/ gemotiveerd wordt ermee te gaan werken.

Groepsbegeleiders

Alle drie de groepsbegeleiders geven aan dat het minder ingewikkeld kan met kortere teksten en duidelijkere beelden. Groepsbegeleider één: *“Alleen zou het denk ik voor de*

groepsbegeleiders versimpeld moeten worden.” Groepsbegeleider twee: “Ik zou het in één oogopslag willen zien, dit heb ik nodig om dit te doen en daar bereik ik dat mee”.

Twee van de drie groepsbegeleiders geven aan dat het praktisch zou zijn, wanneer er iemand bij komt. Een paar extra handen erbij, die helpen de lessen te realiseren.

Eén groepsbegeleider verteld een combinatie te zien zitten. Groepsbegeleider één: *“Misschien als het in combinatie is met het ‘ik volg je systeem’ (..) dat je twee dingen in één kan doen.”*

Ontwikkelaars

De ontwikkelaars geven alle drie aan, dat het draaiboek simpeler zou kunnen. Twee zeggen dat het door middel van korte bewoordingen en rijke- en duidelijke illustraties versimpeld kan worden. De bewegingsagoog: *“Niet alleen tekst.”*

De fysiotherapeut zegt dat het draaiboek door middel van kleuren en duidelijke illustraties pakkender zou worden.

Daarnaast geven twee van de drie ontwikkelaars de personele bezetting als een factor aan. De locatiemanager: *“Daarnaast denk ik dat het goed is om iemand tijdelijk aan te nemen”.*

Gebruik van het draaiboek

Groepsbegeleiders

Het gebruik maken van het draaiboek wordt door alle drie de groepsbegeleiders niet meer gedaan. Er wordt aangegeven dat er na de pilot nog even mee gewerkt is. Twee van hen geven aan, dat er wel mee gewerkt werd toen er begeleiding bij was.

Groepsbegeleider twee: *“Wanneer de bewegingsagoog er niet meer was (..) terwijl we het wel heel graag willen hoor, dan werd het toch vaak lastig”.*

Eén groepsbegeleider geeft aan dat gebruik maken van het draaiboek afhankelijk is, van hoe de kinderen op een dag binnenkomen.

Alle drie de groepsbegeleiders geven aan, dat de factor ‘tijd’ soms als lastig wordt ervaren. Daarbij geeft één groepsbegeleider aan, dat er weinig tijd is om de lessen voor te bereiden. Groepsbegeleider één: *“Ook kan ik me bij het lezen niet echt een voorstelling maken” (..) daar moet je wel even voor gaan zitten”.*

Ontwikkelaars

De drie ontwikkelaars zien dat de groepsbegeleiders het draaiboek niet meer gebruiken. Er wordt door twee aangegeven dat het gebruik is weggezaakt en dat het bewegen vanuit het bekende wordt gedaan. De fysiotherapeut: *“ik zie dat ze het niet gebruiken en terugvallen in het veilige”* en de locatiemanager: *“Ik denk dat er meer met het ‘ik volg je systeem’ wordt gewerkt”.*

Door de bewegingsagoog wordt aangegeven dat er even wat tijd in gestoken moet worden, om het allemaal te gaan lezen en de les voor te bereiden.

5.2 Opvallende punten uit het hoofdstuk

- Het valt mij op dat er over het algemeen een niet zo groot verschil is te zien tussen de resultaten van de groepsbegeleiders onderling. Hetzelfde geldt voor de resultaten tussen de ontwikkelaars.
- Bij een aantal resultaten van de groepsbegeleiders en die van de ontwikkelaars is wel een verschil te zien.

Conclusie

In dit hoofdstuk komen de resultaten van de geïnterviewden naar voren. Hiermee worden de deelvragen drie, vier en een gedeelte van vijf beantwoord. Er komt naar voren wat de ervaringen zijn met het draaiboek, welke randvoorwaarden van invloed zijn en wat men denkt nodig te hebben om met het draaiboek te gaan werken. Het zijn belangrijke punten en worden naar het volgende hoofdstuk meegenomen.

Hoofdstuk 6. De analyse

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de analyse van het onderzoek weergegeven. Met de analyse worden de resultaten van de interviews met elkaar vergeleken. Daarnaast wordt bekeken wat de resultaten uit het theoretisch kader en uit de interviews voor elkaar betekenen, welke verbanden kunnen worden gelegd of er discrepantie tussen bestaat.

Belang van beweegmomenten

Uit de resultaten van de interviews valt op dat de groepsbegeleiders aangeven het belang van bewegen in te zien. Twee groepsbegeleiders zien de momenten voor het tegengaan van overgewicht. Dit komt overeen met literatuur uit het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' (2009). Daarbij is het hoofddoel om ieder kind ongeacht beperking te laten bewegen, zodat onder andere het overgewicht voorkomen kan worden.

Tevens komt in de literatuur over Stadiummodel van Prochaska en DiClemente (Broekaert et al, 2010) naar voren, dat mensen het tweede stadium 'de overpeinzing' (contemplation) hebben doorlopen en zich bewust zijn van een probleem. Dit komt wat mij betreft overeen met de resultaten uit de interviews. Er wordt duidelijk dat men het belang van bewegen inziet. De groepsbegeleiders zijn wel gemotiveerd om te bewegen met kinderen. Ook zien ze dat het plezier tijdens de bewegingsmomenten belangrijk is en dat de kinderen er ook wat van leren.

Wat opvallend is, is dat de ontwikkelaars aangeven dat de groepsbegeleiders wel het belang zien van bewegen, maar nog niet de noodzaak. Er bestaat dus discrepantie tussen de resultaten. Aan de ene kant geven groepsbegeleiders aan het belang in te zien en aan de andere kant vinden de ontwikkelaars dat er nog wel het één en ander kan gebeuren. De fysiotherapeut: *"(..) er kunnen nog wel wat puntjes op de i worden gezet."*

Groepsbegeleiders moeten nog bewuster gemaakt worden van de noodzaak en belang van bewegen en zouden daarom voor nog meer variatie van bewegen en 'goede' beweeglessen, het draaiboek moeten gebruiken.

Introductie draaiboek

De interviewresultaten over de introductie van het draaiboek komen over het algemeen, bij alle partijen overeen. Er komt naar voren dat de introductie toen voldoende was. De themabijeenkomst die aan het begin van de pilot is gegeven, werd als duidelijk ervaren. Daarna werden door de bewegingsagoog en fysiotherapeut voorbeeldlessen gegeven. Hierdoor kregen de groepsbegeleiders een duidelijk visueel beeld te zien. De bewegingsagoog: *"Voor hen ook fijn om te zien hoe ik het deed."* Het was volgens de geïnterviewden goed om te zien, hoe de organisatie van de lessen in elkaar zit.

Ondersteuning tijdens de pilot

Vanuit de theorie van Herzberg wordt duidelijk dat men ondersteuning via motivatie- factoren (de satisfiers) moet krijgen, om tevreden en gemotiveerd te raken. Dit zijn onder andere: je zelf ontplooien en ontwikkelen, verantwoordelijkheid krijgen en creatief en succesvol zijn (Vinke, 1999). Maar binnen dit onderzoek, (de interviews) is opgevallen dat deze ondersteuning minimaal is geweest.

Eén ontwikkelaar geeft aan dat de voorbeeldlessen eerder door de groepsbegeleiders gekopieerd werden, dan dat zij het draaiboek gebruikten om de lessen te geven.

Tevens werd bij de vraag over de ondersteuning geantwoord, dat de lessen soms over werden genomen, terwijl de groepsbegeleiders die zelf moesten geven.

De ontwikkelaars geven aan dat er weinig verantwoordelijkheid bij de groepsbegeleiders is neergelegd, waardoor de motivatie- factoren niet positief zijn beïnvloed en zij zich zelf niet

hebben kunnen ontwikkelen. Het heeft niet bijgedragen aan de motivatie en tevredenheid van de groepsbegeleiders.

Manier van motiveren

Over de manier van motiveren, door de ontwikkelaars om met het draaiboek te werken, zijn de groepsbegeleiders minder tevreden. Er werd aangegeven dat er wel eens tips zijn gegeven over hoe het draaiboek gebruikt moest worden, maar verder niet veel.

Het valt op dat de meerdere ontwikkelaars aangeven hier ook minder tevreden over te zijn. Volgens hen hadden ze meer tijd en energie in de begeleiding kunnen investeren. De groepsbegeleiders zijn niet echt gestimuleerd om het draaiboek te (blijven) gebruiken. Bovendien geven een aantal ontwikkelaars aan dat het draaiboek regelmatig onvindbaar was, omdat het ergens op het KDC rondzwierf.

Dit komt overeen met de theorie van Herzberg. Het zijn de hygiëne- factoren (organisatie en arbeidsomstandigheden) of te wel de 'dissatisfiers'. Volgens Vinke (1999) ontstaat er demotivatie of werkontevredenheid, wanneer deze factoren niet op de juiste manier worden ingevuld.

Opvallend is dat er op incidentele basis wel eens geïnformeerd werd naar hoe het werken vanuit het draaiboek ging. Er is tijdens de pilot gekeken naar de uitvoeringswijze van de lessen en daar werd feedback op gegeven, maar er is in de uitvoeringsfase minimale actie ondernomen om de groepsbegeleiders te stimuleren om vanuit het draaiboek te werken. Het valt op dat sommige de lessen, niet gegeven werden vanuit het draaiboek, maar meer vanuit de eigen ervaring van de ontwikkelaars. Deze werden vervolgens door de groepsbegeleiders gekopieerd.

Positieve ervaringen

Tijdens de interviews is er gevraagd naar de positieve ervaringen van het draaiboek. Bij de resultaten van de groepsbegeleiders komt naar voren dat het merendeel aangeeft, dat het fijn is dat er nieuwe ideeën over lessen en bewegingsvormen in staan. Daarnaast wordt de variatie van de oefeningen als prettig ervaren. De nieuwe ideeën en variaties zijn voordelen, omdat daarop voortgebouwd kon worden. Het valt op dat groepsbegeleiders dus wel even op de nieuwe ideeën doorgegaan. Dit komt overeen met de inzichten vanuit de literatuur over de Motivatie- hygiënetheorie van Herzberg. Volgens Vinke (1999) zorgen de motivatie- factoren ontwikkeling, ontplooiing en creatief zijn, voor motivatie en werktevredenheid. Wel is opvallend dat er discrepantie is te zien tussen de ondersteuning volgens de ontwikkelaars. Daarbij wordt aangegeven dat er minimaal is beïnvloed, (de lessen die gekopieerd werden en de overgenomen lessen).

Opvallend is dat er ook door de groepsbegeleiders wordt aangegeven dat de kinderen de (nieuwe) ideeën en bewegingsvormen plezierig vonden en dat zij daar weer door werden geactiveerd. Groepsbegeleider twee: *"Je ziet dat de kinderen het leuk vinden en daar haal ik wel de voldoening uit."* Deze voldoening komt overeen met de theorie van Brehm et al (2006) over intrinsieke factoren. Wanneer mensen intrinsiek gemotiveerd zijn, zullen zij een activiteit uitvoeren vanuit persoonlijke interesse en omdat zij het leuk vinden. Maar het valt op dat zij er niet mee verder zijn gegaan.

Uit de resultaten over de positieve ervaringen tussen de groepsbegeleiders en de ontwikkelaars is een verschil te zien. De groepsbegeleiders zien vooral de nieuwe ideeën als voordeel. Bij de ontwikkelaars komt naar voren dat er vooral methodisch met het draaiboek gewerkt kan worden. Dat er een duidelijke lijn in het draaiboek zit en naar voren komt hoe de lessen eruit moeten komen te zien.

Mindere ervaringen

Het draaiboek heeft volgens de groepsbegeleiders ook minpunten. Er wordt door twee groepsbegeleiders aangegeven, dat sommige lessen of oefeningen te hoog zijn gegrepen voor de kinderen van de groep. Dan kan er wel worden aangepast, maar dan moet er extra gelezen worden, wat tijd kost. Het lezen is een nadeel voor de groepsbegeleiders, omdat het begeleiden van de kinderen veel omvattend is.

De bovengenoemde nadelige ervaring over te hoge niveaus, komt overeen met de resultaat van de fysiotherapeut. Er zijn volgens haar nog te weinig niveaus in het draaiboek, waaraan gewerkt kan worden. Dit zou wel betekenen dat er meer lessen op lvf en nog meer tekst in het draaiboek komt, waardoor er nog meer gelezen moet worden, wat als nadeel door de groepsbegeleiders kan worden ervaren.

Daarnaast wordt er als nadelige ervaring aangegeven dat de materialen die in de les worden gebruikt, eerst verzameld moeten worden. Tijdens het verzamelen komt men er soms achter, dat de materialen niet aanwezig zijn en dat sommige nog aangeschaft moeten worden. Als er naar de Motivatie- hygiënetheorie van Herzberg wordt gekeken (Vinke, 1999), komt dit overeen met de hygiëne- factoren, of te wel de dissatisfiers. Het gaat hierbij om de arbeidsomstandigheden en/ of het organisatiebeleid. Deze theorie benoemt, dat wanneer er niet in voldoende mate aan deze factoren wordt voldaan, het een bijdrage kan leveren aan de demotivatie en werkonzekerheid. Het valt op dat deze ontevredenheid terug te zien is bij de groepsbegeleiders.

De vormgeving en inhoud

Bij de interviewvraag over de ervaringen over de vormgeving en inhoud van het draaiboek, komen verschillende resultaten naar voren. Het draaiboek moet goed gelezen worden en dat er dan wel even een tijd voor gezeten moeten worden.

De groepsbegeleiders vinden de tekeningen op de lvf's handig, omdat dan gezien kan worden hoe de organisatie in elkaar zit en wat de bedoeling van de oefening of les is. Maar opvallend is, dat er daarnaast wordt aangegeven dat sommige van deze tekeningen te ingewikkeld zijn en dat zij daarop kunnen vastlopen.

Voor verduidelijking zou dan de tekst gelezen moeten worden, maar dat wordt als extra tijdsinvestering gezien. Er zou gekeken kunnen worden, in hoeverre de illustraties minder ingewikkeld gemaakt kunnen worden. Ook zou er gekeken kunnen worden naar de hoeveelheid van de tekst.

Uit de resultaten van de fysiotherapeut wordt duidelijk dat zij een andere mening heeft dan de bewegingsagoog en locatiemanager. De fysiotherapeut vindt de terminologie uit het draaiboek soms niet erg duidelijk. Dit komt overeen met de resultaten van de groepsbegeleiders en met het gedeelte in hoofdstuk drie, waar naar voren komt dat het draaiboek onder andere is opgesteld uit wetenschappelijke artikelen (Draaiboek Bewegen op het KDC, 2009).

Opvallend is, dat de twee andere ontwikkelaars van mening zijn, dat groepsbegeleiders de vorm en inhoud van de lessen (de lvf's) wel zouden moeten begrijpen.

Verbeterpunten

Uit de resultaten over de verbeterpunten blijkt het merendeel aan te geven, dat het draaiboek simpeler moet. Er komt naar voren dat de drie groepsbegeleiders het draaiboek te ingewikkeld vinden. Ze lopen vast op de hoeveelheid tekst en geven aan juist een beeld te willen zien, waardoor het gemakkelijker wordt.

Een opvallende overeenkomst is dat de drie ontwikkelaars ook inzien, dat het draaiboek versimpeld kan worden. Er wordt aangegeven dat dit door middel van korte bewoording en duidelijke illustraties en meer kleuren, gerealiseerd kan worden.

Tevens valt op dat twee groepsbegeleiders en twee ontwikkelaars aangeven dat iemand aannemen een praktisch verbeterpunt zou zijn.

Een ander verbeterpunt is volgens een groepsbegeleider, dat het draaiboek aantrekkelijker wordt in combinatie met een al bestaande methode. Het combineren met het 'ik volg je systeem' komt overeen met de opbrengst van de locatiemanager in het volgende gedeelte, waarin het gebruik van het draaiboek naar voren komt.

Gebruik van het draaiboek

Uit alle resultaten van de interviews komt naar voren dat het gebruik maken van het draaiboek is gestopt. Na de pilot zijn groepsbegeleiders er nog even mee aan het werk gegaan, maar daarna niet meer. Het is opvallend dat de redenen voor het niet meer gebruiken, terugkomen in de bovengenoemde minpunten en verbeterpunten van het draaiboek.

Opvallend is dat twee groepsbegeleiders aangegeven, dat zij het lastig vonden om er mee door te gaan toen er geen begeleiding meer aanwezig was.

De factor 'tijd' speelt eveneens mee, bij het niet gebruiken van het draaiboek. Er wordt ervaren dat het draaiboek gebruiken extra tijd kost. De lessen op de verschillende niveaus moeten gelezen en bekeken worden. Het is opvallend dat groepsbegeleiders niet veel tijd in het lezen willen steken, omdat er nog veel andere dingen moeten gebeuren. Dit komt overeen met de resultaten van de bewegingagoog. Hij geeft aan dat als er een les gegeven moet worden, deze als voorbereiding eerst gelezen moet worden.

Daarnaast wordt bij de resultaten van de groepsbegeleiders benoemd dat er bij het lezen van de tekst, geen duidelijk voorstelling gemaakt kan worden. Dit beeld krijgen ze beter door de illustraties op een lfv, maar die zijn naar de mening van groepsbegeleiders, soms te ingewikkeld.

De locatiemanager ziet in dat het bewegen vanuit de bekende methode, het 'ik volg je systeem' wordt gedaan. Hiermee wordt al jaren gewerkt en is bekend en veilig voor de groepsbegeleiders.

Het valt mij op dat groepsbegeleiders positieve ervaringen over het draaiboek hebben. Ze worden gemotiveerd door de ideeën en de variaties in bewegen en door de voldoening die zij van de kinderen kregen. Echter worden er ook de minpunten over het draaiboek aangegeven. De factor tijd bij het lezen en voorbereiden, de begeleiding die weg was, geen duidelijk (visueel) beeld krijgen van de te ingewikkelde illustraties, de materialen en het werken vanuit het vertrouwde het ik volg je systeem'.

Het valt op dat de voor- en nadelen tegen elkaar zijn afgewogen. Dit komt overeen met het Stadiamodel van Prochaska en DiClemente (Broekaert et al, 2010). Hierbij worden in het derde stadium 'de voorbereiding' (preparation), de voor- en nadelen afgewogen en wordt er een besluit genomen. Het wordt ook wel de beslissingsfase genoemd. Het kan zijn dat er een actieve verandering kan gaan plaatsvinden (stadium vier) of dat ze blijven of terugvallen in het vertrouwde systeem.

Hoofdstuk 7. De conclusie en aanbevelingen

Inleiding

In de bovenstaande hoofdstukken is er vanuit de literatuur en vanuit de praktijk naar de onderwerpen gekeken die meespelen bij het beantwoorden van de hoofdvraag. In dit onderzoek is op zoek gegaan naar het antwoord op de vraag: op welke wijze groepsbegeleiders gemotiveerd raken, om met het draaiboek te gaan werken. In dit hoofdstuk worden er conclusies en aanbevelingen geformuleerd.

7.1 De conclusies

Na het doorlopen van het onderzoek kan geconcludeerd worden dat groepsbegeleiders wel gemotiveerd zijn om met de kinderen te bewegen. Ook zien zij het belang van het bewegen en beweegmomenten in, maar zij zijn niet gemotiveerd geraakt om het draaiboek te gaan en te blijven gebruiken. De hier aan ten grondslag liggende redenen worden in dit gedeelte naar voren gebracht.

Groepsbegeleiders ondervonden dat de nieuwe ideeën en variatie van de bewegingsvormen, die in het draaiboek staan handig waren. Ook de kinderen waren enthousiast over de nieuwe ideeën en de bewegingsvormen. Dit gaf de groepsbegeleiders een bepaalde mate van voldoening, wat goed was voor de intrinsieke motivatie (Brehm et al, 2006).

Maar toch komt het naar voren dat ze zijn vastgelopen en zijn gestopt met het werken vanuit het draaiboek. Het lezen van de teksten kostte hen te veel tijd, omdat er nog veel andere taken bij het begeleiden van kinderen horen. Daarnaast vinden groepsbegeleiders sommige illustraties, die de les of bewegingsvorm juist duidelijker zouden moeten maken, te ingewikkeld. Hierdoor moest de tekst er weer bij gelezen worden, wat zij als extra (te grote) tijdsinvestering zagen.

Uit het voorafgaande kan geconcludeerd worden dat er verschillende positieve ervaringen zijn die de motivatie op gang hebben gebracht, maar dat er ook nadelen (minpunten) zijn die het motivatieproces in de weg stonden.

Tevens kan geconcludeerd worden dat de hygiëne- factoren of te wel de dissatisfiers (Vinke, 1999) minimaal zijn vervuld. Dit komt naar voren door het niet aanwezig of onvindbaar zijn, van de te gebruiken materialen. Ook het draaiboek zwierf soms door het KDC en was daardoor zoek, wat een ontevreden gevoel heeft gegeven.

Daarnaast geven de ontwikkelaars aan dat zij soms lessen gaven aan de hand van hun eigen ervaringen en niet vanuit het draaiboek. Deze lessen werden dan door groepsbegeleiders gekopieerd.

Stimuleren tot het gebruiken van het draaiboek, om zo de motivatie bij de groepsbegeleiders op te wekken, had meer gedaan kunnen worden.

Daarnaast zijn de motivatie- factoren (satisfiers) weinig beïnvloed, wat tot een minimale motivatie/ tevredenheid heeft geleid. Tijdens de pilot zijn de lessen soms overgenomen. Dit heeft er toe bijgedragen dat groepsbegeleiders zich zelf niet hebben kunnen ontwikkelen, niet zelf creatief bezig zijn geweest met het draaiboek en daardoor geen succeservaring hebben gekregen. Dit heeft tot een neutrale toestand geleid en niet tot motivatie en tevredenheid om er mee door te gaan (Vinke,1999).

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de groepsbegeleiders, stadium één en twee van het Stadiummodel van Prochaska en DiClemente hebben doorlopen, maar dat het in stadium drie is 'misgegaan'. Hier zijn de voor- en nadelen tegen elkaar afgewogen en hebben de nadelen de overhand gekregen.

Het veranderingsproces voor motivatie is niet verder doorlopen naar stadium vier, de 'actieve verandering of actie' (action). Er is niet besloten om actief stappen te ondernemen. Zij zijn niet door de voordelen overtuigd geraakt, om te veranderen en er mee te gaan werken. Later in dit hoofdstuk (7.2) worden er aanbevelingen geschreven, waardoor de stadia mogelijk wel doorlopen kunnen worden om de groepsbegeleiders te motiveren om met het draaiboek te gaan werken en te zorgen dat de groepsbegeleiders in stadium vijf 'de stabilisatie' (maintenance) terecht komen. Hierbij worden de bereikte veranderingen geïntegreerd in de dagelijks praktijk en terugval te voorkomen door te consolideren.

De ondersteuning tijdens de pilot, was volgens de geïnterviewden voldoende. Groepsbegeleiders vonden de voorbeeldlessen fijn om te zien. Zij zagen dan hoe de organisatie en de bewegingsvormen van de les in elkaar zaten. Hieruit kan geconcludeerd worden, dat visualisatie (het zien van) de lessen een drempel weghaalt en helpt bij de motivatie.

Wanneer de theorie van Drenth et al (1984) erbij wordt gehouden, kan antwoord worden gegeven op de eerste sleutelvraag, over de verklaring en beïnvloeding van de motivatie.

- Wat trekt de aandacht van de mens (groepsbegeleiders) en hoe wordt deze geactiveerd?

Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat groepsbegeleiders geactiveerd worden door versimpeling van het draaiboek. Dit kan door middel van duidelijke illustraties en door een korte en duidelijke tekst. Groepsbegeleiders willen niet te veel tekst omdat dit extra tijd kost om te lezen. Ze willen zo snel mogelijk een beeld krijgen. Ze willen in één oogopslag zien hoe de bewegingsvorm gedaan moet worden en wat er nodig is om deze uit te voeren.

Daarnaast is door meerdere geïnterviewden aangegeven dat de oefeningen in de lessen soms te hoog gegrepen zijn en dat het een uitdaging is om de lessen aan te passen (te differentiëren). Men ziet het als minpunt om zelf de aanpassingen te verzinnen en wil graag dat er meerdere mogelijkheden tot differentiatie in het draaiboek komen te staan.

De tweede sleutelvraag van Drenth et al (1984) wordt hierdoor beantwoord:

- Op welke wijze wordt motivatie in de richting gestuurd van het leveren van een prestatie?

Concluderend kan worden gesteld dat het prettig zou zijn wanneer er nog meer differentiatiemogelijkheden en voorbeelden in het draaiboek zouden staan. Dit geeft groepsbegeleiders een grotere keuzemogelijkheid (ideeën) om de aangeboden stof aan te passen, aan de behoefte van ieder kind. Hier is behoefte aan, vanwege het grote verschil in de mogelijkheden en/of beperkingen van de kinderen.

Daarbij moet aangetekend worden dat er hier een discrepantie ontstaat, omdat door vermeerdering van tekst, de inhoud van het draaiboek groter zal worden. Dit werd eerder als minpunt aangegeven. *Bij de aanbevelingen zal hier rekening mee gehouden worden.*

De derde sleutelvraag van Drenth et al (1984):

- Hoe blijft het gedrag gemotiveerd, bijvoorbeeld wanneer de behoefte is bevredigd of wanneer een doel is behaald?

Hierop kan worden geantwoord, dat door de verschillende ideeën groepsbegeleiders voldoening blijven krijgen. Ook het enthousiasme van de kinderen en het tegemoet komen aan een stukje bewegingsdrang, behoefte en noodzaak kan een positieve uitwerking hebben op de motivatie om hier mee door te gaan. Wanneer groepsbegeleiders zien dat aan een aantal doelstellingen van het draaiboek wordt voldaan, dat het draaiboek goed werkt en het de kinderen ten goede komt, kan dit een blijvende motivatie zijn om er mee te blijven werken.

Tevens werd aangegeven dat het gebruik maken van het draaiboek stopte, toen de begeleiding weg was. Geconcludeerd kan worden, dat het gedrag van groepsbegeleiders

gemotiveerd blijft door onder andere externe factoren. Het aanwezig zijn van begeleiding. Tevens gaf dit ook meer handen in de zaal, die anders gemist werden tijdens de beweeglessen.

Uit de resultaten van de interviews wordt duidelijk, dat meerdere personen het een praktische oplossing zouden vinden, wanneer er iemand als begeleider aangenomen zou worden. Hieruit wordt de conclusie getrokken, dat de groepsbegeleiders een persoon nodig hebben die hen aanstuurt, ondersteunt, corrigeert en complimenteert tot dat het draaiboek volledig geaccepteerd en geïntegreerd is.

Er kan na het doorlopen van het onderzoek antwoord worden gegeven op de hoofdvraag: ***'Op welke wijze kunnen de groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd raken om met het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' te gaan werken?'*** Groepsbegeleiders kunnen meer gemotiveerd raken, wanneer er aanpassingen in en rondom het draaiboek plaatsvinden.

7.2 De aanbevelingen

Inleiding

In dit stuk komen er verschillende aanbevelingen naar voren, die zijn gemaakt op basis van de uitkomsten van dit onderzoek. Deze aanbevelingen kunnen gebruikt worden voor eventuele verbeteringen van het draaiboek en de randvoorwaarden er van.

Aanbevelingen

- Het motiveren van groepsbegeleiders, zou gerealiseerd kunnen worden door de vormgeving van het draaiboek aan te passen. Dit zou met foto's en kortere teksten kunnen. De groepsbegeleiders kunnen dan met een mindere tijdsinvestering de lessen voorbereiden. In plaats van het lezen → de foto's bekijken, klaarzetten en uitvoeren.
Groepsbegeleiders willen niet veel extra tijd investeren, om de lessen vanuit het draaiboek te geven. Hierdoor raken zij minder gemotiveerd om het draaiboek te gebruiken. Er worden daarom instructiebladen voor in het draaiboek aanbevolen. Met deze instructiebladen wordt er door middel van foto's of eventueel eenvoudige illustraties aangegeven wat de mogelijkheden zijn. Met deze visualisatie wordt duidelijk gemaakt wat de bedoeling van de bewegingsvormen uit de les zijn. Tevens kunnen deze instructiebladen door de kinderen van het KDC gebruikt worden, zodat ook zij een beeld krijgen, hoe de oefening eruit gaat zien.
- Er wordt aangegeven dat de tekst, de terminologie en de illustraties in het draaiboek soms te ingewikkeld zijn. Dit zou de motivatie om er mee te werken kunnen beïnvloeden. Het draaiboek zou zo aangepast kunnen worden, dat er op een duidelijke en simpele manier (in korte tekst en met de foto's), gezien wordt wat de bedoeling is. Zo is het ook voor niet specialisten op bewegingsgebied leesbaar.
- Duidelijk kwam in het onderzoek naar voren, dat men meerdere voorbeelden zou willen hebben. Een aanbeveling is daarom om meer oefenstof (bewegingsvormen) op meerdere niveaus te maken. Het laagste niveau zou op een nog baselere manier uitgewerkt kunnen worden, zodat dit voor de kinderen met een laag niveau (EMB) haalbaar is. Vanaf het 'uit de rolstoel halen' tot spelsituaties die de kinderen met een hoger niveau aan kunnen. Op deze manier is er een grotere keuze, waardoor groepsbegeleiders meer mogelijkheden aangereikt krijgen.

- Een ander aandachtspunt is dat de materialen die in het draaiboek bij de lessen worden gebruikt, aanwezig moeten zijn in het materialenhok of de zaal. Tevens zouden deze materialen na gebruik op een vaste plek opgeruimd moeten worden. Deze aanbevelingen voorkomen onnodig gezocht met de daarbij horende 'werkontevredenheid- gevoelens'. Als er aan deze punten wel voldaan wordt, ontstaat er geen ontevredenheidsgevoel, wat de motivatie ten goede komt.
- Tevens zou een cursus of workshop de groepsbegeleiders kunnen motiveren en activeren om het belang van het draaiboek (weer) naar boven te brengen.
- Het onderzoek heeft er ook toe geleid, dat meerdere partijen inzien dat er iemand voor een bepaalde tijd aangenomen kan worden. Deze zou de groepsbegeleiders kunnen ondersteunen en stimuleren tijdens het gebruik maken van het draaiboek. Zij zijn tijdens de pilot wel ondersteund, maar hierna niet meer. Het draaiboek werd minimaal tot niet meer gebruikt. Ik denk dat deze begeleiding nodig is, om de groepsbegeleiders gemotiveerder te laten worden om gebruik te maken van het draaiboek. Een aansturend persoon kan constateren of iets goed of minder goed gaat, dit corrigeren, daarna weer controleren en de groepsbegeleiders complimenteren. Deze persoon begeleidt hen, door het geven van voorbeeldlessen tot het geheel zelfstandig geven van de lessen door de groepsbegeleiders.
- Ook denk ik dat het belangrijk is dat er terugkoppel/ reflectiemomenten komen. Hierin krijgen groepsbegeleiders de mogelijkheid om vragen te stellen en aan te geven of het draaiboek werkbaar is en waar eventueel punten aangepast moeten worden.
- Een ander aandachtspunt is om tijdens de bewegingslessen meer handen in de zaal te hebben. Hierbij kan gedacht kan worden aan vrijwilligers, assistenten of stagiaires. Mooi zou zijn als dit personen zouden zijn, die met een sportgerelateerde opleiding bezig zijn.
- Een aanbeveling is, om iedere groep een eigen draaiboek te geven. Hierin kunnen lessen en bewegingsvormen staan die op het meest passende niveau van de kinderen uit de groep staan beschreven. Denk hierbij aan het verschil tussen Ernstig Meervoudig Beperkte kinderen (EMB) en kinderen die meer zelfstandig kunnen werken. Bovendien zwerven de draaiboeken dan niet meer door het KDC, maar liggen in de eigen groep.
- De motivatie voor het gebruik maken van het draaiboek zou misschien in een combinatie met het 'ik volg je systeem' groter worden. Met het 'ik volg je systeem' wordt de ontwikkeling van kinderen gericht beoordeeld. Ook ouders en/ of verzorgers kunnen op deze manier de ontwikkeling van hun kind volgen. Wanneer er tijdens een rapportage van de bewegingslessen wordt beschreven op welk niveau het kind zit, krijgen ouders ook informatie over de lichamelijke (motorische) gesteldheid van hun kind.
Ten slotte zou het invullen van een rapportageformulier, naar mijn idee ook in combinatie kunnen. Via deze rapportage kan men zien of kinderen op een niveau blijven (een stabilisatie) of dat er verbetering optreedt. Men kan in gaan zien dat gebruik maken van het draaiboek in combinatie met het 'ik volg je systeem' een goede combinatie kan zijn, waardoor de intrinsieke motivatie bevorderd wordt en het draaiboek in combinatie gebruikt blijft worden.

Hoofdstuk 8. De discussie

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt teruggekeken op het verloop en de wijze van onderzoek doen.

8.1 Verloop van het onderzoek

Nog voor de zomervakantie had ik contact gezocht met de organisatie Ipse de Bruggen, om te vragen of er een afstudeeropdracht mogelijk was. Tijdens de zomervakantie kreeg ik bericht, dat er een vraag vanuit het REC Schiedam was. Omdat ik in mijn sollicitatie had aangegeven dat ik vóór de opleiding SPH, de MBO opleiding Sport en Bewegen had afgerond, werd ik voor de opdracht gevraagd. Het ging hierbij om een onderzoek naar de motivatie, aanpassing van het bewegingsprogramma en de implementatie van het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'. Ik was erg enthousiast, omdat ik dan een praktijkgerelateerde opdracht mocht gaan doen. Nadat het voorstel was goedgekeurd ging mijn opzet naar de begeleider van de opleiding. Uit de gesprekken met de begeleider kwam naar voren dat het een te groot onderzoek voor één student was en daarom is het onderzoek aangepast naar dit onderzoek, over de motivatie.

8.2 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek was er veel informatie te vinden. Er is geprobeerd vooral gebruik te maken van recente literatuur, zodat er weinig kans bestond dat de informatie verouderd was.

Echter was de literatuur over de Motivatie- hygiënetheorie van Herzberg vooral te vinden in wat verouderde boeken. Omdat het voor mij hierin duidelijk werd beschreven, heb ik toch gekozen om deze boeken te gebruiken. Daarnaast kwam de informatie over het Stadiamodel uit boeken over verslaving, maar omdat het model tegenwoordig ook buiten het werkveld van de (drug)hulpverlening wordt gebruikt, heb ik gekozen om deze theorie te gebruiken voor dit onderzoek.

Literatuur vinden over het draaiboek was lastig. Het is een eigen, door de fysiotherapeut en bewegingsagoog, ontwikkeld en geschreven boekwerk. Vandaar dat er veel uit het 'Draaiboek bewegen op het KDC (2009)' en uit de evaluatie van de pilot (2010) is gehaald.

Het verwerken van de literatuur in het theoretisch kader verliep redelijk goed. Ik had al snel een idee welke richting het op zou moeten gaan. Wel had ik moeite met de hoeveelheid literatuur. Mijn valkuil is om te veel informatie te geven. Er is dan ook na gesprekken met mijn begeleider redelijk wat informatie weggehaald.

Ik vind de maatschappelijke actualiteit over het onderwerp 'overgewicht' en de daarbij komende problemen met de gezondheid erg interessant. Deze stonden daarom uitgebreid beschreven in het onderzoeksrapport. Maar deze informatie was voor dit onderzoek niet de hoofdzaak, omdat het onderzoek over de motivatie van groepsbegeleiders gaat. Er waren al veel uren in het opzoeken en uitwerken van deze informatie gaan zitten.

Na gesprekken met mijn begeleider, was het dan ook wel een teleurstelling dat deze informatie eruit moest.

Bij de feedback op de conceptversie kwam ook naar voren dat er te veel tekst was. Hier ben ik mee aan de slag gegaan en is het één en ander 'geschrapt' of in de bijlage geplaatst. Achteraf is dat goed geweest. Het werd weer duidelijk dat het een bepaalde richting op moest gaan.

8.3 De gehouden interviews

In totaal zijn er zes interviews afgenomen. Met drie groepsbegeleiders, met de locatiemanager, met de fysiotherapeut en met de bewegingagoog. Deze medewerkers van de organisatie, waren bereid hun medewerking voor dit onderzoek te verlenen.

De betrouwbaarheid zou nog groter geweest zijn, wanneer er meer interviews hadden kunnen plaatsvinden.

De interviews zijn op een rustige plek gehouden. Dit gebeurde in een kantoor of in een klaslokaal waar geen kinderen of collega's bij waren. We hoorden wel eens wat geluid op de gang. Daarnaast werd er tijdens twee interviews gestoord, door collega's die binnen kwamen om wat terug te brengen en om wat te vragen. Dit onderbrak het interview even, maar heeft verder geen invloed gehad op het verloop van het interview.

Een verbeterpunt zou kunnen zijn, dat er tijdens de interviews bij een aantal interviewvragen (meer) doorgevraagd had kunnen worden, waardoor de informatie nog duidelijker zou zijn geworden.

Terugkijkend had er misschien meer tijd in het opstellen van de interviewvragen kunnen zitten. Doordat ik graag snel met het interviewen wilde beginnen en hier al afspraken voor had staan, nam ik minder de tijd voor het opstellen van de vragen. Wanneer ik wel meer de tijd had genomen, hadden de vragen misschien nog beter aangesloten op het onderzoek en zou de informatie nog duidelijker kunnen zijn.

Tevens heb ik het afkaderen van de resultaten van de interviews als lastig ervaren. Ik had elke interviewvraag uitgewerkt met daarbij van iedere geïnterviewde een citaat. Na de feedback, ben ik hiermee aan de slag gegaan en ben goed gaan kijken wat er relevant voor het onderzoek was.

8.4 Een verantwoording

Voor dit onderzoeksrapport is gekozen om geen samenvatting weer te geven. Na overleg is besloten om deze weg te laten, omdat er in de inleiding al een groot gedeelte wordt beschreven waarom dit onderzoek zou moeten plaatsvinden. Tevens komen belangrijke uitkomsten van het onderzoek, die ook in een samenvatting zouden moeten staan, duidelijk in hoofdstuk zeven, bij de conclusies naar voren.

8.5 De betrouwbaarheid

Doordat dit onderzoek door mij alleen is verricht, is het mogelijk dat het onderzoek enigszins gekleurd is door mijn eigen ideeën. Om dit te voorkomen is het onderzoeksrapport mee gelezen door mijn begeleider en door anderen. Zij hebben er met een objectieve blik naar kunnen kijken en waar dat nodig bleek te zijn, mij van feedback voorzien.

8.6 De bruikbaarheid

Met dit onderzoek is gezocht naar de motivatie van de groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen om wel of niet met het draaiboek te gaan werken. Een belangrijk deel gaat over de theorie van motivatie, maar door de expliciete vraag vanuit het REC Schiedam is ook gezocht naar de praktische kant van het verhaal om het draaiboek meer werkbaar te maken. Op deze wijze zijn de literatuur en de praktijk samengekomen.

8.7 Een vervolgonderzoek

Een eventueel vervolgonderzoek zou kunnen gaan over de implementatie van de aanbevelingen en/ of deze aanbevelingen de groepsbegeleiders hebben gemotiveerd.

Eindconclusie

Een bachelorproefonderzoek doen is een groot project waar heel wat uren in gaan zitten. Ik heb het afstuderen als een achtbaan ervaren. Het verliep met pieken en dalen. Het houden van de interviews was ook een nieuwe ervaring. Het was een flinke uitdaging om dit onderzoek alleen te doen. Je mist toch een tweede blik in het onderzoek en overlegmomenten, wanneer je er even niet uitkomt of vastloopt. Gelukkig heb ik goede begeleiding gehad die mij op weg hielp wanneer ik het even niet meer wist.

Het was zeker heel leerzaam. Ik heb geleerd mijn doorzettingsvermogen te gebruiken. Omdat ik het onderzoeksrapport meerdere malen heb moeten aanpassen, heb ik ook laten zien dat ik flexibel ben en dat ik 'het onderste uit de kan' wil halen.

Over het algemeen ben ik erg tevreden over dit onderzoek en de uitkomsten. Ik ben tevreden met het eindresultaat. Ik denk dat er wel degelijk iets aan het draaiboek kan en moet veranderen, zodat groepsbegeleiders gemotiveerder raken. Bovendien zijn er een aantal aanbevelingen die de randvoorwaarden om met het draaiboek te gaan werken zullen verbeteren.

Hoofdstuk 9. De verantwoording van het product

Inleiding

In dit hoofdstuk komen de gemaakte keuzes van het product die gebaseerd zijn op de uitkomsten van het onderzoek naar voren.

9.1 Het product

Na het doorlopen van het onderzoek is de keuze voor het eindproduct, een adviesrapport geworden. In dit adviesrapport worden aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen weergegeven.

In een adviesrapport komt veel herhaling vanuit het onderzoeksrapport terug. De uitkomsten en aanbevelingen zijn al in dit onderzoeksrapport weergegeven, maar in het adviesrapport worden als vernieuwing de voordelen, de risico's en daarnaast de organisatorische voorwaarden van de aanbevelingen naar voren gebracht. Deze zijn belangrijk voor een eventuele implementatie.

9.2 Het doel

Het doel is om in het adviesrapport de aanbevelingen met toelichting te geven. Het adviesrapport is bruikbaar voor de opdrachtgever, de manager van het REC Schiedam en ook voor de ontwikkelaars van het draaiboek. De aanbevelingen moeten gezien worden als een mogelijkheid om er naar eigen inzicht iets mee te doen.

9.3 Een afweging

Tijdens de interviews en na de analyse daar van, kwam al snel naar voren dat groepsbegeleiders gemotiveerd raken, door een betere voorstelling te krijgen, van de bewegingsvormen en lessen. Een beter beeld krijgen zou eigenlijk ondersteund moeten worden door de illustraties op een lfv, maar deze zijn volgens de groepsbegeleiders te ingewikkeld.

Vandaar dat ik bedacht heb, om instructiebladen met foto's te maken zodat de lessen in het draaiboek, meer visueel worden en men duidelijker ziet wat de bedoeling van de bewegingsvormen en de lessen zijn. Maar na het houden van het onderzoek kwamen nog meer punten naar voren, die ook een rol spelen bij het motiveren van groepsbegeleiders. Deze wilde ik niet zomaar voorbij laten gaan.

Om deze reden en omdat de opdrachtgever met de vraagstelling kwam om te onderzoeken op welke wijze groepsbegeleiders gemotiveerd raken om met het draaiboek te gaan werken, is er een afweging gemaakt. Er is gekozen om geen instructiebladen als eindproduct te maken, maar om als eindproduct een adviesrapport met daarin 'voorbeeld- instructiebladen' te maken.

9.4 Het adviesrapport

Tijdens het maken van het adviesrapport is nagedacht over de vorm en inhoud, omdat ik niet een 'standaard' adviesrapport wilde maken.

Er komt in het adviesrapport beknopt naar voren wat er met het onderzoek is onderzocht en welke conclusies er zijn getrokken. De volgende punten komen aan bod:

- **De gebruiksvriendelijkheid van het adviesrapport:** er is een korte inleiding geschreven. Aan het begin van elk hoofdstuk is aangegeven wat er in dat hoofdstuk beschreven wordt. Dit maakt het voor de lezer overzichtelijk.
- **De aanbevelingen:** om de aanbevelingen gemakkelijker te lezen, worden deze schematisch weergegeven. Er wordt advies gegeven. Dan volgt er een toelichting

waarom een aanbeveling is ontstaan. Er worden er voor- en nadelen (risico's) van de aanbeveling weergegeven. Tevens zijn er organisatorische voorwaarden/ actiepunten voor een implementatie beschreven.

- **Het vernieuwende karakter:** om het adviesrapport een vernieuwend karakter te geven, is gekozen om specifiek op de aanbeveling van de instructiewerkbladen in te gaan. De keuze is er op gebaseerd, dat het toepasbaar en bruikbaar voor de opdrachtgever is.
Het is vernieuwend, omdat het een aanpassing van het bestaande draaiboek is. De instructiebladen zouden het draaiboek een nieuwe wending geven, waardoor het naar mijn mening, voor de groepsbegeleiders toegankelijker is in gebruik en zij gemotiveerd raken om het draaiboek te pakken en daar lessen uit te geven.
- **De 'voorbeeld- instructiebladen':** met de toegevoegde instructiebladen wordt een voorbeeld gegeven hoe deze gemaakt kunnen worden. Het zijn niet de werkelijke instructiebladen die gelijk in het draaiboek geplaatst kunnen worden. Wel zijn deze bladen naar aanleiding van de lessen op lvf, gemaakt. Het zou goed zijn om de werkbaarheid van het gebruikte lvf en de nieuwe instructiebladen met elkaar te vergelijken. Daarom is gekozen om in de Bijlage I van het adviesrapport, als eerste de bestaande lvf's weer te geven en daarna de instructiebladen.
- **Het gebruik van instructiebladen:** de instructiebladen zijn gemaakt over het betekenisgebied 'over en weer inplaatsen'. Door middel van verschillende kleuren aan de niveaus te geven, kan duidelijker worden gezien waar groepsbegeleiders zich op moeten gaan richten.
Blauw: is niveau één
Groen: is niveau twee
Geel: is niveau drie
Rood: is niveau vier
Wanneer de groep een wat lager niveau betreft, is het voor de groepsbegeleiders van die groep duidelijk, om de blauwe instructiebladen als eerste te gebruiken. Wanneer de kinderen of de groepen er aan toe zijn, kunnen de andere kleuren in de volgorde, groen, geel en rood gebruikt worden.
Daarnaast komt uit het interview met de fysiotherapeut naar voren dat door gebruik te maken van kleuren, het draaiboek aantrekkelijker en duidelijker zou worden.
 - De verschillende instructiebladen zijn voorzien van foto's van de bewegingsvorm, met daarbij een korte uitleg. Er wordt op deze manier duidelijk getoond wat de bewegingsvorm inhoudt, hoe de organisatie staat en welke materialen daarbij worden gebruikt. Door het visuele aspect, hoeft er minder gelezen te worden. Hierdoor wordt ook de tijdinvestering voor de voorbereiding van de les een stuk korter.
 - De foto's staan, in volgorde van handelen aangegeven.
 - Op de achterkant van een instructieblad staan aanwijzingen en tips, om de beweegvormen aan te passen of te veranderen.
 - De instructiebladen kunnen van te voren worden gebruikt, bij de opbouw van de les, maar ook tijdens de lessen.

- Een advies is om de instructiebadan te plastificeren. Hierdoor blijven ze langer bruikbaar.
- **Bruikbaar door kinderen:** tevens vind ik deze instructiebladen vernieuwend, omdat deze ook door de kinderen van het KDC gebruikt kunnen worden. De kinderen krijgen door het zien van de foto's een gevisualiseerd beeld, hoe de oefening eruit gaat zien. Dit is voor kinderen met autisme ook een goede oplossing, omdat zij (zoals aangegeven in de interviews) gebruik maken van pictogrammen en foto's. Groepsbegeleider twee: *"Sommige hebben picto's, andere hebben foto's."*
- **Aanpassing:** wanneer deze aanbeveling door de opdrachtgever gebruikt gaat worden, zou bekeken kunnen worden, of de instructiebladen *bij* de lvf's geplaatst worden of dat deze *in plaats van* de lvf's in het draaiboek komen.
- **Aanpassing:** in het adviesrapport zitten de instructiebladen ingebonden. Dit om te voorkomen dat deze eruit gaan en zoek raken. Wanneer deze aanbeveling door de opdrachtgever gebruikt gaat worden, kan gekozen worden om de instructiebladen als losbladig systeem te gebruiken, zodat de instructiebladen uit het draaiboek gehaald kunnen worden voor gebruik.

9.5 Beperkingen

- Alle aanbevelingen in het adviesrapport gaan tijd, creativiteit en geld kosten.
- Het ontwikkelen en maken van een aanpassing in het draaiboek gaat veel manuren kosten.
- Iemand aannemen als ontwikkelaar, uitvoerder en ondersteuner kost geld.
- Er zal veel overleg moeten plaatsvinden tussen verschillende partijen die er bij betrokken zijn, zodat van elkaars expertise gebruik gemaakt kan worden.

9.6 Toepassing voor andere werksituaties

Hoewel het onderzoek en het adviesrapport zich specifiek hebben gericht op de motivatie van groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen, is het adviesrapport met de aanbevelingen ook toepasbaar bij de implementatie op andere KDC's.

De opgedane ervaringen tijdens het onderzoek en de verbeteringen die daar uit voortgekomen zijn, zullen het planmatig werken en mogelijk de motivatie van groepsbegeleiders bevorderen.

Wanneer er planmatig met het draaiboek gewerkt gaat worden, wordt aan de noodzakelijke bewegingsbehoefte van de kinderen voldaan. De kinderen kunnen zich beter gaan ontwikkelen en er is een stukje uitdaging om op een hoger niveau te komen. Bovendien kan deze ontwikkeling makkelijker bijgehouden worden en gedeeld worden met de ouders.

Bij de implementatie op andere KDC's kan rekening worden gehouden met de uitkomsten van het onderzoek en de daaruit voortgekomen aanbevelingen. Hierdoor zou het mogelijk zijn dat deze groepsbegeleiders gemotiveerd raken en direct met het draaiboek gaan werken en er mee blijven werken.

9.7 De gemaakte 'voorbeeld- instructiebladen'

De foto's op de 'voorbeeld- instructiebladen' zijn gemaakt met leerlingen van groep drie en vier, in de gymzaal van op de openbare basisschool Het Volle Leven te Scheveningen. Er is toestemming gegeven, om deze kinderen in beeld te laten zien. Tevens ben ik zelf op de instructiebladen als begeleider te zien.

Literatuurlijst

Boeken

- Altenburg, E. en P. van Hecke. (2003). *Werken met motivatie*. Deventer: Kluwer
- Baarda, D.B., M.P.M de Goede en A.G.E. van der Meer-Middelburg. (2007). *Basisboek Interviewen*. Groningen/ Houten: Wolters- Noordhof
- Baarda, D.B. en M.P.M. de Goede. (2006). *Basisboek Methoden en Technieken*. Groningen/ Houten: Wolters- Noordhof
- Berg, S.W. van den, S. Scholtens, A.H. Wijga, W.M.M. Verschuren en J.M.A. Boer. (2006). *Overgewicht bij jonge kinderen en volwassenen: kwantificeren van de kloof tussen energie-innemering en energieverbruik*. Bilthoven: Centrum voor Voeding en Gezondheid
- Brehm, S.S., S.M. Kassin, S. Fein, I. Mervielde, en A. van Hiel. (2006). *Sociale psychologie*. Gent: Academia Press
- Broekaert, E., G. Van Hove, S. Vandevelde, V. Soyes, J. van Loon, V. Sorée, K. Vander Beken, C. Claes en W. Vanderplasschen. (2010). *Handboek Bijzondere orthopedagogiek*. Antwerpen- Apeldoorn: Garant- Uitgevers
- Drenth, P.J.D., H. Thierry, P.J. Willems, Ch. J. de Wolff. (1984) *Handboek arbeids- en organisatie- psychologie*. Deventer: Van Loghum Slaterus
- Jansen, P.G.W. (2002). *Organisatie en mensen*. Soest: Nelissen
- Kumar, S.A., S.C. Poornima, M.K. Abraham, K. Jayashree. (2003) *Entrepreneurschip Development*. New Dehli: K.K. Gupta For New Age International (P) Limited
- Migchelbrink, F. (2009). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP
- Rieger, J. (2008). *Het palet van de psychologie*. Bussem: Coutinho
- Steijn, B., B. Kuipers, M. de Witte, P. van der Parre, B. Vermeerden, S. Groendeveld, J. van der Voet en M. Volgelaar. (2009). *Strategisch HRM in de publieke sector*. Assen: van Gorcum
- Vinke, R.H. (1999). *Motiveren van medewerkers*. Diegem: Samsom Alphen aan de Rijn
- Zimbardo, P.G., R.L. Johnson en V. McCann. (2009). *Psychologie een inleiding*. Amsterdam: Pearson Education Benelux

Artikelen

- Bonzwaer-Prick, M. en E. Rameckers (2006). *Het interventieprogramma 'Plezier in Bewegen'- Deel 1*. Nederlands Tijdschrift voor Kinderfysiotherapie. juni 2006. 7- 11
- Kemper H.G.C., W.T.M. Ooijendijk en M. Stiggelbout (2008). *Bewegen in Nederland 2000-2007*. Trendrapport Bewegen en Gezondheid 2006/2007. 11-12
- Paumen, M (2008). *Fitheid bevordert functioneren*. Markant. 8, 22-34
- Wijck, R. van (2009). *Dik zijn is het ergste niet*. Nederlands Tijdschrift voor Kinderfysiotherapie. prikkel/info, december 2009, 31.

Scripties

- Bruyninckx, Daniëlle. (2010). *Hoe persoonlijk zijn werkwaarden*. Lessius Hogeschool Mechelen, opleiding Toegepaste Psychologie
- Pauptit, Anne. (2008). *"Ervaar het maar..."*, Haalen: Fontys Hogeschool Sittard, opleiding Pedagogiek.
- Sigtenhorst, Karlijn van den (2003). *De rol van de fysieke werkomgeving binnen arbeidsmotivatietheorieën*, Delft: Universiteit Utrecht, opleiding Capaciteitsgroep Sociale & Organisationspsychologie

Internetsites

- Anoniem. *Alle expertise verenigd in het Expertisecentrum*. URL: http://intranet.ipsedebruggen.nl/templates/mercury.asp?page_id=1588
Geraadpleegd op: 30-12-2011

- Anoniem. *Belemmeringen in een veranderproces*. URL: http://www.gertjanschop.com/praktijkcaseveranderen/2_1_4_motivatietheorie_n.htm Geraadpleegd op: 29-01-2012
- Anoniem. *Dagbesteding*. URL: http://www.ipsedebruggen.nl/files_content/folders/Folder_Dagbesteding_dagactiviteit_en_en_beleven.pdf Geraadpleegd op: 22-02-2012
- Anoniem. *Het model van Prochaska en CiClemente*. URL: <http://www.ggzrichtlijnen.nl/uploaded/images/Dubbele%20Diagnose/Figuur%204kl.JPG> Geraadpleegd op: 31-12-2011
- Anoniem. *Iedereen is bijzonder*. URL: http://www.ipsedebruggen.nl/files_content/folders/Folder_Iedereen_is_bijzonder.pdf Geraadpleegd op: 22-02-2012
- Anoniem. *Het kiezen van een kindvolgsysteem*. URL: <http://www.ikpfryslan.nl/files/11527/kindvolgsysteem.pdf> Geraadpleegd op: 09-03-2012
- Anoniem. *Onze opdracht*. URL: <http://www.ipsedebruggen.nl/Over-Ipse-de-Bruggen/Onze-opdracht/1865...../> Geraadpleegd op: 22-02-2012
- Anoniem. *Overgewicht*. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overgewicht> Geraadpleegd op: 24-01-2012
- Anoniem. *Overgewicht en ernstig overgewicht bij kinderen van 2 tot 20 jaar*. URL: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=70848ned&LA=NL> Geraadpleegd op: 24-01-2012
- Bout en Engelfriet (2002). *Werk: waarheen, waarvoor?*. URL: <http://www.engelfriet.net/richard/waarheen.htm> Geraadpleegd op: 10-03-2012
- Meester Michel. *Plaatje Praatje Daadje* (2012). URL: <http://www.meestermichel.nl/index.php/Bewegingsonderwijs/Theorie/Plaatje-Praatje-Daadje.html> Geraadpleegd op: 09-03-2012
- Van Dale Uitgevers. *Betekenis 'motivatie'*. (2012). URL: <http://vandale.nl/opzoeken?pattern=motivatie&lang=nn> Geraadpleegd op: 27-01-2012

Respondenten

- Arensman, E (2011). Gesprekken voor de bachelorproef. Fysiotherapeut op het KDC Zonnehof Vlaardingen.
- Koning, S. de (2011). Gesprekken voor de bachelorproef. Locatiemanager op het KDC Zonnehof Vlaardingen.
- Sleuvenhoek, W (2011). Gesprekken voor de bachelorproef. Manager van het Regionaal Expertise Centrum Schiedam.

Andere bronnen

- Arensman, E. en S. van Akkeren (2009). *Draaiboek Bewegen op het KDC*
- Arensman, E. en S. van Akkeren (2010). *Evaluatie pilot Project 'Kind en Bewegen'*
- Kalter, S. (2012). *Eigen gemaakte foto's voor in de bachelorproef vanuit: Arensman, E. en S. van Akkeren (2009). Draaiboek Bewegen op het KDC*
- Leerlingen van de openbare basisschool Het Volle Leven te Scheveningen. Er is toestemming gegeven, om de kinderen op beeld te laten zien.

Bijlage I

De inhoud van het ‘Draaiboek Bewegen op het KDC’

In het Draaiboek Bewegen op het KDC (2009) komen de volgende punten naar voren. Hieronder volgt een globale omschrijving van de inhoud van het draaiboek.

De doelgroep

Er is binnen het KDC veel variatie in de mate van beperkingen. Op motorisch gebied betekent dit dat er kinderen met Ernstig Meervoudig Beperkingen (EMB) zijn die niet of nauwelijks zelfstandig kunnen bewegen, maar er zijn ook kinderen die zich motorisch prima kunnen redden. Een grote groep kinderen zit er tussenin. Alle groepen en kinderen hebben behoefte aan voldoende en gevarieerde bewegingsmogelijkheden. Het draaiboek heeft daarom gevarieerde bewegingsmogelijkheden op vier verschillende niveaus uitgewerkt. Hiermee is geprobeerd om voor alle niveaus een passend aanbod in bewegen te creëren. Voor kinderen die verstandelijk en- of lichamelijk beperkt zijn, maar ook voor kinderen die meer aankunnen (Draaiboek Bewegen op het KDC,(2009).

De gevarieerde bewegingsmogelijkheden op de vier niveaus:

1. Lichaamsgebonden, bewegen vanuit het lijf (L)
2. Bewegen door interactie met materiaal (M)
3. Bewegen door interactie met de ander (A)
4. Bewegen door interactie met materiaal en de ander (AM)

Door te werken met de verschillende niveaus kan iedere specifieke groep kinderen een vorm van bewegen aangeboden krijgen.

Inleiding

In de inleiding wordt beschreven dat ieder kind, ongeacht zijn beperking zou moeten bewegen om complicaties tegen te gaan. Daarnaast wordt er beschreven, dat het belangrijkste doel is om het bewegen op het KDC te stimuleren. Dit gebeurt door middel van een lessenreeks, die de groepsbegeleiders als handvatten kunnen gebruiken.

Algemene begeleidingsafspraken voor het lesgeven

Bij de begeleidingsafspraken worden tips beschreven voor het lesgeven. Dit zijn de volgende:

- Als de oefening wordt gedaan, vertel je als begeleider altijd wat er gaat gebeuren. Geef vervolgens een voorbeeld en laat de kinderen het uitvoeren. Door middel van het geven van het voorbeeld ervaar je zelf, of een oefening makkelijk of moeilijk is. Dit heet Plaatje- Praatje- Daadje (PPD).

Op de site van Meester Michel (2012) wordt het PPD benoemd. Bij het Plaatje wordt er zonder te veel te praten, een duidelijk voorbeeld gegeven van de vorm. De kinderen zien wat er moet gaan gebeuren. Belangrijk is dat er van te voren wordt geoefend en- of er wordt bedacht op welke manier het eruit komt te zien. Tijdens het Praatje wordt de vorm uitgelegd en de daarbij horende regels en afspraken verteld die tijdens het Plaatje niet te zien zijn. Zorg ervoor dat het Praatje is afgestemd op de doelgroep. Het Daadje is het gedeelte waarin de kinderen aan het werk gaan. Waarschijnlijk zal de activiteit bij enkele kinderen minder goed gaan; ze hebben het niet begrepen of ze hebben even niet opgelet. Dan wordt er tijdens het Daadje opnieuw informatie geven. Er kunnen ook bepaalde regels uitgelegd worden, wanneer er situaties tijdens het spel optreden.

- Mocht de oefening te hoog gegrepen zijn, wees niet bang om een stap terug te doen. maak het voor jezelf makkelijk.

- Zorg dat de kinderen allemaal een vorm van succesbeleving meemaken tijdens een les. Dit zorgt ervoor dat ze positief kijken naar een les en dit maakt hen enthousiaster tijdens de les.
- Kijk tegen ieder kind anders aan en pas de oefeningen aan, als het moet. Elk spel kan door hele kleine aanpassingen voor ieder kind aantrekkelijk zijn. Maak de vorm voor een beter kind wat moeilijker en voor een minder kind iets makkelijker.
- Overleg met elkaar als begeleiding wat de rollen zijn. Hier moet duidelijkheid in zijn, zodat het goed overkomt.
- Wees enthousiast. Zoals je zelf een spel beleefd (wellicht overdreven) pakken kinderen het op en maakt het voor allen leuker.

Warming- up

In het draaiboek wordt beschreven dat het opstarten van de les erg belangrijk is. Het is een vorm van sfeer proeven. Verschillende doelstellingen staan in het middelpunt. Dit zijn:

- Warm worden (van de spieren). Het is van belang om niet direct te intensief te starten.
- Sfeer te maken. Door het materiaal, dat eventueel later in de activiteit gebruikt wordt in de zaal neer te leggen en de kinderen iets voor zichzelf te laten doen.
- De activiteit opbouwen. Wanneer het mogelijk is in de groep, kun je de kinderen laten helpen bij het neerzetten van de activiteit. Zo worden ze bij de activiteit betrokken. Dit kan een stimulatie zijn voor het deelnemen aan de daadwerkelijke activiteit.
- Niveau bepalen voor de daadwerkelijke activiteit. Wanneer de activiteit in grote lijnen als warming-up aan wordt geboden, kan er geobserveerd worden of de activiteit bij de kern uitvoerbaar is. Is dat niet het geval, dan kan het eventueel aangepast worden naar een hoger of lager niveau.

Cooling- down

In het hoofdstuk over de cooling- down wordt beschreven dat het afsluiten van de les ook belangrijk is. Het is goed om de activiteit gezamenlijk af te sluiten. Verschillende doelstellingen staan in het middelpunt.

- De rust brengen in de groep. Het is van belang dat de rust in de groep wordt teruggebracht.
- Een leuke activiteit aanbieden om te belonen. Wanneer de groep zijn best heeft gedaan, kan er altijd een leuk spel aangeboden worden. Vaak hebben de kinderen zelf een voorkeur voor een activiteit.
- Het afsluiten van de activiteit. Wanneer er ergens met de activiteit naar toe is gewerkt, kan het op het laatst nog een keer worden gedaan. Zodat gezien kan worden hoe (goed) het gaat.
- De activiteit afbreken en opruimen. Wanneer de groep in staat is om te helpen bij het opruimen, kunnen zij hierbij betrokken worden. 'Waarmee je speelt, moet ook worden opgeruimd'.
- Een korte evaluatie voor jezelf, nu het nog vers in het geheugen staat. Was de activiteit voor herhaling vatbaar, wie kunnen goed meekomen en wie minder en- of moet er volgende keer een ander niveau worden gekozen.
- Eventuele vervelende gebeurtenissen tijdens de activiteit afsluiten. Wanneer er misschien negatief gereageerd is, of ruzie is ontstaan, deze afsluiten zodat het op de groep niet verder uitpakt.
- Een gestructureerd einde. Wanneer de groep duidelijkheid nodig heeft, kan er gekozen worden voor een bepaald lied, spel of iets anders. Zo is er een duidelijk eind aan de activiteit in de zaal.

Jaarplanning

Dan volgt er een jaarplanning. Hierin staan thema's die als lijdraad voor het hele jaar worden gegeven. De thema's worden vier weken achter elkaar uitgevoerd. De thema's worden uitgewerkt onder het kopje 'betekenisgebieden'. Er wordt beschreven dat het geen verplichting is. Wanneer er een speciale dag of een vakantie is, kan er gerust van het rooster worden afgeweken, zolang het daarna maar weer herpakt wordt.

Betekenisgebieden

Binnen het beweegcentrum van Ipse de Bruggen, worden de volgende betekenisgebieden gehanteerd. Deze worden in het draaiboek beschreven en uitgelegd. Dit zijn:

- Wedstrijdvormen - Over en weer plaatsen - Inblijven en uitmaken
- Bewegen op muziek - Klimmen en klauteren - Cognitieve vaardigheden

Grondmotorische eigenschappen

Binnen het bewegen zijn er een aantal elementen waaraan gedacht kan worden. Dit zijn de volgende grondmotorische eigenschappen. Deze worden gehanteerd in het draaiboek.

- Kracht - Lenigheid - Uithoudingsvermogen - Snelheid - Coördinatie

Deze eigenschappen zijn belangrijk voor een mens. Door middel van bewegen kunnen ze onderhouden worden of zelfs verder ontwikkeld worden. Bij ieder spel/ vorm in het draaiboek, staat beschreven welke eigenschappen er ontwikkeld worden.

Voorbeeld van de grondmotorische eigenschappen die bij het thema/ betekenisgebied 'over en weer inplaatsen' staat beschreven

Over en weer inplaatsen

Binnen dit betekenisgebied zijn de meest gestructureerde activiteiten mogelijk. Dit omdat de hoofdbetekenis van dit betekenisgebied erg duidelijk en overzichtelijk is. Er wordt gedurende de activiteiten verwacht dat er ergens op gemikt of geworpen wordt. Vaak spreekt de opstelling al genoeg en weet iemand al wat er verwacht kan worden.

Een van de moeilijke bijkomstigheden is dat er vaak verwacht wordt een activiteit gezamenlijk of tegen een ander gedaan. Samenwerken is dan een onderdeel wat vaak als moeilijk of lastig wordt ervaren. Veel activiteiten zijn dan ook weer op te bouwen door eerst zelfstandig een activiteit te ontdekken, leren en herhalen en vervolgens om dit samen met de ander uit te voeren. Wat verder ook nog onder dit betekenisgebied valt is jongleren. Dit is wel een heel grote benaming voor wat we van de kinderen verwachten. Overgooien of tegen de muur aangooien en weer vangen behoort namelijk tot jongleren. Bijvoorbeeld:

Ballonnen badminton. Gekozen voor een ballon omdat die langzaam terug komt zodat je de tijd hebt om te reageren op wat je moet doen. In eerste instantie kun je goed alleen de ballon hoog houden, hierna kun je oefenen om naar elkaar te spelen en als laatste leer je wat te doen wanneer de ballon wel op de grond valt.

Over de grondmotorische eigenschappen valt het volgende te zeggen.

Kracht:

is niet nadrukkelijk aanwezig de aanwezige kracht wordt gebruikt maar wordt niet specifiek bevorderd ongemerkt kan dit natuurlijk altijd.

Uithoudingsvermogen:

het is meer van belang om er voor te zorgen dat je de les kunt volhouden hier wordt ongemerkt aan gewerkt door oefeningen uit te bouwen. Bewust ben je er niet mee bezig mits de doelstelling van de les ermee te maken heeft.

Snelheid:

Snelheid is wanneer je een activiteit kiest waarbij snelheid centraal staat van toepassing. Zo niet dan staat het wat meer op de achtergrond. Je kunt er binnen dit betekenisgebied wel voor kiezen om dit in een activiteit te verwerken maar het hoofddoel blijft het mikken, werpen, over en weer inplaatsen.

Lenigheid:

Lenigheid wordt gedurende de activiteiten wel van je verlangd, wanneer begeleiding dit toelaat. Bijvoorbeeld wanneer er met een bal wordt gegooid en de leiding opruimt wordt er minder lenigheid gevraagd als wanneer ze zelfstandig ook voor het opruimen moeten zorgen, hier komt dan toch veel bukken bij kijken.

Coördinatie:

Coördinatie is erg belangrijk en wordt dan ook wekelijks gestimuleerd doordat bij activiteiten heel duidelijk een overwinningsdrang naar boven komt. Wanneer je erg eens een bal in moet gooien wil je dat dit gaat lukken en blijf je het net een keer langer proberen. Meer doorzettingsvermogen is er dus en creëer je zo dus. De overzichtelijkheid brengt met zich mee dat het zelfstandig te doen is in ieder geval na wat herhalingen. De drempel is heel laag om aan deze activiteiten mee te doen.

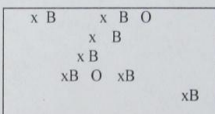
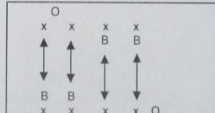
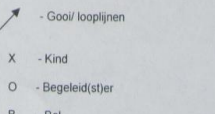
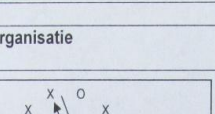
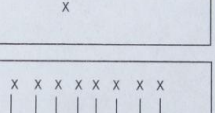
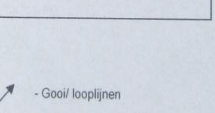
(Bron: Een eigen gemaakte foto van het Draaiboek Bewegen op het KDC, 2009).

Lessenreeks

De lessen zijn per betekenisgebied uitgewerkt. Deze zijn op de vier verschillende niveaus uitgewerkt in een lvf. In een lvf staan het doel, de bewegingsvorm, de organisatie (en materiaal) en de begeleiding met daarbij didactische werkvormen beschreven. Er volgt een tip om de les te evalueren door met de collega's te overleggen en belangrijke punten op het rapportageformulier te noteren en mee te nemen naar volgende week.

De lessen op LVF

Les één (op niveau 1)

Mondriaan onderwijsgroep		Sport en Bewegen	
LESVOORBEREIDINGS- EN EVALUATIEFORMULIER	NAAM: Viola Bredius DATUM: 29-10-2009	Betekenisgebied: Over en weer inplaatsen	Spel: Lijnbal
Les 1 van de 4			
Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie
	Door middel van het spelen met een bal warm worden en bekend worden met de nieuwe situatie.	Gooi alle ballen die er zijn in de zaal en laat de kinderen hiermee spelen. Stimuleer ze wel om dit te doen.	
	Door middel van het overgooien en rollen met een bal richting kiezen onder de knie zien te krijgen.	Maak 2 talen, ga tegenover elkaar zitten of staan en ga dan: - Naar elkaar rollen - Naar elkaar gooien - Naar elkaar gooien met een stuit Wissel elke keer wel door zodat iedereen een keer met een ander gaat.	
			
			
			
			
			
			
			

Les drie (op niveau drie)

Mondriaan onderwijsgroep

Sport en Bewegen

LESVOORBEREIDINGS- EN
EVALUATIEFORMULIER

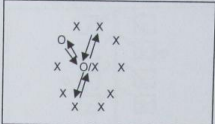
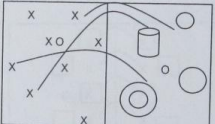
NAAM: Viola Bredius

Betekenisgebied: Over en weer
inplaatsen

Spel: Lijnbal

DATUM: 29-10-2009

Les 3 van de 4

Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie	Begeleiding / didactische werkvormen
	Het gevoel krijgen om gericht te gooien naar iemand.	Maak een kring en een van de begeleid(st)ers staat in het midden. Er worden een aantal simpele oefeningen gedaan zoals overgooien en over stuteren enz. Later wordt de begeleid(st)er in het midden vervangen door een kind. Laat iedereen zo een rondje aan de beurt komen.		- Laat de kinderen in een hoepel staan zodat ze duidelijk weten waar ze moeten staan. - Laat iedereen die het aankan in het midden aan de beurt komen. - Help de kinderen waar nodig. - Varieer ook wanneer de kinderen het aankunnen. Ga bijvoorbeeld de andere kant op met het rondje. - Laat de kinderen altijd wel een bal goed gooien ook al gaat het eerst twee keer mis.
	Het leren omgaan met gerichte opdrachten in combinatie met de balbeheersing en het mikken op objecten	De zaal is verdeeld in twee delen door middel van een touw of toverkoort. De kinderen staan op een helft van de zaal en op de andere helft staan materialen waar ballen ingegooid kunnen worden. De kinderen gaan omstebeurt gooien en proberen de ballen in de objecten te gooien. Eerst oefenen daarna kan je er een wedstrijd van maken door objecten punten te geven.	  - Gooilijnen X - Kind O - Begeleid(st)er  - Verschillend materiaal	- Let op de hoogte van het koort. - Denk aan hoe ver de objecten staan. - Zorg voor genoeg spullen om te raken zodat ze in ieder geval een aantal keer raak gooien. - Geef objecten punten aan de hand van hoe moeilijk is erin of raak te gooien. - Hou de stand bij op papier en beloon iedereen. - 1 van de begeleiding helpt waar nodig met gooien. De ander zorgt dat de ballen blijven komen.

Les vier (op niveau 4)

Mondriaan onderwijsgroep

Sport en Bewegen

LESVOORBEREIDINGS- EN
EVALUATIEFORMULIER

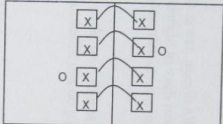
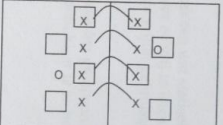
NAAM: Viola Bredius

Betekenisgebied: Over en weer
inplaatsen

Spel: Lijnbal

DATUM: 29-10-2009

Les 4 van de 4

Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie	Begeleiding / didactische werkvormen
	De beginvormen van lijnbal duidelijk maken.	De kinderen staan tegenover elkaar op beide helften van de zaal. In het midden van de zaal is een toverkoort gespannen. Elk tweetal krijgt een bal en proberen deze over de lijn naar elkaar over te gooien. Vervolgens worden er matjes bijgelegd en moet er geprobeerd worden om op de matjes te gooien.		- Niet te ver van elkaar beginnen - Toverkoort niet te hoog in het begin. Beter aanpassen naar boven dan naar beneden. - Als het goed gaat kinderen iets verder uit elkaar. - Na 8 tot 12 minuten matjes neerleggen en uitleggen dat ze daar nu op gaan mikken. - Wissel ook af en toe van medespeler.
	Het uiteindelijke spel lijnbal spelen door middel van een aangepast speelveld.	De kinderen staan tegenover elkaar als teams en niet meer 1 tegen 1. De opstelling is hetzelfde als hierboven. Vervolgens proberen de twee teams bij elkaar op de mat bal te gooien. Elke keer als dit lukt heeft het team dat de bal gooit een punt. De bal moet wel over de lijn gegooit worden. De begeleiding helpt ieder bij een team.	  - Matje  - Gooilijn X - Kind O - Begeleid(st)er	- Pas het veld aan de groep aan. - Lijn op juiste hoogte (begin makkelijk). - Matjes dicht bij elkaar. - Varieer vervolgens hiermee. - Begeleiding neemt allebei een team op zich. - Zorg voor ballen die makkelijk gooien (niet te groot). - Help het team dat er moeite mee heeft (doe het af en toe zelf voor).

(Bron: Eigen gemaakte foto's van het Draaiboek Bewegen op het KDC, 2009).

Rapportageformulier

Achterin het draaiboek bevindt zich een rapportageformulier. Deze kan gekopieerd en ingevuld worden. De punten die op het formulier staan zijn:

- Wat ging goed tijdens de les
- Wat ging minder goed tijdens de les
- Specifieke gebeurtenissen/bijzonderheden

Bijlage II Uitwerking van de interviews

Interview met groepsbegeleidster één

Introductie onderzoek

1. Kunt u iets vertellen over uw functie en de taken die daarbij horen?

"Ik ben senior begeleidster op het KDC. Daarbij zijn de taken het verzorgen en begeleiden van de kinderen. Ook contact met derden en werken in een multidisciplinaire team".

2. Wat is de doelgroep waarmee u werkt en hoelang heeft u ervaring met deze doelgroep?

"Op de groep zitten zes kinderen met een verstandelijke beperking en vaak ook met een autisme stoornis, die heel veel structuur nodig hebben. Ik heb al een aantal jaren ervaring met de kinderen. Ik heb de opleidingen SPH en HBO Pedagogiek gevolgd. Toen ik op de SPH zat ben ik als stagiaire begonnen op het KDC en daar teruggekomen. Ook heb ik nog twee jaar op een Zonnehof in Voorburg gewerkt, maar toen terug gegaan naar Vlaardingen. Daar heb ik twee jaar lang op de aanvangsgroep gewerkt en de laatste vier jaar op deze groep".

3. Hoe ziet een dag en weekprogramma eruit voor de kinderen van de groep en kunt u wat vertellen over de bewegingsmomenten die er zijn?

"Nou alle activiteiten worden eigenlijk afgewisseld van actief naar passief. Tenminste zittend bezig zijn moeten luisteren en actiever door het bewegen en door bezig te zijn. Daar letten wij als begeleidsters wel heel erg op. Dat dat afgewisseld wordt. Eigenlijk ziet elke dag er wel een beetje hetzelfde uit. Vooral de ochtenden, die zijn allemaal hetzelfde ingericht en de middagen zijn er wel verschillende activiteiten. Zoals de ene dag knutselen de andere dag sensopatisch spel. Ook snoezelen en gymmen of wandelen en dat soort activiteiten. En de ochtend is het vooral ingericht met werken.

Eigenlijk bewegen we wel iedere dag en we spelen heel veel buiten. Ook bij slecht weer. We vragen ouders ook om laarzen en regenkleding, behalve als het nou echt noodweer is. We werken in kleine groepjes en hebben een aparte tuin om te spelen en we spelen ook op het plein met de andere kinderen. En de gym is één keer in de week".

4. Wat vindt u belangrijk tijdens de bewegingsmomenten en ziet u het belang van het bewegen voor de kinderen in?

"In ieder geval dat ze hun energie kwijt kunnen. Dat merk je wel als we echt een plensdag hebben en we kunnen niet naar buiten om te bewegen, dan is de groep echt te klein zeg maar. Of ik het belang in zie?! Ja, zeker. Voornamelijk voor de motoriek om dat te trainen, zodat ze in hun dagelijkse leven, degene die daar wat moeite mee hebben, er mee om kunnen gaan en het kunnen ontwikkelen. We hebben wel een jongetje in de groep gehad die wat moeilijk liep en zo, dus het komt wel voor dat het bewegen ook voor het lichamelijke is. Maar de rest van de groep is zelf vrij beweeglijk. Daarnaast worden de kinderen steeds groter, in de zin van overgewicht. Daar helpen de bewegingsmomenten ook voor. (..) Het is ook mooi om te zien, dat als het klimmen niet goed lukt en je een paar keer oefent en het regelmatig terugkomt, zie je dat het bij het kind gemakkelijker afgaat. Dat is voor het kind zeker waardevol".

5. Wordt er tijdens een bewegingsmoment (in de gymzaal) gebruik gemaakt van het draaiboek en wat zijn volgens u de redenen dat het wel of niet mee wordt gewerkt?

"We hebben er wel even mee gewerkt, erin gekeken en met de pilot meegedaan. Maar ik moet zeggen dat er niet heel erg veel mee gebeurd is. En waar dat door komt?! Ja, ik denk dat er toch weinig tijd is om voor te bereiden. Ook kan ik me bij het lezen niet echt een

voorstelling maken. Dat is denk ik ook wel een reden waarom ik of wij er op de groep niet mee werken”.

“We werken op de groep wel veel met parcourtjes. Dus als er zou staan, die spullen en zet het daar neer, dan zou dat voor ons wel erg prettig zijn. Omdat je dan dat draaiboek vaker zou pakken. En nu staan er ideeën in en daar moet je wel even voor gaan zitten om dat tijdens het dagprogramma voor te bereiden”.

6. Welke positieve en mindere ervaringen hebben het draaiboek u opgeleverd?

“Als we naar de gym gaan, deden we wel veel dezelfde vormen. Dus waarom je dan het draaiboek pakt, zou zijn om nieuwe ideeën op te doen. De combinatie met de pilot was goed. De bewegingsagoog gaf de les en daarna konden wij daarop voortbouwen. En je merkt dan dat toen hij wegging, dat we toen snel zijn teruggevallen op de dingen die we eerder deden. De variatie van activiteiten is erg fijn, en als je er meer tijd aan besteedt en je weet wat de doelen achter de activiteiten zijn, zodat je het nog beter kan inzetten. Het was gewoon ook heel erg wennen. Bij veel activiteiten dachten wij nou, dat kunnen ze niet. Dat is veel te moeilijk. Dan ga je het of vereenvoudigen en/of er toch mee aan de slag en dan blijkt toch vaak dat het wel lukt”.

7. Op welke manier is het draaiboek geïntroduceerd en was dat voldoende om er mee te gaan werken?

“De fysiotherapeut die heeft er in het begin over verteld. We hebben een bijeenkomst gehad en wij waren een groep die met de pilot mee zouden doen. Toen hebben we het draaiboek gekregen. De bewegingsagoog is gekomen en zijn toen van start gegaan. Hij gaf de ene week les en wij de andere week. In principe was dat wel voldoende”.

8. Kunt u aangeven op welke manier u bent ondersteund en gestimuleerd tijdens het invoeren van het draaiboek en voor het gebruik ervan?

“Er is in het begin wel eens gevraagd van goh, hoe gaat het en gaf ons wel tips hoe we het draaiboek moesten gebruiken. Maar verder niet echt ondersteund of zo. Er zijn geen mensen komen kijken hoe het gebruik verliep. Bij vragen konden we naar de fysiotherapeut. Dat kon altijd wel. Voor en na de les kwam de bewegingsagoog wel eens overleggen. Maar om dat even tussen door te doen, gaat niet met onze groep. Je kan dat niet even tussendoor gaan doen”.

9. Bent u tevreden over de vormgeving en inhoud van het draaiboek?

“Die tekeningen zijn wel fijn, sommige zijn niet heel duidelijk. Voor een verduidelijking moet je dan wel een tekst lezen. Het doel van de activiteit is altijd wel handig om te lezen. Je hebt het niet altijd nodig om iets klaar te zetten. Maar ik denk wel dat het belangrijk is dat het doel erin staat”.

10. Wat zou er volgens u kunnen veranderen of door welke factoren zou het werken met het draaiboek gemakkelijker/ aantrekkelijker worden en zou u geactiveerd worden om er mee te werken en er mee verder te gaan?

“Het liefst gewoon heel veel voorbeelden. Dat je het draaiboek kan pakken en de bladzijde kan openslaan bij een activiteit, bijvoorbeeld met rollen en dat je daar dan tien voorbeelden bij hebt. Het draaiboek is zeker wel heel leuk en ik denk ook dat het een meerwaarde heeft. Het is zeker wel goed dat het er is. Alleen zou het denk ik voor de groepsbegeleidster versimpeld moeten worden”.

“Misschien als het in combinatie is met het “Ik volg je systeem”. Plus dat je de items daaruit gebruikt en gelijk met het draaiboek kan combineren. Dat je gelijk zoiets hebt, dat je twee dingen in één kan doen. Het is leuk om er mee aan de slag te gaan, maar het voorbereiden, het lezen en bekijken kost tijd. Dus als je er een beloning qua extra uren voor zou krijgen, nee, dat maakt denk ik niet heel erg veel uit”.

“Alles is interessant en leuk om mee te werken, maar door de drukte heeft het tot gevolg dat je dus alles een beetje half doet. Ook het draaiboek. Het zou misschien iets moois zijn voor een stagiaire. Die daar ideeën uit kan halen, dat zij de gymlessen kan geven en dan de lijn van het draaiboek voort kan zetten. Je komt misschien ook wel handen te kort”.

Afsluiting van het interview

Er wordt hierbij gevraagd of de geïnterviewde nog iets heeft toe te voegen. Daarna wordt er bedankt.

Interview met groepsbegeleidster twee

Introductie van het onderzoek

1. Kunt u iets vertellen over uw functie en de taken die daarbij horen?

"Ik ben senior begeleidster op het KDC Zonnehof in Vlaardingen. De taken die daarbij horen zijn natuurlijk de standaard taken van de seniorbegeleider. Dat zijn dus alle plannen, de zorg- en begeleidingsplannen bijhouden van de kinderen. Als begeleidster heb je verantwoordelijkheid voor de kinderen. Dat het programma draait, dat alle doelen behaald worden, dat er gewerkt wordt en deze moeten allemaal gerapporteerd worden".

2. Wat is de doelgroep waarmee u werkt en hoelang heeft u ervaring met deze doelgroep?

"De Intensieve begeleidingsgroep, is de groep waar ik werk. Het zijn een tijd lang zes jongens met autisme. Niet dat daar geen doorstroom in zit, maar op deze groep blijven het maar jongens. In de groep staat ontwikkelen centraal met het 'ik volg je systeem'. Een aantal stromen door naar het ZMLK onderwijs, dus we zijn ook bezig om leerlijnen te volgen. Er zitten veel verschillen in de groep. Wat ik al zei is dat er een paar doorstromen naar een school, anderen hebben een lager niveau, waarbij er soms nog wordt gezocht naar de problematiek, om ze optimaal te kunnen begeleiden".

"Ik heb ongeveer 20 jaar ervaring met de doelgroep. Eerst heb ik een MBO opleiding InrichtingsWerk (IW) gevolgd. Zo heette het SPW toen. Daarna heb ik een post HBO opleiding autisme gedaan".

3. Hoe ziet een dag en weekprogramma eruit voor de kinderen van de groep en kunt u wat vertellen over de bewegingsmomenten die er zijn?

"Ze hebben allemaal hun eigen dagprogramma. De nadruk ligt hier heel erg op de communicatie en daarbij duidelijkheid, structuur en een veilige omgeving creëren en zich ook heel gelukkig voelen, waardoor ze zich kunnen ontwikkelen. We streven er naar om ieder een eigen communicatiesysteem te geven op zijn niveau. Er zijn nu een aantal nieuwe kinderen, dus dat is allemaal nog een beetje in ontwikkeling. Sommige hebben picto's, andere hebben foto's of inpuzzelvoorwerpen. Ze worden getest door een logo. Hierbij wordt bepaald welk communicatieniveau zij hebben. Oja, er is één die met PEXS werkt. Dit is picture Exchange System, ik vind altijd de mooiste omschrijving dat wij het dagprogramma bepalen, maar door PEXS kunnen zij ook mee kiezen. Zelf aangeven wat ze willen, bijvoorbeeld eten en drinken en wordt het steeds verder uitgebreid.

De bewegingsmomenten zijn er vrij veel op een dag. Het programma is echt gericht op inspannen en ontspannen. Met het ontspannen wat ook vooral bewegen is, kunnen ze zich opladen voor de inspanning. We zijn veel aan het buiten spelen. Korte momenten en in de middag wat langer. Dan zijn we ook echt met activiteiten bezig bijvoorbeeld schommelen en fietsen. De kinderen zelf zijn ook heel bewegelijk en natuurlijk gym wat we één keer per week doen".

4. Wat vindt u belangrijk tijdens de bewegingsmomenten en ziet u het belang van het bewegen voor de kinderen in?

"Het is belangrijk dat de kinderen ontspannen, zich kunnen opladen en dat er een duidelijk begin en eind is. Bewegen om de spieren los te maken is ook belangrijk. Een los spel in de ruimte is super moeilijk, wat ze moeten doen is lastig voor ze. Wel als we iets klaar zetten en aangeven tot hoe laat we blijven, kunnen de kinderen zelf bewegen. Anders is het wel lastig om een spelletje te doen".

5. Wordt er tijdens een bewegingsmoment (in de gymzaal) gebruik gemaakt van het draaiboek en wat zijn volgens u de redenen dat het wel of niet mee wordt gewerkt?

*“Nou eigenlijk minimaal. Tijdens het gebruik bij de pilot werden we geholpen door de bewegingsagoog. Dat was heel prettig omdat je dan hetzelfde kon doen wat hij deed. De week erna kon de vrijwilligster het dan klaarzetten. Wanneer de bewegingsagoog er niet meer is en je moet echt met het draaiboek aan de gang gaan, terwijl we het wel heel graag willen hoor, dan wordt toch vaak te lastig. Je moet het draaiboek eerst pakken en om het dan aan de vrijwilligster uit te leggen of zelf klaar te zetten. We kunnen echt niet weg bij onze kinderen zeg maar, dat is lastig. Maar ik zou het wel graag willen doen. We proberen wel rekening te houden met het ‘ik volg je systeem’. We pakken er items uit, waar we met de kinderen mee kunnen oefenen. Dan zetten we bijvoorbeeld een parcoursje neer.
 “Ja, na de pilot is er even gebruik van gemaakt, maar het blijkt lastig in de praktijk omdat ze ‘s morgens binnen komen en ze hebben dan ‘s middag gym. Dan moet toch iemand het boek pakken, lezen en de spullen verzamelen. Soms is het een rommeltje ergens en kunnen de spullen niet gevonden worden en noem maar op, dat is gewoon jammer”.*

6. Welke positieve en mindere ervaringen hebben het draaiboek u opgeleverd?

“Het was heel leuk om nieuwe ideeën op te doen, er staan natuurlijk nieuwe bewegingsvormen in. Je combineert dan de nieuwe dingen die de bewegingsagoog heeft laten zien natuurlijk. Je ziet dat de kinderen het leuk vinden en daar haal ik wel de voldoening uit.”. (..) We werden tijdens het interview onderbroken. Er kwam een collega binnen die iets terug kwam brengen (..).

“Het kost gewoon tijd, om het te bekijken. Eventueel moeten soms materialen wel worden aangeschaft. Maar de kinderen van de groep vinden het leuk, dat er nieuwe vormen worden gedaan. Wel met een duidelijk begin en een duidelijk eind, maar nieuwe dingen daar zijn ze wel voor in. Anders worden ze er balorig van”.

7. Op welke manier is het draaiboek geïntroduceerd en was dat voldoende om er mee te gaan werken?

“Onze fysiotherapeute die heeft het ons laten zien. In eerste instantie is de bewegingsagoog er mee aan de gang gegaan en deden we wel elke keer iets uit het boek. Maar dat heeft volgens mij niet zo heel lang geduurd. Dus dan zette hij het neer en liet hij het ons zien en vaak tekenden we het dan uit voor de volgende keer, om de spulletjes neer te zetten. Of ik het toen voldoende vond. Nou ja, toen wel. Je zag gewoon de ene week wat de bedoeling was en we hebben het hier en daar samen gedaan”.

8. Kunt u aangeven op welke manier u bent ondersteund en gestimuleerd tijdens het invoeren van het draaiboek en voor het gebruik ervan?

“Gestimuleerd werden we wel. De bewegingsagoog liet het zien en daar hebben wij wel van geprofiteerd. Voor het gebruik maken van het draaiboek niet heel erg veel. Vaak werd het boek door de bewegingsagoog gepakt en zette hij de spullen neer. Maar verder niet echt gestimuleerd, zodat we er mee door zouden gaan, nee. We hebben niet echt met het boek gewerkt. Bij het feedback geven, was het altijd wel oké. Voor hem was het misschien ook wennen, omdat het een nieuwe groep en doelgroep is. Als we vragen hadden konden we wel terecht bij de fysio, maar die zijn helaas wat minder aanwezig op het KDC. Dat is soms wel eens jammer. In het verleden was er gym van de fysio, dan kon je tussendoor nog wel eens even met elkaar overleggen, met zullen we zus of zo. Maar dat ik nu lastig.

9. Bent u tevreden over de vormgeving en inhoud van het draaiboek?

“Nou ik vind het hier en daar best wel ingewikkeld. De plaatjes zijn soms ingewikkeld, maar als je de tekst van de les erbij leest, moet je er op zich wel uitkomen. Het hele draaiboek lezen kost ook wel tijd”. “Een aantal tekeningen maken het iets duidelijker, maar er zitten er ook een paar bij, dat ik denk, wat wordt er daarmee bedoeld?!”.

10. Wat zou er volgens u kunnen veranderen of door welke factoren zou het werken met het draaiboek gemakkelijker/ aantrekkelijker worden en zou u geactiveerd worden om er mee te werken en er mee verder te gaan?

“Dat ik weet, nou die oefening wil ik vandaag met de jongens tijdens de gym gaan doen, daar staat het en zo ziet het eruit. Omdat ik het echt wel nodig vind dat er met de jongens bewogen moet worden. Ik zie dat zij zich daar kunnen uiten en dat vind ik ook erg leuk. Het zou simpeler moeten kunnen. Voor de kinderen moeten de lessen functioneel en doeltreffend. Voor ons moet het vooral duidelijk zijn. Ik zou het in één oogopslag willen zien, dit heb ik nodig om dit te doen en daar bereik ik dat mee”.

- Afsluiting van het interview

Er wordt hierbij gevraagd of de geïnterviewde nog iets heeft toe te voegen. Daarna wordt er bedankt.

“Ik vind het belangrijk om te bewegen met de kinderen, maar het gebruik van het draaiboek vergt gewoon veel tijd. Je moet het natuurlijk goed voorbereiden. Dat geldt niet alleen hiervoor, maar ook voor een hoop andere dingen”.

Interview met groepsbegeleider drie

Introductie van het onderzoek

1. Kunt u iets vertellen over uw functie en de taken die daarbij horen?

“Mijn functie is dat ik senior begeleidster ben, dat is eigenlijk hetzelfde als gewoon groepsbegeleidster. Het enige verschil is dat je als senior begeleidster eindverantwoordelijke bent voor één of meerdere cliënten, omdat je daar ook een zorg- en begeleidingsplan voor maakt. Deze bestaat uit alle doelen voor de cliënt, de diagnose en een perspectief. Maar op de groep doen we hetzelfde. We verzorgen de dagopvang”.

2. Wat is de doelgroep waarmee u werkt en hoelang heeft u ervaring met deze doelgroep?

“De doelgroep bestaat uit vijf cliënten tussen de dertien tot achttien jaar, die verstandelijk beperkt zijn, autistisch zijn en vaak moeilijk verstaanbaar gedrag vertonen. Of dat nu komt door het autisme en de wereld niet begrijpen is eigenlijk niet duidelijk. (..) werden onderbroken door de mede groepsbegeleidster. Er kwam een ergotherapeut langs, die wat vragen had. Deze zijn beantwoord en daarna kon het interview verder gaan.(..)

“Ik heb de OPM opleiding gedaan. Dat is een opleiding tot pedagogisch medewerker. Ik ben gestart met z, een opleiding voor zwakzinnige zorg. Dit zit een beetje tussen SPW en SPH in. Ook heb ik in

gezinsvervangende tehuizen gewerkt en al heel wat jaren werk ik hier. Het is een hele originele doelgroep, ook een vrij moeilijke groep. Ze houden je actief, je moet altijd stappen vooruit denken en nadenken wat heb ik zelf gedaan waardoor het niet liep. Er is veel interactie met de cliënten en ik vind het nog steeds geweldig om met hen te werken”.

3. Hoe ziet een dag en weekprogramma eruit voor de kinderen van de groep en kunt u wat vertellen over de bewegingsmomenten die er zijn?

“Ze komen binnen en hebben vaak een poosje in de bus gezeten. Het ligt er per kind aan wat ze willen doen. Soms wil de één nog even rustig zitten, de ander loopt linéa recta naar buiten of de gymzaal in, om daar rond te lopen, te spelen of te schommelen. Daarna beginnen we in de kring. Aan de hand van concrete verwijzers, bestaande uit foto's en plaatjes bespreken we de dag. Is er een activiteit geweest, dan wordt hij weggehaald. De bewegingsmomenten die bij ons voorkomen zijn onder andere wandelen. Hiervoor komen ook vrijwilligers. In de ochtend zijn we aan het knutselen en sensopatisch bezig. Hierbij bewegen we ook een beetje. In de middagen is er een gemeenschappelijke activiteit met ‘de bureu’. Dit zijn volwassen cliënten van achttien tot vijf en zestig jaar. Hierbij wordt er onder meer muziek gemaakt, volksdansen gedaan, een disco gehouden en geaerobict. Ze zijn dan veel aan het bewegen, springen en dansen. Naast de bewegingsmomenten, bewegen ze ook veel van zichzelf. Door de symptomen van de beperking. Ze kunnen de hele dag fladderen, wiegen. Uiteindelijk is dat toch bewegen.

In de middag gaan we soms naar buiten. Daar kan gefietst worden met de driewieler en/ of met hulp.

Maar er zijn ook cliënten bij, die alleen maar stil zitten. Bewegen kan voor sommige heel onveilig en eng zijn. Ze weten niet waar iets begint en waar het ophoudt. Ze kunnen het dan niet goed inschatten. Het gymmen doen wij met de groep op woensdagochtend. Dat kan variëren in rondlopen, lopen op banken aan de hand, op muziek en met trommels slaan. Daarbij kijken of ze het ritme willen volgen. Ook doen we wel eens bowlen dat aangepast is. De kegels omgooien via een rek als hulpmiddel. De bal wordt daar opgelegd, en hij is gericht op de kegels. Als die kegels dan omvallen is het geweldig. hard juichen. Het is leuk dat ze dan wel een beetje snappen dat dit de bedoeling is. Ik moet zeggen dat het bewegen met mensen met een forse beperking soms heel lastig kan zijn. Ze willen niet en dan gebeurt het ook niet”.

4. Wat vindt u belangrijk tijdens de bewegingsmomenten en ziet u het belang van het bewegen voor de kinderen in?

“Ik vind het belangrijk dat er plezier is. Wat ik net zei over die kegels ombowlen en als er gescoord wordt is dat heel gaaf natuurlijk. Dan heb ik ook een geweldig gevoel dat het dan lukt! Heel leuk om te zien dat ze al op de bank lopen of rondlopen en dat is al heel wat. Het zijn die kleine dingetjes die het leuk en bijzonder maken. Ik zie veel plezier bij schommelen. Ik word geactiveerd door de kinderen en zij door mij. Er is een actie- reactie als zij het naar hun zin hebben, dan heb ik dat ook. Sommigen leren ook wat. Bijvoorbeeld dat de volgende aan de beurt is en even wachten. Ik zie wel dat sommige kinderen gemakkelijker gaan bewegen als we dat echt elke woensdag doen. Afname van het gewicht is er helaas niet bij allemaal”.

5. Wordt er tijdens een bewegingsmoment (in de gymzaal) gebruik gemaakt van het draaiboek en wat zijn volgens u de redenen dat het wel of niet mee wordt gewerkt?

“Maar heel weinig. Het is zo afhankelijk hoe de kinderen op een dag binnenkomen. Als er onderweg naar hier iets is gebeurd, kunnen ze van slag zijn. En dan gaan we niet gymmen of zo. We moeten het dan basaal houden en dan bewegen we wel. Het is een prachtig draaiboek. Het werkte wel als er iemand bij was. Wij zijn er voor de brede algemene dagelijkse gang van zaken, het groepsproces en het natje en droogje. Hoe graag wel het ook wel willen..het is jammer. Tot ander halve maand na de pilot hebben we er nog wel ingekeken, naar de schema's, maar daarna niet meer”.

6. Welke positieve en mindere ervaringen hebben het draaiboek u opgeleverd?

“Voordeel is dat je tips en dingen op papier hebt staan een nadeel is dat het soms te hoog gegrepen is voor onze kids. Zij functioneren soms op negen maanden tot twee en een half jaar. De niveaus zijn dan wel verschillend beschreven in het boek, maar dan moet je het gaan lezen en aanpassen..Maar er zijn ook nog zoveel andere dingen”.

7. Op welke manier is het draaiboek geïntroduceerd en was dat voldoende om er mee te gaan werken?

“We hebben uitleg gehad zij gingen een poosje lesgegeven, dan moesten wij het doen. Was wel voldoende. Ik weet niet hoe dat anders vorm had kunnen krijgen”.

8. Kunt u aangeven op welke manier u bent ondersteund en gestimuleerd tijdens het invoeren van het draaiboek en voor het gebruik ervan?

“Tijdens de pilot was de fysiotherapeut voor ons een drijvende kracht. Zij keek er met een andere invalshoek naar. Daar heb ik wel van geleerd. Wij zijn als groepsbegeleiders heel erg met de kinderen verweven en misschien houden wij ons aan de mooie schema's en structuur van de dag. Wanneer zij les gaf zagen de jongens haar als echte juf en moesten ze luisteren en iets doen. Dat werkte wel voor onze vijf. We zijn wel erg ondersteund. Het was allemaal vrij duidelijk en het gebeurde heel vriendelijk. De fysio was heel geduldig en enthousiast. Ze zei dan, probeer het nog een keer en dat was fijn”.

9. Bent u tevreden over de vormgeving en inhoud van het draaiboek?

“Op zich is het boek wel duidelijk. Ik heb wel wat ervaringen met georganiseerde kampen, dus met draaiboeken heb niet zo'n moeite. Je moet het natuurlijk wel goed gaan lezen. Als je het vaker zou gebruiken zou het makkelijker lezen, dan gaat het wel een beetje vanzelf”.

10. Wat zou er volgens u kunnen veranderen of door welke factoren zou het werken met het draaiboek gemakkelijker/ aantrekkelijker worden en zou u geactiveerd worden om er mee te werken en er mee verder te gaan?

“Het zou wel wat duidelijker kunnen. Door middel van bijvoorbeeld korte kopjes en teksten. Het kan aantrekkelijker worden door kleuren en plaatjes. Als iemand erbij komt om de lessen te geven, die echt is opgeleid in de sport, zou het nog gemakkelijker zijn. Dan hoeven wij alleen te assisteren. Maar dan denk ik nu wel heel praktisch. Het is dan wel een stok achter de deur. Er wordt dan elke woensdag gegymd en misschien wel met het draaiboek gewerkt”.

Afsluiting van het interview

Er wordt hierbij gevraagd of de geïnterviewde nog iets heeft toe te voegen. Daarna wordt er bedankt.

Interview met de locatiemanager van het KDC Zonnehof Vlaardingen

Introductie van het onderzoek

1. Kunt u iets vertellen over uw functie en de taken die daarbij horen?

“Mijn functie is locatiemanager. Bij de taken horen de verantwoordelijkheid hebben over de kwaliteit van zorg die verleend wordt aan de kinderen die hier dagelijks komen. En de kwaliteit in het gebouw, de zorg en alle taken die horen bij het regelen van zaken van het KDC”.

2. Hoe lang bent u al werkzaam bij deze instelling en/ of met deze doelgroep?

“Mijn roots liggen in de sport. Ik heb het CIOS gedaan. Ik heb sport gegeven aan volwassenen op een dagbesteding. Vervolgens ben ik gevraagd om te gaan managen vanuit de sport en toen heb ik een ISBW opleiding gedaan op het gebied van managen. Als locatiemanager ben ik nu twaalf jaar aan het werk en bij de instelling achttien jaar”.

3. Welke doelgroepen zitten er op het KDC Zonnehof Vlaardingen?

“De doelgroepen zijn erg verschillend. Allemaal verschillende beperkingen. Het kan zijn alleen autisme of ernstige leerachterstand en autisme. Er wordt bekeken wat er aan de hand is en of er een inhaal gemaakt kan worden of niet. Als de inhaal niet gebeurt, dan zijn het de ‘verstandelijk beperkte kinderen’. Ook kunnen de kinderen te maken hebben met doofheid en/of blindheid tot compleet meervoudig beperkt (EMB) zijn. Bij EMB kunnen de kinderen functioneren op een niveau van drie maanden, hoewel ze elf jaar zijn. Een kind wat net binnen komt, start bij de observatiegroep en dan wordt er met eigen ogen bekeken wat er aan de hand is. Als een kind bijvoorbeeld elders is geweest, gaan wij toch met eigen ogen kijken, omdat het daar misschien is mislukt. Er wordt met professionaliteit gekeken. Vanuit daar kunnen de kinderen doorstromen naar verschillende groepen. In de onderbouwgroepen van nul -zeven is dat de vroeghulp. Daar is de belangrijkste opdracht dat de kinderen zodanig ‘stevig’ gemaakt worden, dat ze door kunnen stromen naar het onderwijs. Bijvoorbeeld de groep Kikker en Ballon, waarbij de voorschoolse vaardigheden als grootste thema in het programma staan. De Ballon biedt het groepsgewijs aan. Kinderen kunnen dan naar een speciale school. De Kikker doet het op basis van autisme. Dan schakelen ze ook de omgeving in en wordt er meer ingebouwd om te kunnen leren. Dan hebben we de doelgroep EMC. Daar komen kinderen tot twaalf jaar. De cognitie van de kinderen is erg laag. Je moet je voorstellen dat het onder een jaar is. Deze kinderen worden heel comfortabel verzorgd en tegelijkertijd kunnen ze ervaren van de wereld om hen heen. En kijken of er ontwikkelingen zijn. Dan hebben we de groepen Villa en Iniminie. Hier zijn kinderen die vanwege hun cognitie niet ‘getraind’ worden met voorschoolse vaardigheden. Die veel meer gaan oefenen met de dagelijkse leven, zoals boodschapjes doen, verzorging en wandelen. Je doet hen geen plezier met schoolse taken. Natuurlijk zijn er wel ontwikkelingsmaterialen waar ze mee oefenen. Als laatste is de groep Pino. Dat zijn kinderen vanaf zeven jaar, die hele intensieve begeleiding in groepjes van drie krijgen. Er is bij deze kinderen sprake van ernstig autisme.

Als groepsbegeleiders moet je dan ook minimaal een MBO opleiding niveau vier hebben afgerond. Er zijn hier aardig wat die een HBO opleiding hebben afgerond. Maar dat is niet een vereiste”.

4. Kunt u wat vertellen over de wijze van bewegingsmomenten als invulling in een dag- weekprogramma, die door de groepsbegeleiders worden gegeven?

“Bij sommige zie je het heel erg duidelijk. Bijvoorbeeld het wandelen, het zwemmen, het buitenspelen en de groepsgym. In het systeem van ik volg je, is nu ook de grove motoriek omschreven. Wat kunnen kinderen in een bepaalde leeftijdsfase en die wordt ook overal

doorgevoerd. Zoals lopen, vangen, rollen, traplopen en leren fietsen. Op die manier wordt het methodisch gevolgd. Sherborne is er voor de lagere doelgroep. Dus op allerlei niveaus is er iets.

De bewegingsmomenten mogen wat mij betreft meer voorkomen. Ik zou het wat meer willen zien op het gebied van sport. Nu is het vaak om vaardigheden aan te leren. Bij sporten is natuurlijk veel meer dan de vaardigheden leren. Het is leren omgaan met winst, succesbeleving en het is lichamelijk”.

5. Wat vindt u belangrijk tijdens die bewegingsmomenten, die door de groepsbegeleiders worden gegeven?

“Ik vind het belangrijk dat de kinderen veel bewegen. Dat het een continu proces is, dat het heel de week wel ergens in zit en het methodisch gevolgd wordt. Maar ook dat er benadrukt wordt vanuit sport en niet vanuit alleen maar gedrag”.

6. Denkt u dat de groepsbegeleiders het belang van bewegingsmomenten inzien?

“Gefaseerd. Er zijn regelmatig gesprekken en discussies over de ontwikkelingsvaardigheden en handelingsvaardigheden. Deze zijn enorm belangrijk. Maar op welke manier hou je nou de grove motoriek bij. Dat staat denk ik wel op een veel lager plan. Dus je merkt dat je ze wel alert moet maken, dat het heel belangrijk voor de kinderen is. Ik zou het eigenlijk meer terug willen zien”.

7. Merkt u dat de groepsbegeleiders gebruik maken van het draaiboek en wat zijn de redenen dat er wel/ niet gebruikt van wordt gemaakt?

“Ik denk dat ze het ‘Draaiboek Bewegen op het KDC’ niet gebruiken. Ik denk dat ze meer met het ‘ik volg je systeem’ wordt gewerkt”.

8. Welke voordelen en minpunten heeft het draaiboek volgens u?

“De voordelen zijn dat er methodisch mee gewerkt kan worden en dat het onderbouwd is door mensen die er verstand van hebben. Het draaiboek is een houvast en een variatie voor het bewegen. Er zit een lijn in, hoe je een les op moet bouwen, hoe een les eruit ziet etc. De minpunten zijn dat er niemand is die het begeleidt en komt helpen. Er zijn bijvoorbeeld intensieve begeleidingsgroepen, waar je handen te kort komt. Als een groepsbegeleidster de les geeft, kom je die handen te kort bij het helpen”.

9. Op welke manier is het draaiboek geïntroduceerd en was dat voldoende om er als groepsbegeleiders mee te gaan werken?

“Het is als pilot gedraaid en daarna is het product in feite gestopt. Het was naar mijn idee wel voldoende om ermee te gaan werken”.

10. Kunt u aangeven op welke manier de groepsbegeleiders zijn ondersteund en gestimuleerd tijdens de pilot en voor het gebruik maken van het draaiboek?

“De fysiotherapeut en de bewegingsagoog hebben het ontwikkeld en hebben het aangeboden en vervolgens ging het eigenlijk meer een beetje zelfstandig. Daarna weer met hen samen, om te kijken of het ging. Op die wijze is er ondersteund. Er zijn geen anderen langsgekomen om aan te moedigen, om door te gaan met het gebruik van het draaiboek”.

11. Bent u tevreden over de vormgeving en inhoud van het draaiboek?

“Ik zelf vind het duidelijk en het zou voor de groepsbegeleiders moeten kunnen om het te begrijpen”.

12. Wat zou er volgens u kunnen of moeten veranderen zodat het werken met het draaiboek gemakkelijker/ aantrekkelijker wordt voor de groepsbegeleiders van het KDC?

“Het moet helder en het moet niet te ingewikkeld. En ook goede voorlichting en expertise overdragen. Hen enthousiast maken wanneer dingen lukken. Daarnaast denk ik dat het goed is om iemand tijdelijk aan te nemen. Deze kan het draaiboek verder ontwikkelen. Op sportgebieden en daarbuiten. Het wandelen en bekijken wat deze doelgroepen allemaal kunnen. Dit kan dan uitgedragen worden, zodat mensen enthousiast worden en gebruik van gaan maken. Ik denk dat het belangrijk is dat je de begeleiders eerst moet meenemen. Laat het hen zien en doen, zodat ze het draaiboek begrijpen en ermee gaan werken”.

- Afsluiting van het interview

Er wordt hierbij gevraagd of de geïnterviewde nog iets heeft toe te voegen. Daarna wordt er bedankt.

Interview met de fysiotherapeut van het KDC Zonnehof Vlaardingen

Introductie van het onderzoek

1. Kunt u iets vertellen over uw functie en de taken die daarbij horen?

“Ik werk als fysiotherapeut op het KDC en dat betekent dat ik individueel kinderen behandel met hulpvragen op motorisch gebied. Daarnaast begeleid ik ook groepen kinderen die voornamelijk hulpvragen op het gebied van bewegen hebben”.

2. Hoe lang bent u al werkzaam bij deze instelling en/ of met deze doelgroep?

“Ik werk hier bijna tien jaar op het KDC. Daarvoor heb ik in een sportfysiotherapie- praktijk gewerkt. Ik ben ook eigenlijk sportfysiotherapeut. Ik heb in eerste instantie gewoon basisfysiotherapie gestudeerd. Een paar jaar later ben begonnen met een gespecialiseerde opleiding sportfysiotherapie en heb ik dat in twee jaar afgerond. Daarnaast heb ik een heleboel kleine cursussen gedaan op gebied van sport, training, bekken en dat soort dingen. Toen ben ik een tijdje uit de fysiotherapie gestapt. Ik was vestigingsmanager bij een medisch uitzendbureau. Maar na vier jaar begon het weer enorm te kriebelen en miste ik mijn vak. Ik vind het zelf zinvoller om direct met dingen in de zorg te werken en ben toen weer overgestapt. Sinds kort heb ik een nieuwe functie erbij gekregen. Ik ben contactpersoon voor het REC Schiedam. Dat betekent dat ik me bezig houd met externe contacten. Die gaan bijvoorbeeld steeds meer richting de zorgverzekeraars. De externe contacten zijn nodig om ons profiel kenbaar te maken naar buiten, omdat straks misschien ook mensen direct naar binnen kunnen. Zeker op het gebied van therapieën. Dat zou in de toekomst misschien mogelijk worden. Dat niet alleen de kinderen intern hier behandeld worden, maar ook van buitenaf kinderen met een beperking en een bepaalde hulpvraag hier binnen zouden kunnen komen. Puur voor de therapie. Daar ben ik ook mee bezig. En ik bekijk ook wanneer er een hulpvraag binnenkomt van een cliënt, hoe de lijn verder wordt uitgezet richting de therapeut waar hij eigenlijk terecht hoort te komen. Maar dat is allemaal nog in een heel pril stadium. Daar ben ik nu nog maar een enkele uurtjes mee bezig. Ik zit zeker niet stil voor deze instelling. Ik heb afgelopen dinsdag een opleiding afgerond, richting de sensorische informatieverwerking”.

3. Kunt u wat vertellen over de wijze van bewegingsmomenten als invulling in een dag- weekprogramma, die door de groepsbegeleiders worden gegeven?

“Zover ik het in beeld heb, is het zo dat de groepsactiviteiten per groep individueel worden ingevuld. Dus een groep kan daar zelf invulling aan geven en natuurlijk hangt het van de kinderen af. Overall heeft een groep een zelfde, vaste structuur in een dag/ week. Waarin ze ontwikkelingsgerichte activiteiten afwisselen met ontspannende activiteiten. Vaak komen de kinderen binnen en mogen dan vrij spelen in de ruimte, of wanneer ze die structuur nodig hebben krijgen ze een bepaald stuk speelgoed of een speelruimte waar ze kunnen spelen. De gezamenlijk activiteit, is daarna een kringactiviteit. Deze is er in eerste instantie om structuur te bieden, een houvast voor de kinderen en hetzelfde ritueel op een dag. Deze worden vaak met verwijzers ondersteund, die zijn berust op het niveau van de kinderen. Het kan daarom ook echt een ontwikkelingsgerichte activiteit zijn. Na de kring zijn er vaak weer speelmomenten of buiten- speelmomenten. Sommige groepen gaan splitsen, waarbij het ene groepje een activiteit gaat doen en het andere groepje een andere activiteit. Deze activiteiten kunnen bewegingsactiviteiten zijn, bijvoorbeeld zwemmen, wandelen of sport. En daarnaast het gymmen. Dat zou van mij voor iedere groep een vaste activiteit mogen zijn. Maar dat is nog niet het geval. Niet iedere groep doet een echte gymactiviteit. Dat is natuurlijk wel de wens die wij hier hebben.

4. Wat vindt u belangrijk tijdens die bewegingsmomenten, die door de groepsbegeleiders worden gegeven?

“Het is belangrijk dat de kinderen iets leren en zich ontwikkelen. Bijvoorbeeld op het motorische vlak. Het moet een zinvolle activiteit zijn. Door de groepsbegeleiders zou er bewust op zoek gegaan moeten worden, naar de variaties van en in bewegen. Want doen en bewegen geeft je brein bepaalde impulsen om ook cognitief dingen te gaan leren. Waardoor een bewegingsmoment eigenlijk nooit een weggegooide activiteit is. Ik vind het belangrijk dat het bewegen een centraal punt in de week moet krijgen, waarin één of twee keer in de week door de groepsbegeleiders met de kinderen wordt bewogen. Er is een bepaalde bewegingsarmoede bij deze kinderen. Dat komt omdat het brein op een bepaald vlak in de war of kapot is. Dus dat stukje kunnen we niet repareren. Het is niet zo dat ze net zoals het gemiddelde kind de bewegingsprikkels kunnen halen, maar het is wel zo dat we er wel meer aan kunnen doen. Ik vind het belangrijk dat die variatie komt en dat zou ik meer willen zien in groepsactiviteiten. Een energieprikkel, variatie en plezierige activiteit is belangrijk bij de bewegingsmomenten. Daarnaast is het mooi meegenomen dat hele conditie verbeterd en gewicht en andere bijzaken kunnen verminderen”.

6. Denkt u dat de groepsbegeleiders het belang van bewegingsmomenten inzien?

“Ik denk dat groepsbegeleiders wel het belang van bewegen in zien. De ene heeft er meer affiniteit mee dan de ander. Je komt als groepsbegeleider wel uit andere hoek. Op een groep is bewegen één van de vele dingen die ze moeten doen. Er zijn natuurlijk veel meer leeraspecten, die zij dagelijks moeten meenemen en waar zij het belang van inzien. Ik heb als fysiotherapeut, het bewegen als basis geleerd en dat is denk ik wel een opstap die je moet hebben. Ik denk dat zij dat niet zo zien.

De wil bij de groepsbegeleiders is er zeker, om kinderen een bewegingsactiviteit aan te bieden. Maar wat ik zelf merk, er kunnen nog wel wat puntjes op de i worden gezet. Heel veel dingen gaan in een soort onbewustheid. Het buitenspelen dat kan voor een groep zijn als ontspanning, waarin de kinderen vrij kunnen rondlopen en bezig zijn, maar daar kan je natuurlijk een hele goede bewegingsactiviteit van maken. Dat is een keus die een groep heeft. De keus wordt denk ik nu niet bewust gedaan. We hebben te maken met kinderen die niet allemaal vanzelf een bewegingsactiviteit opzoeken. Dat is het grote verschil met het gemiddelde kind. Zij zoeken het wel op en krijgen daardoor een natuurlijke ontwikkelingsverloop. En dat gebeurt hier niet echt en daarom vind ik dat er kritisch naar gekeken kan worden”.

7. Merkt u dat de groepsbegeleiders gebruik maken van het ‘Draaiboek Bewegen op het KDC’ en wat zijn de redenen dat er wel/ niet gebruikt van wordt gemaakt?

“Nou de pilot is natuurlijk alweer even afgelopen. We zijn dus nu in afwachting van een implementatie. Het betekent dat het wel is weggezaakt. Tijdens de pilot werd het draaiboek in eerste instantie wel goed ontvangen. Er werd bekeken wat er allemaal mee gedaan kan worden. Maar daarna moesten de groepsbegeleiders zelf aan de slag. Dan zouden ze het moeten proberen, maar ik zie dat ze het niet gebruiken en terugvallen in het veilige. Daar is natuurlijk niets mis mee. Het is ook goed en belangrijk. De kinderen zijn aan het bewegen. Maar voor de variatie en de vaste lijn zou het beter zijn, dat het draaiboek wel wordt gebruikt”.

8. Welke voordelen en minpunten heeft het draaiboek volgens u?

“Voordeel is dat de lessen in een cyclus van vier dezelfde lessen staan beschreven. Deze kinderen leren langzamer, dus veel herhaling is duidelijk. Een groot voordeel is dat het beschreven staat, en het nagekeken en gelezen kan worden. Het is een duidelijk schema en een lopende lijn, waaraan vastgehouden kan worden. Het houdt levend welke vormen en variatie er van bewegen zijn. Ik hoop dat het draaiboek in de toekomst wel gaat bijdragen. Dat ze het draaiboek ook zullen pakken op het moment dat ze zeggen van goh, ik zou even een les willen gaan doen en bekijken welke of bekijken waar we zijn gebleven. Zodat ze voelen, dat het boek hen ondersteund voor het geven van bewegingslessen.

Er staan redelijk veel spelactiviteiten in. Alleen maar een spelletjes doen heeft vaak geen zin, vaak omdat het te lastig is voor deze doelgroep. Ik wil graag zien dat een draaiboek allerlei facetten heeft qua bewegingsvormen. Van heel laag niveau waarin je kinderen uit de rolstoel kan halen en vanuit daar met hen gaat bewegen en beleven, tot het hogere niveau waarbij kinderen wel spelactiviteiten aankunnen”.

9. Op welke manier is het draaiboek geïntroduceerd en was dat voldoende om er als groepsbegeleiders mee te gaan werken?

“De eerste les hebben wij, de fysio en bewegingsagoog gegeven. De tweede les kon dan door groepsbegeleider gekopieerd worden. Daarna een les die door hen werd gegeven en er feedback werd gegeven en de vierde les zonder ons erbij. Dat was toen denk ik wel voldoende”.

10. Kunt u aangeven op welke manier de groepsbegeleiders zijn ondersteund en gestimuleerd tijdens de pilot en voor het gebruik maken van het draaiboek?

“Ik denk dat dit nog wel beter uitgediept had kunnen worden. Het draaiboek werd ingebonden en bij de groep neergelegd. Deze zwierf ook wel eens door het KDC heen. Dus dat heeft er niet toe bijgedragen. Vooraf bespeurden wij al een verlegenheid bij de groepsbegeleiders. Ze vinden het bewegen wel erg leuk en zien het nut, maar hadden eigenlijk niet echt een idee. Ik denk wel dat wij hebben laten zien hoe enthousiast wij zelf zijn. Als ondersteuners hebben wij dat denk ik wel overgedragen. Ik denk dat dit wel gelukt is. Er is ondersteund en gestimuleerd door de voorbeeld lessen. Daar leunden de groepsbegeleiders meer op en niet zozeer op het draaiboek. Groepsbegeleiders hadden ook vaak, van wil jij de les geven of wil jij even beginnen. Sommige vonden het lastig om te beginnen. Voor mij is het een makkelijker iets, dat gaat het eigenlijk vanzelf. Soms heb ik wel te makkelijk gezegd, nou dan geef ik de les wel. Dus ik probeerde hen te ondersteunen door veel te laten zien en stimuleerde ze door mijn enthousiasme en hoopte ik dat ze het gingen overnemen. Dat zie ik overigens wel. Bijvoorbeeld een groep op het KDC blijft gymmen en hebben een vrijwilligster. Zij blijven gymmen, zonder ondersteuning van ons te krijgen. Dat is goed om te zien. Wel is het jammer dat ze dan hetzelfde doen, maar super dat ze het nog steeds doen. Ook de sherbornegroep gaat door. Soms als ik er niet was of ben. Gaan ze het wel doen. Maar ik vraag me af of het draaiboek daarbij een bijdrage heeft geleverd. Er zijn geen andere mensen komen kijken om te zien of het goed ging of om aan te moedigen. Er is door ons tijdens de pilot wel waardering geven. Wij steunden hen en vonden het goed om te zien dat ze met hen bewogen. Ook de locatiemanager ondersteund het draaiboek heel erg. Zij staat er achter, maar of zij is komen kijken weet ik niet”.

11. Bent u tevreden over de vormgeving en inhoud van het draaiboek?

“Ik heb mijn best gedaan om duidelijkheid te bewerkstelligen. Er is informatie in gezet, maar de terminologie is soms te lastig. Ik moet zeggen dat vind ik dat zelf ook soms lastig”.

12. Wat zou er volgens u kunnen of moeten veranderen zodat het werken met het draaiboek gemakkelijker/ aantrekkelijker wordt voor de groepsbegeleiders van het KDC?

“Dat het een duidelijk overzicht is, waardoor ze op ideeën komen. Ik denk dat het nu meer is, van we pakken het en we moeten er iets mee, maar het heeft nog niet de overdracht van ‘ik ga er ook mee werken’. Op punten zou het nog wel kunnen veranderen. Het zou duidelijker kunnen en misschien wel simpeler en zoals ik al aangaf, rijk geïllustreerd. In één opslag kunnen zien wat het is en wat er voor nodig is.. Misschien in de layout. Door middel van duidelijke illustraties en kleuren zou het pakkender kunnen worden. Vorige week heb ik een draaiboek gezien van een andere organisatie voor ZMLK niveau. Dit was een super boek. Zij hebben allemaal taps met spelvormen, met een kopje bovenin waar het kort is uitgelegd waar het goed voor is. Het was ook een heel rijk geïllustreerd beeld, met dit is het spel, zo

ziet het er uit. Er kan in één oogopslag worden gezien, 'oh, zo ziet het eruit en dit moet ik ervoor doen'. En dan een stuk tekst met vormen die je kan geven. Het zou dus misschien met korte bewoording kunnen. Dat nodigt uit en je kan zien of het met de eigen groep kan. Daarnaast is het denk ik ook belangrijk dat er een implementatie start, om te kijken hoe het loopt waarin het hele bewustwordingsproces in beeld wordt gebracht”.

- Afsluiting van het interview

Er wordt hierbij gevraagd of de geïnterviewde nog iets heeft toe te voegen. Daarna wordt er bedankt.

Interview met de bewegingsagoog van het beweegcentrum Craeyenburg, Ipse de Bruggen

Introductie van het onderzoek

1. Kunt u iets vertellen over uw functie en de taken die daarbij horen?

"Mijn functie senior begeleiding in beweging. Ook wel bewegingsagoog. De taken die daarbij horen zijn het geven van gym, zwemmen, snoezelen, fitness en activiteiten, aan alle cliënten van Ipse de Bruggen. Voornamelijk die hier op het terrein wonen. Er zijn ook nog een aantal woningen die hier in de wijk om heen liggen. Deze cliënten zijn wat zelfstandiger en worden met transport gebracht. Daarnaast is een taak om verslagen over de cliënten te maken in het ECD. Ook moet er contact worden gehouden met de woningen en de dagbesteding. Een taak is dat ik overleggen moet bijwonen. Bijvoorbeeld een IDO, een overleg die alle disciplines bijwonen, die met die ene cliënt werken. En daarnaast is het mee helpen en mee ontwikkelen van projecten. Zoals het project GOUD en natuurlijk het project van Bewegen op het KDC. Oja, ook hebben wij de afgelopen zeven weken sportlessen verzorgd op het MBO Zorg en Welzijn. Dus alles wat met sport te maken heeft, pakken wij enigszins wel aan, wanneer daar ruimte voor is".

2. Hoe lang bent u al werkzaam bij deze instelling en/ of met deze doelgroep?

"Ik heb de opleiding Mondriaan Sport en Bewegen gevolgd. Ik ben toen als stagiaire begonnen en blijven hangen. Ik ben toen in deze functie begonnen. Ik werk hier nu zes jaar, zo'n 36 uur in de week".

3. Kunt u wat vertellen over de wijze van bewegingsmomenten als invulling in een dag- weekprogramma, die door de groepsbegeleidsters worden gegeven?

"Ik denk dat de bewegingsmomenten vrij minimaal gebeuren. Van mij zou het nog meer mogen. Er wordt wel gewandeld en buiten gespeeld, maar minimaal in de gymzaal. Sommige groepsleiders zijn zelf enthousiast over bewegen en zijn daardoor ook meer met de kinderen aan het bewegen. Maar veelal wordt het bewegen niet heel breed gedragen door de groepsbegeleiders, omdat zij ook andere taken hebben".

4. Wat vindt u belangrijk tijdens die bewegingsmomenten, die door de groepsbegeleiders worden gegeven?

"Wat ik belangrijk vind is dat de kinderen het heel erg naar hun zin hebben. Het bewegen moet leuk zijn, dat is denk ik wel een groot doel. Daarna ga je kijken wat er mogelijk is en waar verbeterd kan worden. Er kan dan gewerkt worden aan andere aandachtspunten, zoals de motorische vaardigheden, de cognitieve vaardigheden en sociaal affectieve vaardigheden. En natuurlijk het lichamelijke aspect, de spieren, de gewrichten etc. Dat het verbeterd of in ieder geval niet verslechterd. Bewegingsmomenten hebben zeker een positieve invloed op de kinderen. Vanaf het begin tot einde zie je wel een soort stijgende lijn. Er zijn ook momenten dat het minder gaat, maar over het algemeen is het bewegen zeker een positieve invloed.

Ik denk wel dat het inzicht bij groepsbegeleiders ontbreekt, om te veranderen in een les. Het is belangrijk dat een les een positieve uitwerking heeft en als je het de les niet zo loopt, zoals je het in je hoofd hebt, dan is dat een negatieve ervaring voor je zelf en dan ga je het minder snel nog een keer doen. Het draaiboek, zou hen die handvatten kunnen geven zodat ze het zelf meer gaan variëren tijdens een les en het als positief ervaren".

5. Denkt u dat de groepsbegeleiders het belang van bewegingsmomenten inzien?

"Ik denk wel dat ze het belang inzien en er allemaal achter staan".

6. Merkt u dat de groepsbegeleiders gebruik maken van het draaiboek en wat zijn de redenen dat er wel/ niet gebruikt van wordt gemaakt?

“Ik denk dat ze het niet heel veel hebben gebruikt of nu gebruiken. Misschien heeft het ook wel op een verkeerde plek gelegen. Het stond bijvoorbeeld in een kantoor, maar het zou in de gymzaal of op iedere groep moeten liggen, zodat ze kunnen bekijken wat ‘gaan we doen en/ of hoe moet het aangepast worden. Ook moet er wel even wat tijd in gestoken worden, om het te lezen en voor te bereiden, maar tijd dat is er niet veel in de zorg. Dat is wel een belangrijk punt”.

7. Welke voordelen en minpunten heeft het draaiboek volgens u?

“Met name dat de activiteiten die op vier niveaus zijn beschreven. Daarbij kunnen groepsbegeleiders zelf inschatten op welk niveau de kinderen zitten en deze gebruiken. Het is vrij laagdrempelig, er staan duidelijke en korte didactische aanwijzingen beschreven, de organisatievorm is getekend. Ook de lessen vergen niet onwijs veel voorbereiding en zijn niet lastig om op te bouwen.

Een minpunt zou kunnen zijn dat het een uitdaging is om mee te werken. Je moet soms wel differentiëren op verschillend en niveaus”.

8. Op welke manier is het draaiboek geïntroduceerd en was dat voldoende om er als groepsbegeleiders mee te gaan werken?

“Eerst is er een themabijeenkomst geweest, daarbij is uitgelegd waarom het bewegen weer naar voren zou moeten komen. Toen is wel aangegeven dat groepsbegeleiders er wel mee aan de slag wilde gaan. Geïntroduceerd werd het door te werken met veel herhalen. Een maand lang hetzelfde thema en werd er uitgebreid wanneer dat kan en anders afgebouwd als dat moet. Herhalen was belangrijk voor de kids, maar zeker ook voor de groepsbegeleiders. Voor de groepsbegeleiders ook fijn om te zien hoe ik het deed en vervolgens zelf ervaren”.

9. Kunt u aangeven op welke manier de groepsbegeleiders zijn ondersteund en gestimuleerd tijdens de pilot en voor het gebruik maken van het draaiboek?

“Sowieso een maand lang een herhaling van een thema, wat we deden vanuit het draaiboek. De groepsbegeleiders volgden mijn lessen. Ik denk dat de groepsbegeleiders eerder mijn lessen kopieerde, dan dat zij zelf de les uit het draaiboek haalden. Misschien dat ik wat meer de nadruk had moeten leggen vanuit het draaiboek. Doordat ik vanuit mijn eigen ervaring de lessen kan geven en daardoor minder het draaiboek heb gebruikt, heb ik de groepsbegeleiders niet echt gestimuleerd om dan het draaiboek te gebruiken. Wel zijn de groepsbegeleiders ondersteund door vooral de positieve feedback dat is gegeven. Daarbij vroeg ik hen zelf na te denken van wat minder goed ging of wel goed etc. Er zijn geen andere mensen komen kijken”.

10. Bent u tevreden over de vormgeving en inhoud van het draaiboek?

“Ik ben wel tevreden, er staan korte en duidelijke aanwijzingen in. Het spel of de activiteit staat op vier verschillende niveaus. Er kan dan altijd nog terug worden gegaan naar een spelniveau wat beter aansluit. Er zijn lesvoorbereidingen gemaakt. Ik denk dat als je er niet mee bekend bent, je het wel zou begrijpen. Het staat allemaal wel duidelijk beschreven. Wat eventueel wel beter zou kunnen, is dat er nog meer activiteiten worden beschreven, zodat er nog meer variatie is in niveaus. En de groepsbegeleiders nog meer keuze hebben. Een nadeel is dan weer, dat er nog meer gelezen moet worden en er meer tijd in gaat zitten”.

11. Wat zou er volgens u kunnen of moeten veranderen zodat het werken met het draaiboek gemakkelijker/ aantrekkelijker wordt voor de groepsbegeleiders van het KDC?

“Wat denk ik nodig is, is dat het draaiboek zou kunnen veranderen en het allemaal wat simpeler gemaakt kan worden. Niet allemaal tekst er om heen, maar alleen een beschreven en/ of getekende les. Het kost gewoon tijd om het allemaal goed door te nemen. Wat er misschien ook nodig is, is meer personele bezetting. Deze kunnen dan ondersteunen. Dat je net iets ruimer komt te staan en meer handen hebt”.

Afsluiting van het interview

Er wordt hierbij gevraagd of de geïnterviewde nog iets heeft toe te voegen. Daarna wordt er bedankt.

“Ik hoop dat er goede handvatten voor de groepsbegeleiders uitkomen. Wanneer er een wil is, vertrouwen in het boek is en er de tijd is om het door te nemen, dan is het een goed product”.

‘Beweegredenen- rapport’

‘Het advies waardoor groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd kunnen raken om met het ‘Draaiboek Bewegen op het KDC’ te gaan werken’



Adviesrapport

Academie:	Sociale Professies
Opleiding:	Sociaal Pedagogische Hulpverlening
Student:	Sanne Kalter
Studentnummer:	09043713
Klas:	4 e verkorte leerroute
In opdracht van:	Het Regionaal Expertise Centrum Schiedam, Ipse de Bruggen
Opdrachtgever:	Wenda Sleuwenhoek
Begeleider:	Anne- Marije Hogenhout
Beoordelaar:	Janjaap van Elst
Plaats:	Den Haag
Datum:	08/ 05/ 2012



DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Voorwoord

Voor u ligt het adviesrapport, dat is gemaakt naar aanleiding van de bachelorproef. De afstudeeropdracht ter afsluiting van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Haagsche Hogeschool te Den Haag en de vraagstelling vanuit het Regionaal Expertise Centrum (REC) Schiedam, organisatie Ipse de Bruggen.

Met de bachelorproef is onderzoek gedaan, naar de wijze waarop groepsbegeleiders van het Kinder Diensten Centrum (KDC) Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd kunnen raken, om het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' te gaan gebruiken.

Voor het onderzoek wordt verwezen naar het onderzoeksrapport.

In dit adviesrapport zijn de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek opgenomen. Dit adviesrapport is gemaakt voor de opdrachtgever van het onderzoek, de manager van het REC Schiedam en de ontwikkelaars van het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'.

Het doel is hen te adviseren met de gemaakte aanbevelingen en de toelichting hier op, zodat er wat aan het praktijkprobleem gedaan kan worden, waardoor er mogelijk wel met het draaiboek gewerkt gaat worden.

Wanneer deze aanbevelingen zijn toegepast, zou het draaiboek bruikbaar worden voor de groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen en mogelijk ook voor de groepsbegeleiders van andere KDC's.

Ik ben van mening dat de aanbevelingen vanuit het onderzoek toepasbaar zijn. Ik hoop op deze wijze een positieve bijdrage te hebben geleverd aan de verbetering in en rondom het 'Draaiboek Bewegen op het KDC', zodat groepsbegeleiders gemotiveerd raken, het draaiboek beter werkbaar wordt en indirect de kwaliteit van bewegen voor de kinderen op de KDC's verbeterd.

Sanne Kalter
Den Haag
2012

Inhoudsopgave

<u>Voorwoord</u>	70
<u>Inhoudsopgave</u>	71
<u>Inleiding</u>	
De maatschappelijke actualiteit	72
De opbouw van het adviesrapport	72
<u>Hoofdstuk 1. Toelichting en aanleiding van het onderzoek</u>	
<i>Inleiding</i>	73
1.1 De probleemstelling	73
1.2 De vraagstelling	73
1.3 De maatschappelijke relevantie	73
1.4 De hoofdvraag	73
1.5 De doelstelling van het onderzoek	73
1.6 Conclusies	74
1.7 De keuze voor een adviesrapport	75
1.8 De doelgroep	75
1.9 De doelstelling van het adviesrapport	75
<u>Hoofdstuk 2. De aanbevelingen</u>	
<i>Inleiding</i>	76
Aanbeveling 1. Instructiebladen	76
2.1. Uitwerking van de aanbeveling: Instructiebladen	77
Aanbeveling 2. Meer niveaus en voorbeelden	78
Aanbeveling 3. Materialen	79
Aanbeveling 4. Cursus/ workshop	80
Aanbeveling 5. Begeleider	81
Aanbeveling 6. Meer handen in de zaal	82
Aanbeveling 7. Een eigen draaiboek	83
Aanbeveling 8. Combinatie + Rapportage	84
2.2 De haalbaarheid	85
2.3 Afsluiting	85
<u>Literatuurlijst</u>	86
<u>Bijlage I 'Voorbeeld- instructiebladen'</u>	87
Bestaande Iv's uit het draaiboek	88
'Voorbeeld- instructiebladen'	92

Inleiding

Dit adviesrapport is gemaakt voor de manager van het REC Schiedam, organisatie Ipse de Bruggen en de ontwikkelaars van het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'. Omdat uit onderzoek voorafgaand aan dit adviesrapport is gebleken dat groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen om verschillende redenen minder of niet gemotiveerd raken om met het draaiboek te werken.

Het draaiboek is voor het KDC Zonnehof Vlaardingen ontwikkeld naar aanleiding van de maatschappelijke actualiteit 'het overgewicht', de gezondheidsrisico's die aan het overgewicht zijn verbonden en de norm die is gesteld om dagelijks met kinderen te gaan bewegen.

Er wordt met de kinderen van het KDC bewogen tijdens groepsfysiotherapie, maar niet ieder kind heeft een indicatie voor fysiotherapie. Daarnaast zijn groepsbegeleiders wel met kinderen aan het bewegen, maar het bewegen zou volgens de locatiemanager de Koning, de fysiotherapeut Arensman en de manager van het REC Schiedam, Sleeuwenhoek (2011) intensiever kunnen en meer continuïteit op het KDC moeten krijgen. Vandaar dat zij vinden dat groepsbegeleiders geacht worden met het draaiboek te werken. In het draaiboek zit een vaste lijn van beweeglessen en variatie in de bewegingsvormen. De doelstellingen die in het draaiboek staan beschreven, zijn voornamelijk gericht op het voorkomen van lichamelijke aandoeningen.

De maatschappelijke actualiteit

Volgens van den Berg et al (2006) is er een stijging te zien in het aantal kinderen met overgewicht en maar liefst 80 procent van de mensen een verstandelijke beperking beweegt te weinig. Het veroorzaakt nadelige effecten op het gewicht en de gezondheid (Paumen, 2008). Mede daarom is het belangrijk dat groepsbegeleiders van de KDC's wel met het draaiboek gaan werken, om zo een vaste lijn en continuïteit in het bewegen te krijgen.

In dit adviesrapport, worden aanbevelingen gegeven. Het zijn antwoorden op de hoofdvraag uit het onderzoeksrapport, op welke wijze groepsbegeleiders gemotiveerd kunnen raken om met het draaiboek te gaan werken. Deze aanbevelingen kunnen als suggesties, ter verbetering van het praktijkprobleem worden opgenomen.

De opbouw van het adviesrapport

In hoofdstuk één wordt een korte toelichting van het gehouden onderzoek beschreven. Hierbij komt de probleemstelling, de vraagstelling en de doelstelling naar voren. Dan volgen beknopt de conclusies, die na het doorlopen van het onderzoek zijn gesteld.

In hoofdstuk twee worden de aanbevelingen weergegeven. Er wordt toegelicht waarom er voor een adviesrapport is gekozen en het zich specifiek richt om één aanbeveling. Dan volgt de haalbaarheid van de aanbevelingen en een afsluiting.

Ten slotte worden bestaande lvf's vanuit het draaiboek en de 'voorbeeld- instructiebladen' weergegeven in Bijlage I.

Hoofdstuk 1. Toelichting en aanleiding van het onderzoek

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt kort toegelicht wat de aanleiding van het onderzoek was. Vervolgens worden de conclusies die uit het onderzoek zijn gekomen beknopt weergegeven en ten slotte volgt er een toelichting op de keuze voor het adviesrapport.

1.1 De probleemstelling

Er is geconstateerd dat het draaiboek niet in voldoende mate wordt gebruikt. De groepsbegeleiders werken minimaal tot niet met het draaiboek, wat vooral ten koste gaat van de variatie, de goede bewegingsvormen en een duidelijke lijn, die wel terugkomen in het draaiboek.

1.2 De vraagstelling

De manager van het REC Schiedam wil dat het draaiboek op meerdere KDC's geïmplementeerd gaat worden. Maar omdat groepsbegeleiders het minimaal tot niet gebruiken, is gevraagd onderzoek te doen naar een manier waarop zij wel gemotiveerd kunnen raken om intensiever met het draaiboek te gaan werken.

1.3 De maatschappelijke relevantie

Door gebruik te maken van het draaiboek, zullen groepsbegeleiders voldoende tegemoet komen aan de beweegbehoefte en beweegnoodzaak van de kinderen en de maatschappelijke actualiteit.

1.4 De hoofdvraag

‘Op welke wijze kunnen de groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd raken om met het ‘Draaiboek Bewegen op het KDC’ te gaan werken?’

1.5 De doelstelling van het onderzoek

De uitkomst van het onderzoek zou een bijdrage kunnen leveren aan het motiveren van groepsbegeleiders, zodat zij wel met het draaiboek gaan werken.

1.6 De conclusies

Uit het onderzoek zijn uitkomsten gekomen en conclusies getrokken. De belangrijkste uit het onderzoek worden hieronder beknopt weergegeven.

De groepsbegeleiders zijn wel gemotiveerd om met kinderen te bewegen. Zij zien het belang van bewegen in en kregen voldoening door het zien van het enthousiasme van de kinderen. Maar daarentegen zijn de groepsbegeleiders niet gemotiveerd om met het draaiboek te werken. Uit het onderzoek is geconcludeerd dat:

- De groepsbegeleiders vinden dat het werken met het draaiboek hen te veel tijd kost. Er moet volgens de groepsbegeleiders te veel gelezen worden. Daarnaast zijn sommige illustraties te ingewikkeld, waardoor de tekst er bij gelezen moet worden.
- Er wordt ervaren dat de oefeningen in het draaiboek, soms te hoog gegrepen zijn voor de kinderen. Het wordt als minpunt ervaren om dan weer te lezen of om deze oefeningen zelf te moeten aanpassen.
- De materialen die in de les gebruikt moeten worden waren soms niet aanwezig of onvindbaar.
- Groepsbegeleiders hebben zich niet optimaal kunnen ontwikkelen en zijn soms zelf niet creatief bezig geweest, omdat sommige lessen tijdens de pilot zijn overgenomen door de fysiotherapeut of bewegingsagoog. Er is hierdoor geen succeservaring ontstaan, wat tot een neutrale toestand heeft geleid en niet tot tevredenheid en motivatie om het draaiboek te gebruiken.
- Het draaiboek zwierf wel eens door het KDC en er is minimaal gestimuleerd om vanuit het draaiboek te werken. Er werd eerder geleund op de voorbeeldlessen die door de bewegingsagoog en fysiotherapeut zijn gegeven. Deze lessen werden dan gekopieerd door de groepsbegeleiders.
- Er wordt meer gebruik gemaakt van de methode 'ik volg je systeem'.

Uit het onderzoek komen een aantal factoren naar voren die groepsbegeleiders wel kunnen motiveren om gebruik te maken van het draaiboek. Uit het onderzoek is geconcludeerd dat:

- De voorbeeldlessen tijdens de pilot als grote ondersteuning zijn ervaren. Groepsbegeleiders hebben een gevisualiseerd beeld/ voorstelling gekregen, hoe de les in elkaar zat. Deze visualisatie hielp bij de motivatie van groepsbegeleiders.
- Groepsbegeleiders worden gemotiveerd door duidelijke illustraties of foto's. Ze willen in één oogopslag kunnen zien wat de bedoeling is.
- Tevens worden groepsbegeleiders gemotiveerder door het zien korte tekst, zodat het hen minder tijd kost om te lezen.
- Meerdere geïnterviewden geven aan dat het een praktische oplossing zou zijn, om iemand aan te nemen die als begeleider optreedt.
- De geïnterviewden zien een combinatie met de 'vertrouwde' methodiek 'ik volg je systeem' zitten.

Kortom kan na het doorlopen van het onderzoek is het antwoord op hoofdvraag:

'Op welke wijze kunnen de groepsbegeleiders van het KDC Zonnehof Vlaardingen gemotiveerd worden om met het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' te gaan werken?'

Dat de groepsbegeleiders gemotiveerd raken, wanneer er aanpassingen in en ook rondom het draaiboek plaatsvinden.

1.7 De keuze voor een adviesrapport

Uit het onderzoek komen meerdere resultaten naar voren, die een rol kunnen spelen bij het motiveren van groepsbegeleiders. Omdat er meerdere verbeterpunten zijn die met een aanbeveling (met toelichting) gegeven kunnen worden, wordt dit adviesrapport uitgebracht.

Het adviesrapport is vernieuwend, omdat er specifiek op één aanbeveling wordt ingegaan. Dit komt later in het adviesrapport naar voren.

1.8 De doelgroep

Het adviesrapport is met name voor de opdrachtgever, de manager REC Schiedam en de ontwikkelaars van het 'Draaiboek Bewegen op het KDC'. Het is aan de opdrachtgever om de aanbevelingen uit het adviesrapport door te zetten en veranderingen aan te brengen.

1.9 De doelstelling van het adviesrapport

Met dit adviesrapport wordt antwoord gegeven op de probleemstelling en de vraagstelling in de vorm van aanbevelingen met daarbij toelichting. Er kunnen veranderingen aangebracht worden in en rondom het draaiboek, zodat groepsbegeleiders gemotiveerd(er) raken om met het draaiboek te gaan werken.

Hoofdstuk 2. De Aanbevelingen

Inleiding

Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek zijn er acht aanbevelingen opgesteld. Deze worden schematisch in dit hoofdstuk weergegeven, met daarbij een advies, een toelichting, de voordelen en/ of risico's en de organisatorische voorwaarden/ actiepunten voor een eventuele implementatie.

Aanbeveling 1. Instructiebladen

Advies:

Er wordt geadviseerd om bij of in plaats van een lvf, instructiebladen te gebruiken. Deze kunnen als losbladig systeem in het draaiboek worden geplaatst waardoor deze er ook uitgehaald kunnen worden.

Toelichting:

Uit het onderzoek komt naar voren dat groepsbegeleiders niet veel tijd willen investeren, om de bewegingslessen vanuit het draaiboek te lezen en dan voor te bereiden. Hierdoor raken zij minder gemotiveerd om het draaiboek te werken.

Voordelen:

- Met de instructiebladen wordt er, door middel van foto's, duidelijk gemaakt wat de bewegingsvormen uit de lessen zijn. Op het instructieblad wordt dit met foto's gevisualiseerd. Hoe is de opstelling en wat houdt de bewegingsvorm in.
- Groepsbegeleiders zien in één oogopslag wat de oefening inhoudt en/ of de kinderen het kunnen. Hierdoor is het niet nodig om de hele les door te lezen, maar alleen even te bekijken.
- Daarnaast worden de vormen met een korte tekst aangevuld. Wat groepsbegeleiders als positief ervaren.
- Deze instructiebladen met foto's kunnen ook door de kinderen van het KDC gebruikt worden, zodat ook zij een gevisualiseerd beeld krijgen hoe de bewegingsvorm eruit gaat zien.

Risico's:

- Dat de inhoud van het draaiboek door de instructiebladen groter wordt.

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- Er zou iemand aangesteld kunnen worden, die dit advies gaat uitvoeren.
- Alle lessen moeten uitgevoerd en gefotografeerd worden. Dit vraagt om medewerking van de groepsbegeleiders, de kinderen en van de fysiotherapeut en bewegingsagoog.
- Ouders moeten toestemming geven om de kinderen op beeld te laten zien.
- Er zou een goede fotocamera/ fotograaf (in)gehuurd kunnen worden, om de foto's te maken.
- Naast de foto's moeten ook instructiebladen worden gemaakt.
- Het draaiboekboek krijgt hierdoor een andere vorm en inhoud, welke ook aangepast moet worden.
- Als er mensen worden ingehuurd, komen er kosten. Dit geld moet wel aanwezig zijn of aangevraagd worden.

In het aanpassen en maken van alle lessen/ oefeningen op instructiebladen gaat veel tijd en geld zitten. Maar wanneer deze instructiebladen in het draaiboek zitten, worden naar mijn idee, de groepsbegeleiders gemotiveerder om met het draaiboek te werken.

De instructiebladen motiveren de groepsbegeleiders, omdat zij dan in één oogopslag zien wat de bedoeling is. Zij krijgen een gevisualiseerd beeld te zien.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het gebruiken van dit advies, ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

Voorbeeld- instructiebladen:

Om een duidelijk beeld te geven, worden er in Bijlage I, 'voorbeeld- instructiebladen' getoond. Als eerste zijn bestaande lvf's uit het draaiboek te zien, daarna de 'voorbeeld- instructiebladen'.

2.1 Uitwerking van de aanbeveling: *Instructiebladen*

De keuze om specifiek op deze aanbeveling in te gaan en om hier 'voorbeeld-instructiebladen' voor te maken is, dat het haalbaar en toepasbaar voor de opdrachtgever is om dit te realiseren.

Het is vernieuwend en eenvoudig te gebruiken waardoor groepsbegeleiders mogelijk gemotiveerd raken om wel met het draaiboek te werken.

Met de 'voorbeeld- instructiebladen' wordt getoond op welke wijze deze gemaakt zouden kunnen worden. Het zijn niet de werkelijke instructiebladen die gelijk in het draaiboek geplaatst kunnen worden. Wel zijn deze bladen naar aanleiding van de lessen op lvf, van het betekenisgebied 'over en weer inplaatsen' gemaakt.

Kleuren van de instructiebladen

Doordat er verschillende kleuren per niveau zijn gebruikt, wordt het voor groepsbegeleiders duidelijk en eenvoudiger.

Blauw: is niveau één

Groen: is niveau twee

Geel: is niveau drie

Rood: is niveau vier

Wanneer de kinderen in de groep een wat lager niveau hebben, is het voor groepsbegeleiders van die groep duidelijk om eerst de blauwe instructiebladen te bekijken. Wanneer dit niveau te halen is kan men naar een instructieblad met een andere kleur, wat een ander niveau inhoudt. Door kleur en nummer bij een kind te noteren, kan men hier de volgende les mee verder gaan.

Foto's

De instructiebladen zijn voorzien van foto's met daarbij een korte uitleg. Er kan duidelijker en 'simpeler' *gezien* worden wat de beweegvorm inhoudt, hoe de organisatie staat en welke materialen er daarbij worden gebruikt. Op deze wijze hoeft er niet veel tijd te zitten, in het *lezen* van de lessen.

Plastificeren

Een advies is om de instructiebladen te plastificeren. Hierdoor gaan ze minder snel kapot.

Gebruik door kinderen

Deze instructiebladen kunnen ook door de kinderen van het KDC gebruikt worden. De kinderen krijgen door het zien van de foto's een gevisualiseerd beeld, hoe de beweegvorm eruit gaat zien. Dit is voor kinderen met autisme ook een goede oplossing, omdat zij (zoals aangegeven in de interviews) gebruik maken van pictogrammen en foto's. Groepsbegeleider twee: "*Sommige hebben picto's, andere hebben foto's.*"

Doelgroep

De instructiebladen richten zich met name op de groepsbegeleiders van het KDC. Een vereenvoudiging van het draaiboek zou de weerstand om er mee te gaan werken weg kunnen halen en een stimulans kunnen zijn voor een betere motivatie om met het draaiboek te gaan werken. Een andere doelgroep zijn de kinderen van het KDC.

Implementatie

Wanneer de instructiebladen door de opdrachtgever geïmplementeerd gaan worden, zou kunnen worden bekeken of deze *bij* de lvf's worden geplaatst of dat deze *in plaats van* de lvf's worden geplaatst. Dit in verband met de grootte van de inhoud van het draaiboek. Ook kan bekeken worden om er een losbladig systeem van te maken, zodat de instructiebladen uit het draaiboek gehaald kunnen worden.

Aanbeveling 2. Meer niveaus en voorbeelden

Advies:

Er wordt geadviseerd om meer bewegingsvormen op meerdere niveaus weer te geven. Het eerste niveau (blauw) zou op een nog basalere manier uitgewerkt kunnen worden, zodat dit haalbaar is voor de kinderen met een laag niveau (EMB). Er zouden bewegingsvormen moeten komen voor het 'uit de rolstoel halen' van kinderen tot hogere spelsituaties (rood) die de kinderen van een KDC aankunnen.

Toelichting:

Uit het onderzoek kwam naar voren dat het prettiger zou zijn, wanneer het draaiboek meerdere voorbeelden/ facetten zou hebben. Hierdoor zouden de groepsbegeleiders meer ideeën krijgen en de bewegingsvormen/ lessen niet zelf hoeven te bedenken en aan te passen wanneer dit nodig blijkt te zijn.

Voordelen:

- Op deze manier is er een grotere keuzemogelijkheid voor groepsbegeleiders.
- Door een grotere keuzemogelijkheid krijgen ook *alle* kinderen de mogelijkheid om op hun niveau te bewegen.

Risico's:

- De inhoud van het draaiboek zal hierdoor groter worden en tevens komt er een vermeerdering van tekst (wat als minpunt wordt ervaren).
- *Voorkomen door: minder tekst op een instructieblad.*

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- De ontwikkelaars zouden nog meer bewegingsvormen, lessen en betekenisgebieden moeten gaan ontwikkelen en uitwerken. Dit vraagt om overleg, waar tijd in gaat zitten.
- Er zou iemand aangesteld kunnen worden, om dit advies uit te werken en/ of om mee te helpen ontwikkelen.
- Daarnaast moeten alle nieuwe lessen gefotografeerd en op werkbladen geplaatst worden. Dit vraagt om medewerking van een eventuele fotograaf, de ontwikkelaars, de groepsbegeleiders en van de kinderen.
- Ouders moeten toestemming geven om de foto's van de kinderen te mogen gebruiken voor dit doel.
- Het draaiboek krijgt hierdoor een andere vorm en inhoud, welke ook aangepast moet worden.
- Dit vraagt om samenwerking, tijd en financiële middelen.

In het aanpassen en maken van meer bewegingsvormen (op instructiebladen) gaat veel tijd zitten, maar wanneer deze in het draaiboek staan getoond, worden uit de resultaten van het onderzoek en naar mijn idee de groepsbegeleiders gemotiveerder om met het draaiboek te werken.

Het zou de groepsbegeleiders motiveren, omdat er meerdere mogelijkheden en ideeën voor alle kinderen in het draaiboek staan, zodat zij deze niet zelf hoeven te bedenken, wanneer dat nodig is.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het implementeren van dit advies ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

Aanbeveling 3. Materialen

Advies:

Er wordt geadviseerd om de materialen die in het draaiboek bij de lessen worden gebruikt aan te schaffen en aanwezig te laten zijn in het materialenhok of de zaal van het KDC. Tevens zouden deze materialen na gebruik op een vaste plek opgeruimd moeten worden.

Toelichting:

Uit het onderzoek komt naar voren dat het zoeken naar deze materialen en de rommel van de materialen tot een ontevreden gevoel hebben geleid. Hierdoor raakten groepsbegeleiders minder gemotiveerd.

Voordelen:

- Het niet hoeven zoeken en weten dat alle materialen aanwezig zijn en op een vaste plek liggen, leidt tot minder of geen werk ontevredenheidsgevoel, tijdens het klaarzetten van de materialen die voor de les nodig zijn.

Risico's:

- Dat er meerdere materialen bij komen, waar minder plek voor is en wat tot rommel kan leiden.
- *Voorkomen door: al het materiaal op een vast plek opruimen en eventueel bakken te gebruiken waar de kleine materialen in worden opgeborgen.*

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- Bij alle lessen moet bekeken worden, welke materialen er gebruikt worden. Hiervan wordt een lijst gemaakt en er kan bekeken worden welke materialen aanwezig zijn op het KDC en welke er nog aangeschaft moeten worden.
- Het bekijken, het maken van de lijst en het aanschaffen van de materialen kost tijd. Tevens is het aanschaffen van (goede) sportmaterialen niet heel goedkoop. Daar zou een budget voor aanwezig moeten zijn of aangevraagd moeten worden.
- Ook zou het maken van een plattegrond van het materialenhok, met daarop de vaste plekken waar de materialen moeten staan, handig zijn. Hierin gaat tijd zitten.
- Er zou iemand aangesteld kunnen worden, die dit advies gaat uitvoeren.
- Wanneer er iemand wordt aangesteld om dit advies uit te voeren, moet deze betaald worden. Hier moeten financiële middelen voor beschikbaar zijn.

Voor het uitvoeren van dit advies wordt er wel het één en ander verwacht. Er gaat tijd en geld in zitten om de materialen waar mee gewerkt gaat worden, aan te schaffen. Wanneer de materialen eenmaal aanwezig zijn en deze op een vaste plek staan, hoeft er niet onnodig naar gezocht te worden. Beschikbaarheid van de benodigde materialen, in een opgeruimde setting is een stimulans en kan motiverend werken.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het implementeren van dit advies, ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

Aanbeveling 4. *Cursus/ workshop*

Advies:

Er wordt geadviseerd om een cursus of workshop te geven. Hierdoor kunnen de groepsbegeleiders gemotiveerd en geactiveerd worden, en inzien hoe belangrijk het is om het draaiboek te gebruiken.

Toelichting:

Uit het onderzoek komt naar voren dat groepsbegeleiders wel het belang van bewegen inzien, maar het draaiboek niet gebruiken. Zij zouden het belang van het gebruik van het draaiboek moeten gaan inzien door het volgen van een, door een expert gegeven, workshop.

Voordelen:

- Groepsbegeleiders gaan (weer) inzien, waarom het belangrijk is om met het draaiboek te werken.
- Hierdoor worden zij mogelijk geactiveerd en gemotiveerd om het draaiboek te gebruiken.

Risico's:

- Voor de cursus/ workshop zouden groepsbegeleiders en degene die het geeft, tijd vrij moeten maken.
- *Voorkomen door:* het te laten plaatsvinden, wanneer er een vergadering/ teambespreking staat gepland en/ of wanneer er een margedag is en de kinderen niet aanwezig zijn op het KDC.

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- Er zou iemand aangesteld kunnen worden, die dit advies gaat uitvoeren en de cursus/ workshop gaat voorbereiden en uitvoeren.
- Voor het uitvoeren van een cursus/ workshop moeten voorbereidingen getroffen worden. Hier gaat tijd in zitten en tevens zouden er overleggen moeten plaatsvinden.
- Er moet een dag gepland worden, wanneer het gaat plaatsvinden.
- Als er experts worden ingehuurd, kost dat geld.

In het voorbereiden, het geven en volgen van een cursus/ workshop gaat tijd zitten. Maar ik denk dat wanneer deze gegeven is, groepsbegeleiders (weer) gaan inzien waarom het juist belangrijk is, om met het draaiboek te gaan werken. Tijdens de workshop zouden de instructiebladen getoond kunnen worden. Deze aanpassing in het draaiboek zou de groepsbegeleiders kunnen enthousiasmeren en motiveren om met het draaiboek te gaan werken.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het implementeren van dit advies, ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

Aanbeveling 5. *Begeleider*

Advies:

Er wordt geadviseerd om een persoon (een begeleider) aan te nemen, die de groepsbegeleiders ondersteund bij het gebruik maken en integreren van het draaiboek.

Toelichting:

Uit het onderzoek komt naar voren dat meerdere partijen inzien, dat er iemand voor een bepaalde tijd aangenomen kan worden. Deze zou de groepsbegeleiders kunnen ondersteunen en stimuleren, waardoor de motivatie om gebruik te maken van het draaiboek wordt opgewekt. Groepsbegeleiders zijn tijdens de pilot wel ondersteund. Toen de ondersteuning stopte, was de motivatie voor het gebruik maken van het draaiboek minimaal. Kort er na werd het helemaal niet meer gebruikt.

Voordelen:

- Groepsbegeleiders worden ondersteund en geactiveerd om met het draaiboek te gaan werken.
- Deze begeleider kan voorbeeld lessen laten zien vanuit het draaiboek met gebruikmaking van de instructiebladen. Hierdoor krijgen groepsbegeleiders een goed beeld te zien hoe het werkt.
- Deze begeleider kan groepsbegeleiders feedback geven en complimenteren, wat de motivatie ten goede kan komen.

Risico's:

- De groepen op het KDC hebben niet allemaal dezelfde dag de bewegingsmomenten in de zaal. Dit zou kunnen betekenen dat de begeleider meerdere keren in de week moet komen of dat het rooster aangepast moet worden.
→ *Voorkomen door:* alle groepen in maximaal twee dagen in de zaal te laten bewegen. Een vaste tijd per groep, in die twee dagen, zodat de begeleider twee dagen in de week komt en daarbij alle groepsbegeleiders van de groepen kan ondersteunen.

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- Er moet iemand worden aangesteld, die deze begeleidende rol gaat vervullen. Hierbij kan gedacht worden aan een bewegingsagoog van het beweegcentrum Craeyenburg.
- Deze begeleider moet in staat zijn om de groepsbegeleiders aan te sturen, te ondersteunen en van feedback te voorzien. Hij moet kunnen constateren of iets goed of minder goed gaat, dit corrigeren, daarna controleren en de groepsbegeleiders complimenteren.
- Deze persoon begeleid groepsbegeleiders, in het integreren van het draaiboek in een weekprogramma en is verantwoordelijk voor het geven van voorbeeldlessen tot het geheel zelfstandig latenuitvoeren van de lessen door de groepsbegeleiders.
- Wanneer deze begeleider wordt 'ingehuurd' gaat dit een salaris kosten.
- Tevens vraagt het om medewerking van de groepsbegeleiders. Zij moeten open staan voor ondersteuning en het krijgen van feedback. Daarnaast moeten zij het weekprogramma aanpassen, aan de beschikbaarheid van de begeleider.

In het vinden van de juiste begeleider gaat wat tijd zitten. Tevens gaat deze begeleider geld kosten. Ik denk dat deze begeleiding nodig is, om de groepsbegeleiders gemotiveerder te laten worden om gebruik te maken van het draaiboek. Door de ondersteuning zou er gewinning kunnen komen, om vanuit het draaiboek te gaan werken.

Daarnaast zou deze begeleider, door zijn/haar achtergrond van een sportopleiding, goed naar de inhoud van het draaiboek kunnen kijken en deze aanpassen/ verder ontwikkelen.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het implementeren van dit advies, ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

Aanbeveling 6. *Meer handen in de zaal*

Advies:

Er wordt geadviseerd om meer handen in de zaal te hebben, wanneer de bewegingslessen worden gegeven.

Toelichting:

Uit het onderzoek komt naar voren dat deze handen worden gemist tijdens de bewegingslessen. Hierbij kan gedacht kan worden aan vrijwilligers, assistenten of stagiaires. Ideaal zou zijn, dat dit personen zijn die met een sportgerelateerde opleiding bezig zijn.

Voordelen:

- Kinderen die hulpbehoevend zijn, kunnen meer 'persoonlijke' begeleiding en ondersteuning tijdens de bewegingsles krijgen.
- Ook de groepsbegeleiders worden ondersteund. Zij kunnen niet overal tegelijk helpen en door meer 'assistenten' in de zaal, wordt dat opgelost.
- De organisatie (materialen) van de les kunnen door de 'assistenten' klaargezet worden, zodat groepsbegeleiders op de groep kunnen blijven.

Risico's:

- Wanneer er meer mensen in de zaal aanwezig zijn, kan dat voor meer prikkels bij de kinderen zorgen.
→ *Voorkomen door:* de 'assistenten' zijn er voor ondersteuning, blijven meer op de achtergrond en bieden een helpende hand wanneer en waar dat nodig is. De hoofdverantwoordelijke is de groepsbegeleider.
- Een nadeel van een stagiaire aannemen met sportgerelateerde opleiding, is dat de groepsbegeleider een sturende rol zal moeten vervullen en dat deze 'stagiaires' vaak aan bepaalde dagen of aan een bepaalde periode gebonden zijn, waardoor er geen continuïteit in zit.
→ *Voorkomen door:* goed na te denken of dit wel een praktische oplossing is. Anders zou er naar vrijwilligers gekeken moeten worden.

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- Er zou iemand aangesteld kunnen worden, die dit advies gaat uitvoeren. Er moet gezocht worden naar deze 'assistenten'.
- Het begeleiden van de 'assistenten' vraagt om medewerking van de groepsbegeleiders. Zij moeten dan een sturende rol vervullen. Daarbij is de vraag, of groepsbegeleiders dat mogen doen, omdat zij zelf geen sportgerelateerde opleiding hebben gevolgd.
- Tevens moeten er afspraken worden gemaakt over de verantwoordelijkheid van de 'assistenten' en over eventuele vergoedingen etc.

Voor het uitvoeren van dit advies zou er gekeken moeten worden of er mensen zijn die deze taak als assistent willen vervullen. De 'assistenten' worden elke week verwacht, tijdens de bewegingslessen.

Wanneer er meer handen in de zaal aanwezig zijn, worden naar mijn inzicht en uit de resultaten van het onderzoek, de groepsbegeleiders geholpen en gemotiveerd, om met de kinderen te gaan bewegen en mogelijk ook om met het draaiboek te werken.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het implementeren van dit advies, ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

Aanbeveling 7. Een eigen draaiboek

Advies:

Er wordt geadviseerd om iedere groep een eigen draaiboek te geven. Hierin kunnen bewegingsvormen en lessen staan die op het meest passende niveau van de kinderen uit de groep staan beschreven, ondersteund door de aanwezigheid van instructiebladen.

Toelichting:

Uit het onderzoek komt naar voren dat er verschil is te zien tussen de kinderen van het KDC. Het zijn Ernstig Meervoudig Beperkte kinderen (EMB) en kinderen die meer zelfstandig kunnen.

Daarnaast werd in het onderzoek aangegeven dat het draaiboek wel eens door het KDC zwierf en dat dit niet heeft bijgedragen tot het motiveren van groepsbegeleiders.

Voordelen:

- Als het draaiboek alleen de meest passende niveaus van de groep bevat, hoeven niet alle niveaus gelezen en/ of bekeken worden.
- Het eigen draaiboek ligt op de groep en kan daar blijven. Hierdoor zwerft het niet door heel het KDC heen.

Risico's:

- Het risico bestaat, dat er in één groep veel niveau verschil bestaat. Dit komt bijna niet voor, omdat de groepen zijn ingedeeld op hulpvragen en bepaalde beperkingen (lees groepen met EMB kinderen en kinderen met autisme).
→ *Voorkomen door:* bij de EMB- groepen, de baselere niveaus in het draaiboek te plaatsen en de hoogste niveaus eruit te laten en andersom. (differentiëren naar niveau).

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- Er zou iemand aangesteld kunnen worden, die dit advies gaat uitvoeren.
- Alle lessen zouden goed bekeken moeten worden. Welke niveaus het meest passend zijn voor de kinderen van de groep. Dit zou eventueel in overleg moeten met groepsbegeleiders.
- Dit vraagt om medewerking van de groepsbegeleiders, om hier tijd in te investeren.
- Als er iemand wordt ingehuurd, komt er geld om de hoek kijken. Dit moet wel aanwezig zijn of aangevraagd worden.
- Om voor iedere groep een eigen draaiboek te realiseren, moeten er aanpassingen gemaakt worden. Het draaiboek krijgt hierdoor een andere vorm en inhoud. Dit gaat tijd en geld kosten om het aan te passen.

Om voor iedere groep een eigen draaiboek op niveau te maken, gaat veel tijd en energie zitten. Maar wanneer iedere groep een eigen draaiboek heeft met het meest passende niveau, worden naar mijn idee, de groepsbegeleiders meer gemotiveerd, om met het draaiboek te werken.

Tevens zwerft het draaiboek niet door het KDC.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het implementeren van dit advies, ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

Aanbeveling 8. Combinatie + Rapportage

Advies:

- Er wordt geadviseerd om het 'Draaiboek Bewegen op het KDC' in een combinatie met het 'ik volg je systeem' te maken. Tijdens het 'ik volg je systeem' wordt de ontwikkeling van een kind stap voor stap weergegeven. Op een losbladig systeem zou voor ieder kind bijgehouden kunnen worden op welk niveau (kleur en nummer) het kind zich bevindt.

Toelichting:

Uit het onderzoek komt naar voren dat er meer gebruik wordt gemaakt van de methode 'ik volg je systeem'. Dit is voor groepsbegeleiders een vertrouwde methode. Er wordt al een aantal jaar me gewerkt.

Voordelen:

- Door een combinatie te maken van twee methoden, komt er een stukje vertrouwd en een stukje nieuw bij elkaar.
- Via de rapportage zou gezien kunnen worden of kinderen op het niveau blijven (een stabilisatie) of dat er verbetering optreedt.
- De ontwikkeling van het kind, wordt bij het 'ik volg je systeem' gericht beoordeeld en aan ouders/ verzorgers getoond. Wanneer er een combinatie is met het draaiboek en de rapportage, krijgen ook ouders informatie over de lichamelijke (motorische) gesteldheid en ontwikkeling van hun kind.
- Tevens kan het als overdrachtsdocument gebruikt worden, wanneer er een andere begeleider op de groep komt of als een kind extra bewegingshulp krijgt van de fysiotherapeut.

Risico's:

- Het draaiboek in combinatie met het 'ik volg je systeem' kan een groot document worden.
- *Voorkomen door:* op een efficiënte en doordachte manier de twee methoden combineren. Geen overbodige informatie en geen herhalingen.

Organisatorische voorwaarden/ actiepunten:

- Er zou iemand aangesteld kunnen worden, die dit advies gaat uitvoeren.
- Het draaiboek en het 'ik volg je systeem' moeten aangepast worden en bij elkaar worden gevoegd. Daarnaast moet dat ook gebeuren met de rapportageformulieren.
- Dit vraagt om creativiteit om een uit de twee methoden een logische combinatie te maken.
- De samenvoeging komt in een boek/map. De vorm en inhoud moeten aangepast worden etc.
- Er moet een budget aanwezig zijn of aangevraagd worden, om dit advies te realiseren.

Het uitvoeren van dit advies, voor een combinatie met het 'ik volg je systeem', zou eventueel in de toekomst gerealiseerd kunnen worden. Door middel van de rapportage kan een bewustwording plaatsvinden, van de positieve impact door het gebruik van het draaiboek in combinatie met het 'ik volg je systeem'.

De ontwikkeling van de kinderen wordt eventueel gestabiliseerd of bevorderd. Dit kan als positieve factor worden ervaren, waardoor groepsbegeleiders het draaiboek, in combinatie met het 'ik volg je systeem' blijven gebruiken, om meer succeservaringen te ervaren. Dit komt de groepsbegeleiders, maar ook zeker de kinderen ten goede.

Implementatie:

De verantwoordelijkheid voor het implementeren van dit advies, ligt bij de opdrachtgever van het onderzoek.

2.2 De haalbaarheid

Om de aanbevelingen daadwerkelijk uit te kunnen voeren, is er in eerste instantie tijd en geld nodig. Ik weet niet of hier een budget voor beschikbaar is. Maar ik raad aan om sponsoren te zoeken om het financieel te steunen. Tegenwoordig wordt er veel gedaan om de maatschappij aan het bewegen te krijgen. De overheid spant zich volgens de site van de Rijksoverheid (2012) in, om overgewicht te voorkomen en de gezondheidsrisico's tegen te gaan. Het bewegen is dus belangrijk en vooral voor kinderen met beperkingen. Ik hoop dat er instanties zijn, die hier hun steentje willen bijdragen.

Ook de manager van het REC Schiedam en de ontwikkelaars van het draaiboek zullen welwillend en medewerkend moeten zijn. Er zouden eventueel overleggen moeten plaatsvinden.

2.3 Afsluiting

Ik hoop het REC Schiedam, organisatie Ipse de Bruggen, van dienst te zijn geweest met dit adviesrapport. De manager van het REC Schiedam is echter vrij te besluiten om de aanbevelingen in de praktijk te brengen. Zelf ben ik van mening dat door het toepassen van deze aanbevelingen, het gebruik maken van het draaiboek bij de groepsbegeleiders beter gaat werken.

Literatuurlijst

Boeken

- Berg, S.W. van den, S. Scholtens, A.H. Wijga, W.M.M. Verschuren en J.M.A. Boer. (2006). *Overgewicht bij jonge kinderen en volwassenen: kwantificeren van de kloof tussen energie-inneming en energieverbruik*. Bilthoven: Centrum voor Voeding en Gezondheid

Artikelen

- Paumen, M (2008). *Fitheid bevordert functioneren*. Markant. 8, 22-34

Respondenten

- Arensman, E (2011). Gesprekken voor de bachelorproef. Fysiotherapeut op het KDC Zonnehof Vlaardingen.
- Koning, S. de (2011). Gesprekken voor de bachelorproef. Locatiemanager op het KDC Zonnehof Vlaardingen.
- Sleenwenhoek, W (2011). Gesprekken voor de bachelorproef. Manager van het Regionaal Expertise Centrum Schiedam.

Internetsites

- Anoniem. *Overgewicht*. URL: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overgewicht>
Geraadpleegd op: 24-01-2012

Andere bronnen

- Arensman, E. en S. van Akkeren (2009). *Draaiboek Bewegen op het KDC*
- Arensman, E. en S. van Akkeren (2010). *Evaluatie pilot Project 'Kind en Bewegen'*
- Kalter, S. (2012). *Eigen gemaakte foto's voor in de bachelorproef vanuit: Arensman, E. en S. van Akkeren (2009). Draaiboek Bewegen op het KDC*
- Leerlingen van de openbare basisschool Het Volle Leven te Scheveningen. Er is toestemming gegeven, om de kinderen op beeld te laten zien.

Bijlage I 'Voorbeeld- instructiebladen'

Als eerste worden de bestaande lvf's van het betekenisgebied 'over en weer inplaatsen', uit het draaiboek weergegeven. Dan volgen de 'voorbeeld- instructiebladen'.

Mondriaan onderwijsgroep

Sport en Bewegen

LESVOORBEREIDINGS- EN
EVALUATIEFORMULIER

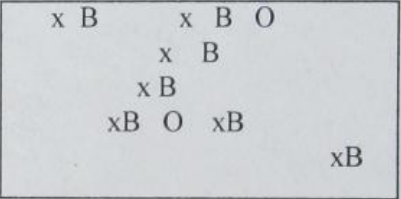
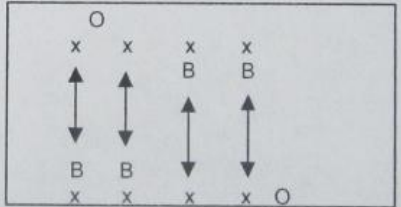
NAAM: Viola Bredius

DATUM: 29-10-2009

Betekenisgebied: Over en weer
inplaatsen

Spel: Lijnbal

Les 1 van de 4

Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie	Begeleiding / didactische werkvormen
	Door middel van het spelen met een bal warm worden en bekend worden met de nieuwe situatie.	Gooi alle ballen die er zijn in de zaal en laat de kinderen hiermee spelen. Stimuleer ze wel om dit te doen.		- Stimuleer de kinderen om met de ballen te spelen - Zorg voor veel verschillende soorten ballen zodat ze niet te snel uitgeraakt kijken op de situatie - Doe mee met de kinderen als je merkt dat ze dat nodig hebben
	Door middel van het overgooien en rollen met een bal richting kiezen onder de knie zien te krijgen.	Maak 2 tallen, ga tegenover elkaar zitten of staan en ga dan: - Naar elkaar rollen - Naar elkaar gooien - Naar elkaar gooien met een stuit' Wissel elke keer wel door zodat iedereen een keer met een ander gaat.	  - Gooi/ looplijnen X - Kind O - Begeleid(st)er B - Bal	- Iedereen eerst staand laten proberen, is dit te moeilijk laat ze dan zitten. - Gooi samen met een kind wanneer hij of zij het moeilijk vindt. - Wanneer het goed gaat kun je ze door elkaars benen laten gooien. - Leg hoepels neer waar ze in moeten gaan staan. Hierdoor blijft hun plek zichtbaar.

Mondriaan onderwijsgroep

Sport en Bewegen

LESVOORBEREIDINGS- EN
EVALUATIEFORMULIER

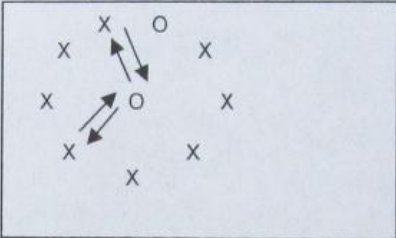
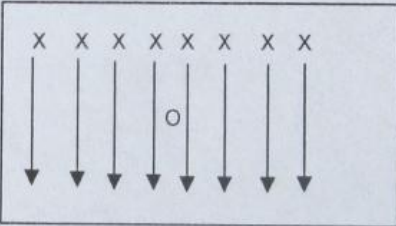
NAAM: Viola Bredius

DATUM: 29-10-2009

Betekenisgebied: Over en weer
inplaatsen

Spel: Lijnbal

Les 2 van de 4

Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie	Begeleiding / didactische werkvormen
	Het gevoel krijgen om gericht te gooien naar iemand. Het leren omgaan met gerichte opdrachten in combinatie met de balbeheersing	Maak een kring en een begeleid(st)er gaat ook bij de kinderen in de kring staan. De andere begeleid(st)er staat in het midden met de bal en zegt dan .."ik gooi de bal naar...." Het kind vangt de bal en gooit hem weer terug naar de begeleid(st)er. Zo gaat het rondje door. Alle kinderen staan op een lijn in de zaal. Ze hebben allemaal een bal in de hand. De begeleid(st)er ook en staat voor de groep. De begeleid(st)er vertelt dat er gestuiterd moet worden met twee handen. De kinderen doen dit vervolgens. Zo ga je verschillende oefeningen af en kun je inspelen op het niveau van de kinderen. De tweede begeleid(st)er assisteert de kinderen die wat moeite hebben met de vorige oefeningen.	  ↗ - Gooi/ looplijnen X - Kind O - Begeleid(st)er	- Laat de kinderen in een hoepel staan. Zo weten ze altijd op welke plek ze moeten staan. - Varieer in de oefeningen die je aanbied zoals: Rollen, stuiten en het doorgeven van de bal. - Wanneer het bij een kind niet goed gaat, gooi dan gerust nog een keer de bal naar hetzelfde kind toe. Succesbeleving. - Gebruik de volledige grootte van de zaal. - Kinderen die moeite hebben met de vorige oefeningen zet die bij de tweede begeleid(st)er. - Opdrachten kunnen zijn: - Stuiten (twee handen). - Stuiten (een hand 2x.) - Gooien in de lucht en vangen. - Vooruit rollen. - Gooien laten stuiten en vangen. - Naar de begeleid(st)er voor de groep gooien en doorlopen (omstebeurt). - Alle oefeningen kunnen ook met rennen gedaan worden naar de andere kant van de zaal.

Mondriaan onderwijsgroep

Sport en Bewegen

LESVOORBEREIDINGS- EN
EVALUATIEFORMULIER

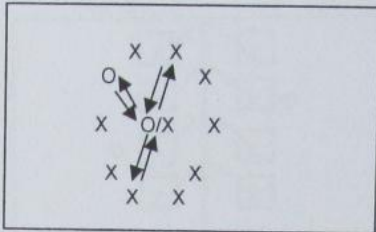
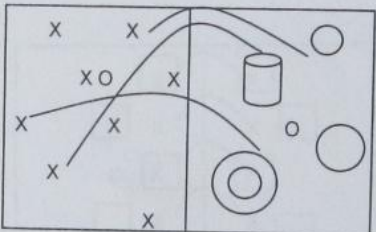
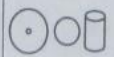
NAAM: Viola Bredius

Betekenisgebied: Over en weer
inplaatsen

Spel: Lijnbal

DATUM: 29-10-2009

Les 3 van de 4

Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie	Begeleiding / didactische werkvormen
	Het gevoel krijgen om gericht te gooien naar iemand. Het leren omgaan met gerichte opdrachten in combinatie met de balbeheersing en het mikken op objecten	Maak een kring en een van de begeleid(st)ers staat in het midden. Er worden een aantal simpele oefeningen gedaan zoals overgooien en over stuiten enz.. Later wordt de begeleid(st)er in het midden vervangen door een kind. Laat iedereen zo een rondje aan de beurt komen. De zaal is verdeeld in twee delen door middel van een touw of toverkoort. De kinderen staan op een helft van de zaal en op de andere helft staan materialen waar ballen ingegooid kunnen worden. De kinderen gaan omstebeurt gooien en proberen de ballen in de objecten te gooien. Eerst oefenen daarna kan je er een wedstrijd van maken door objecten punten te geven.	   - Gooilijnen X - Kind O - Begeleid(st)er  - Verschillend materiaal	- Laat de kinderen in een hoepel staan zodat ze duidelijk weten waar ze moeten staan. - Laat iedereen die het aankan in het midden aan de beurt komen. - Help de kinderen waar nodig. - Varieer ook wanneer de kinderen het aankunnen. Ga bijvoorbeeld de andere kant op met het rondje. - Laat de kinderen altijd wel een bal goed gooien ook al gaat het eerst twee keer mis. - Let op de hoogte van het koort. - Denk aan hoe ver de objecten staan. - Zorg voor genoeg spullen om te raken zodat ze in ieder geval een aantal keer raak gooien. - Geef objecten punten aan de hand van hoe moeilijk is erin of raak te gooien. - Hou de stand bij op papier en beloon iedereen. - 1 van de begeleiding helpt waar nodig met gooien. De ander zorgt dat de ballen blijven komen.

Mondriaan onderwijsgroep

Sport en Bewegen

LESVOORBEREIDINGS- EN
EVALUATIEFORMULIER

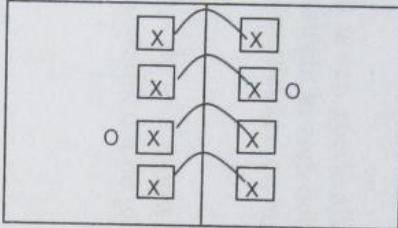
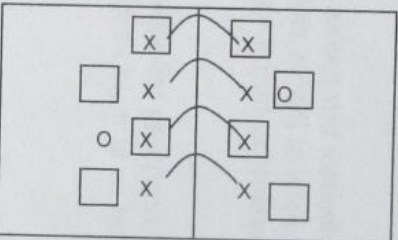
NAAM: Viola Bredius

DATUM: 29-10-2009

Betekenisgebied: Over en weer
inplaatsen

Spel: Lijnbal

Les 4 van de 4

Tijd	Doel van de bewegingsvorm / activiteit	Bewegingsvorm / activiteit	Organisatie	Begeleiding / didactische werkvormen
	De beginvormen van lijnbal duidelijk maken. Het uiteindelijke spel lijnbal spelen door middel van een aangepast speelveld.	De kinderen staan tegenover elkaar op beide helften van de zaal. In het midden van de zaal is een toverkoort gespannen. Elk tweetal krijgt een bal en proberen deze over de lijn naar elkaar over te gooien. Vervolgens worden er matjes bijgelegd en moet er geprobeerd worden om op de matjes te gooien. De kinderen staan tegenover elkaar als teams en niet meer 1 tegen 1. De opstelling is hetzelfde als hierboven. Vervolgens proberen de twee teams bij elkaar op de mat bal te gooien. Elke keer als dit lukt heeft het team dat de bal gooit een punt. De bal moet wel over de lijn gegooid worden. De begeleiding helpt ieder bij een team.	   - Matje  - Gooiijijn X - Kind O - Begeleid(st)er	- Niet te ver van elkaar beginnen - Toverkoort niet te hoog in het begin. Beter aanpassen naar boven dan naar beneden. - Als het goed gaat kinderen iets verder uit elkaar. - Na 8 tot 12 minuten matjes neerleggen en uitleggen dat ze daar nu op gaan mikken. - Wissel ook af en toe van medespeler. - Pas het veld aan de groep aan. - Lijn op juiste hoogte (begin makkelijk). - Matjes dicht bij elkaar. - Varieer vervolgens hiermee. - Begeleiding neemt allebei een team op zich. - Zorg voor ballen die makkelijk gooien (niet te groot). - Help het team dat er moeite mee heeft (doe het af en toe zelf voor).



1. Veel verschillende ballen in de zaal



2. Stimuleer de kinderen om met de ballen te spelen



3. Doe mee



4. Stimuleer waar dat nodig is

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = **makkelijker**
- Kleine zware ballen = **moeilijker**

- Doe mee, als kinderen niet uit zichzelf spelen

- Met hulp = **makkelijker** Zonder hulp = **moeilijker**

- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende (kern)

Les 1: Over en weer inplaatsen

Kern 1.

Niveau: 1



1. In een 2-tal zitten en over rollen



2. Begeleid de kinderen die het nodig hebben



3. Begeleiden bij over rollen

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = **makkelijker**
- Kleine zware ballen = **moeilijker**

- Doe mee, als kinderen niet uit zichzelf spelen

- Met hulp = **makkelijker** Zonder hulp = **moeilijker**

- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende bewegingsvorm of kern



1. In een 2-tal zitten en over stuiten



2. Begeleid de kinderen die het nodig hebben



3. Gaat het stuiten goed → in 2-tal zitten en over gooien.

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = **makkelijker**
- Kleine zware ballen = **moeilijker**

- Nieuwe 2-tallen

- Met hulp = **makkelijker** Zonder hulp = **moeilijker**

- Rollen → Stuiten → Gooien

- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende bewegingsvorm of kern



1. In een 2-tal staan en over rollen



2. In een 2-tal staan en over stuiten



3. In een 2-tal staan en over gooien



4. Leg hoepels neer, hierdoor blijft de plek zichtbaar + wordt de vorm moeilijker

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = **makkelijker**
- Kleine zware ballen = **moeilijker**

- Nieuwe 2-tallen

- Met hulp = **makkelijker** Zonder hulp = **moeilijker**

- Met hoepels of zonder hoepels

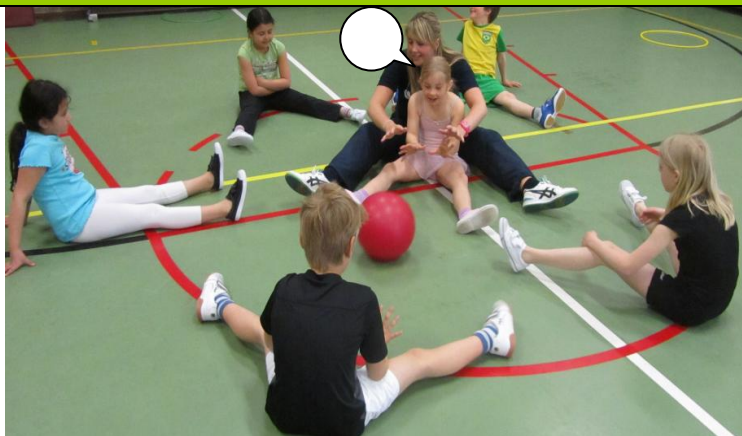
- Rollen → Stuiteren → Gooien

- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende bewegingsvorm of kern

Les 2: Over en weer inplaatsen

Warming-up

Niveau: 2



1. In een kring zitten
2. "Ik rol de bal naar Piet"
3. Piet rolt de bal terug



4. In een kring staan
5. "Ik rol de bal naar Jan"
6. Jan rolt de bal terug



7. Leg hoepels neer, hierdoor blijft de plek zichtbaar + wordt de vorm **moeilijker**
8. "Ik gooi de bal naar Piet"
9. Piet gooit de bal terug



10. Kind in het midden "ik gooi de bal naar Emma"
11. Emma gooit de bal terug

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = **makkelijker**
- Kleine zware ballen = **moeilijker**

- Met hulp = **makkelijker** Zonder hulp = **moeilijker**

- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende bewegingsvorm of kern

- Zitten: → rollen, stuiten, gooien → Staan: rollen, stuiten, gooien

- Met hoepels of zonder hoepels

- Begeleider in het midden of kind in het midden

Les 2: Over en weer inplaatsen

Kern 1.

Niveau: 2



1. Met een bal op de lijn
2. Begeleider staat ervoor en doet het stuiten voor



3. Leg hoepels neer, hierdoor blijft de plek zichtbaar + wordt de vorm **moeilijker**
4. Stuiten met twee handen / stuiten met één hand
5. Omhooggooien en vangen



6. Stuitend lopen naar de overkant, met 2 handen
7. Stuitend lopen naar de overkant, met 1 hand



8. Gooiend lopen naar de overkant, met 2 handen
7. Gooiend lopen naar de overkant, met 1 hand

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = makkelijker
- Kleine zware ballen = moeilijker

- Met hulp = makkelijker Zonder hulp = moeilijker
- Met hoepels of zonder hoepels
- Zitten: → Staan → Lopen: stuiten, gooien, rollen
- Met 2 handen = makkelijker Met 1 hand = moeilijker



1. In een kring staan
2. "Ik gooi de bal naar Kim"
3. Kim gooit de bal terug
4. Iedereen een beurt



4. Laat ieder kind een keer in het midden



5. Wissel af met stuiten, gooien en rollen



6. Leg hoepels neer, hierdoor blijft de plek zichtbaar + wordt de vorm moeilijker

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = **makkelijker**
- Kleine zware ballen = **moeilijker**

- Met hulp = **makkelijker** Zonder hulp = **moeilijker**
- Zitten: → rollen, stuiten, gooien → Staan: rollen, stuiten, gooien
- Begeleider in het midden of kind in het midden
- Met hoepels of zonder hoepels
- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende bewegingsvorm of kern



1. **Organisatie:** de zaal in 2 helften, door een toversnoer.
2. Open materialen aan de andere kant



3. De kinderen staan op de andere helft
4. Gooien om de beurt → proberen in het materiaal



5. Eerst oefenen, daarna kan met punten
(groot materiaal = minder pnt/ klein materiaal = meer pnt)



6. Wedstrijdje van maken
7. Begeleider aan andere kant → ballen terugbrengen

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = makkelijker
- Kleine zware ballen = moeilijker

- Met hulp = makkelijker Zonder hulp = moeilijker
- Met 2 handen = makkelijker Met 1 hand = moeilijker
- Snoer lager = makkelijker Snoer hoger = moeilijker
- Materiaal dichtbij = makkelijker Materiaal verder weg = moeilijker

- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende bewegingsvorm of kern



1. In 2-tal overgooien → over het snoer



2. Vangen en overgooien



**3. Er komen matjes bij
4. Gooien = op de mat staan / niet gooien = achter de mat**



5. Op de mat bij de ander = pnt

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = makkelijker
- Kleine zware ballen =
- Met hulp = makkelijker Zonder hulp = moeilijker
- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende (mat erbij)
- Nieuwe 2-tallen
- Snoer lager = makkelijker Snoer hoger = moeilijker
- Mat dichtbij = makkelijker Mat verder weg = moeilijker
- Lukt de bewegingsvorm → door naar de volgende bewegingsvorm of kern



1. Organisatie: 2 teams, op beide helften de matjes ongelijk in het veld.



**2. Mag op de matjes staan
3. De bal bij het andere team op een mat = pnt**



**4. Begeleiders begeleiden ieder een team/ doen mee
5. Helpen waar nodig is**



6. Laat ieder kind aan de beurt komen met gooien

Afwisseling door:

- *Verschillende ballen*
- Grote lichte ballen = **makkelijker**
- Kleine zware ballen =
- Met hulp = **makkelijker** Zonder hulp = moeilijker
- Met 2 handen = **makkelijker** Met 1 hand = moeilijker
- Snoer lager = **makkelijker** Snoer hoger = moeilijker
- Matjes dichtbij = **makkelijker** Matjes verder weg = moeilijker

